

Agenda – Y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg

Lleoliad: I gael rhagor o wybodaeth cysylltwch a:
Hybrid – Ystafell Bwyllgora 4 Tŷ Hywel a Naomi Stocks
fideogynadledda drwy Zoom Clerc y Pwyllgor
Dyddiad: Dydd Mercher, 21 Medi 2022 0300 200 6565
Amser: 09.15 SeneddPlant@senedd.cymru

Rhag-gyfarfod preifat

(09.00 – 09.15)

Yn ei gyfarfod ar 14 Gorffennaf, derbyniodd y Pwyllgor gynnig o dan Reol Sefydlog 17.42(ix) i wahardd y cyhoedd o'r cyfarfod heddiw. Fodd bynnag, ers derbyn y cynnig mae eitem ychwanegol wedi'i chynnwys ar yr agenda felly bydd eitemau 2,3 a 5 yn cael eu cynnal mewn sesiwn gyhoeddus yn awr.

1 Absenoldeb disgyblion – Trafod yr adroddiad drafft

(09.15 – 10.15)

(Tudalennau 1 – 96)

Dogfennau atodol:

Absenoldebau disgyblion o'r ysgol – adroddiad drafft – CYPE(6)-17-22 –

Papur preifat 1

Absenoldeb disgyblion Crynodeb o'r ymatebion i'r ymgynghoriad – CYPE(6)-17-22 – Papur preifat 2

Egwyl

(10.15 – 10.25)

2 Cyflwyniad, ymddiheuriadau, dirprwyon a datgan buddiannau

(10.25)

3 Cyfres arholiadau haf 2022 – sesiwn dystiolaeth

(10.25 – 11.55)

(Tudalennau 97 – 129)

Ian Morgan, Prif Weithredwr, CBAC

Elaine Carlile, Cyfarwyddwr Cymwysterau, Asesu a Swyddog Cyfrifol, CBAC

David Jones, Cadeirydd, Cymwysterau Cymru

Philip Blaker, Prif Weithredwr, Cymwysterau Cymru

Jo Richards, Cyfarwyddwr Gweithredol, Rheoleiddio, Cymwysterau Cymru

Dogfennau atodol:

Briff Ymchwil

Ymateb CBAC – CYPE(6)–17–22 – Papur 1 (Saesneg yn unig)

Ymateb Cymwysterau Cymru – CYPE(6)–17–22 – Papur 2

4 Papurau i'w nodi

(11.55)

4.1 Blaenraglen Waith

(Tudalennau 130 – 133)

Dogfennau atodol:

Llythyr ar y cyd gan Gadeirydd y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg a

Chadeirydd y Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol at y Dirprwy Weinidog

Iechyd Meddwl a Llesiant – CYPE(6)–17–22 – Papur i'w nodi 1

4.2 Aflonyddu rhywiol rhwng cyfoedion ymysg dysgwyr

(Tudalennau 134 – 139)

Dogfennau atodol:

Llythyr gan y Dirprwy Weinidog Iechyd Meddwl a Llesiant – CYPE(6)–17–22 –

Papur i'w nodi 2

4.3 Blaenraglen Waith

(Tudalen 140)

Dogfennau atodol:

Llythyr gan Gadeirydd y Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol at y Dirprwy Weinidog Iechyd Meddwl a Llesiant – CYPE(6)–17–22 – Papur i'w nodi 3

4.4 Anghydraddoldebau iechyd meddwl

(Tudalennau 141 – 142)

Dogfennau atodol:

Llythyr gan Gadeirydd y Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol – CYPE(6)–17–22 – Papur i'w nodi 4

4.5 Cydsyniad Deddfwriaethol: Y Bil Ysgolion

(Tudalennau 143 – 144)

Dogfennau atodol:

Llythyr gan Weinidog y Gymraeg ac Addysg at y Llywydd – CYPE(6)–17–22 – Papur i'w nodi 5

4.6 Cyfres arholiadau'r Haf 2022

(Tudalennau 145 – 146)

Dogfennau atodol:

Llythyr oddi wrth Brif Weithredwr Cymwysterau Cymru – CYPE(6)–17–22 – Papur i'w nodi 6

4.7 Gweithredu diwygiadau addysg

(Tudalennau 147 – 150)

Dogfennau atodol:

Llythyr gan Gadeirydd y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg at Weinidog y Gymraeg ac Addysg – CYPE(6)–17–22 – Papur i'w nodi 7

4.8 Aflonyddu rhywiol rhwng cyfoedion ymysg dysgwyr

(Tudalennau 151 – 152)

Dogfennau atodol:

Llythyr oddi wrth Gadeirydd y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg at Reolwyr Gyfarwyddwyr y Consortia Addysg Rhanbarthol – CYPE(6)–17–22 – Papur i'w nod 8

4.9 Aflonyddu rhywiol rhwng cyfoedion ymysg dysgwyr

(Tudalennau 153 – 154)

Dogfennau atodol:

Llythyr gan Gadeirydd y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg at Brif Weithredwr Dros Dro Colegau Cymru – CYPE(6)–17–22 – Papur i'w nodi 9

4.10 Aflonyddu rhywiol rhwng cyfoedion ymysg dysgwyr

(Tudalennau 155 – 156)

Dogfennau atodol:

Llythyr oddi wrth Gadeirydd y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg at Ffion Williams, aelod o Senedd Ieuenctid Cymru – CYPE(6)–17–22 – Papur i'w nodi 10

4.11 Aflonyddu rhywiol rhwng cyfoedion ymysg dysgwyr

(Tudalennau 157 – 159)

Dogfennau atodol:

Llythyr gan Gadeirydd y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg at aelodau o Senedd Ieuenctid Cymru – CYPE(6)–17–22 – Papur i'w nodi 11

4.12 Absenoldeb disgyblion

(Tudalennau 160 – 162)

Dogfennau atodol:

Gwybodaeth ychwanegol gan Estyn – CYPE(6)–17–22 – Papur i'w nodi 12
(Saesneg yn unig)

4.13 Blaenraglen Waith

(Tudalennau 163 – 164)

Dogfennau atodol:

Llythyr at Weinidog y Gymraeg ac Addysg gan Brif Weithredwr Natspec –
CYPE(6)–17–22 – Papur yn unig 13 (Saesneg yn unig)

4.14 Blaenraglen Waith

(Tudalen 165)

Dogfennau atodol:

Llythyr gan yr Arglwydd Kinnoull, Cadeirydd y Pwyllgor Materion Ewropeaidd,
Tŷ'r Arglwyddi – CYPE(6)–17–22 – Papur i'w nodi 14 (Saesneg yn unig)

4.15 Gwaith craffu cyffredinol ar waith Gweinidogion sydd â chyfrifoldeb dros iechyd a gofal cymdeithasol

(Tudalennau 166 – 198)

Dogfennau atodol:

Llythyr gan y Dirprwy Weinidog Iechyd Meddwl a Llesiant at Gadeirydd y
Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol – CYPE(6)–17–22 – Papur i'w nodi 15

4.16 Blaenraglen Waith

(Tudalennau 199 – 200)

Dogfennau atodol:

Llythyr gan Weinidog y Gymraeg ac Addysg – CYPE(6)–17–22 – Papur i'w nodi
16

4.17 Absenoldeb disgyblion

(Tudalennau 201 – 203)

Dogfennau atodol:

Llythyr gan Weinidog y Gymraeg ac Addysg – CYPE(6)–17–22 – Papur i'w nodi
17

5 Cyfres arholiadau'r Haf 2022 – trafod y dystiolaeth

(11.55– 12.00)

6 Cydsyniad Deddfwriaethol: Y Bil Ysgolion

(12.00 – 12.10)

(Tudalennau 204 – 209)

Dogfennau atodol:

Nodyn cyngor cyfreithiol ar y Bil Ysgolion – CYPE(6)-17-22 – Papur preifat 3

**7 Plant sy'n derbyn gofal a phobl sy'n gadael gofal – trafodaeth
bellach ynghylch cwmpas a dull gweithredu**

(12.10– 12.20)

(Tudalennau 210 – 229)

Dogfennau atodol:

Plant sy'n derbyn gofal Y cylch gorchwyl a awgrymir – CYPE(6)-17-22 – Papur preifat 4

8 Absenoldeb disgyblion – Trafod yr adroddiad drafft

(12.20 – 12.30)

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Dear Jayne

7 September 2022

Thank you for your letter outlining concerns about this summer's exams.

We understand the challenges faced by all in returning to formal exams and assessments this summer following the policy decision to cancel such exams and assessments in 2020 and in 2021.

WJEC implemented a range of measures to ensure that students taking exams and assessments were supported during the 2021-2022 academic year.

Following Qualifications Wales' policy decision to introduce adapted qualifications for students taking their exams and assessments in the summer 2022 series, WJEC published qualification adaptations for each specification in July 2021. Following a period of consultation these adaptations were published at the end of the previous academic year to aid teachers in planning for the 2021-2022 academic year. These adaptations were aligned to Qualifications Wales' [requirements](#) and, depending on the design of the qualification and/or assessments, included;

- streamlining assessment content
- reducing NEA (Non-Exam Assessment) requirements
- having optional questions or units.

We provided advance information in September 2021 for some qualifications where it was not possible to put suitable adaptations in place. Additionally, we provided advance information in February 2022 for a range of qualifications which already had adaptations in place.

We believe that the range of measures we took provided support to students, aiding them in planning their revision and in focusing on key aspects of the specifications that were subject to assessment this summer.

In addition to providing detailed information for teachers and for students and parents on the adaptations made to specifications for the summer 2022 assessments, we also provided a range of resources to support students in preparing for their exams and assessments. These included:

- blended learning resources
- knowledge organisers
- exam and NEA walk-throughs
- bridging resources (to support the transition from Year 9 to Year 10 GCSE cohort)

We also provided generic resources to support students' revision and well-being, which included a range of revision tips and templates, mental health and nutritional advice and guidance.

This information was made freely available to all students via our dedicated [student support webpages](#). We also provided student friendly support on [Instagram](#) to ensure we reached as wide a group of students as possible.

We provided a range of resources to support teachers, including additional sample materials and additional non-examination assessment guidance for qualifications where the design of assessments was more significantly altered this summer.

In designing the summer 2022 assessments, we followed our standard process to create assessments that effectively differentiate between students' performance, whilst being of a similar level of demand to those set in previous years. However, as we assess different aspects of specification content each year to ensure appropriate coverage of content over time, it is possible

for an assessment to be more or less challenging than in previous years. If the questions we set this year were considered to be more challenging, or not as clear as anticipated, and may have been open to differing interpretations, we reviewed the mark scheme and considered how marks could be assigned to as wide a range of responses as possible to ensure students were appropriately credited for showing what they know, understand, and can do.

We also took account of the level of demand of assessments in setting grade boundaries during the awarding process. We did this to ensure outcomes were as fair as possible for all students. As announced by Qualifications Wales last autumn, qualifications this summer were graded more generously than they were in 2019, but not as generously as they were in 2021. We worked with our assessment and subject experts to ensure we set appropriate standards this summer to meet this policy objective.

As in any exam series, we implement the [JCQ special consideration process](#), which is our standard practice. Special consideration was given to students who had temporarily experienced illness, injury, or some other event outside of their control at the time of the assessment. It was applied when the issue had a material effect on a student's ability to take an assessment or demonstrate their normal level of attainment in an assessment. Special consideration was usually given by applying an allowance of additional marks to each unit affected within a specification. The size of the allowance depended on the timing, nature, and extent of the adverse effect.

We are confident that the range of measures we took this year, across the full range of qualifications, resulted in students being awarded fair outcomes for their qualifications.

GCE Mathematics

We were aware that some students found a range of our GCE Mathematics assessment materials challenging this summer. There was very specific feedback provided on the content of the Unit 1 AS Mathematics question paper.

It is worth noting that A level Mathematics and Further Mathematics were part of the last group of qualifications to be reformed, with students following a one-year programme of study being assessed in the new specification for the first time in 2018, and those following a standard two-year programme of study being assessed in 2019, the last year exams were sat prior to the pandemic.

As stated previously, we wish to assure you that we set out to design assessments that were of broadly similar demand to those set in 2018 and 2019. However, we have observed that some of the questions that we considered to be straightforward challenged many students this year, whilst in other more demanding questions students performed better than when similar questions were set in 2019. We understand that the inclusion in the Unit 1 AS Mathematics paper of the topic 'know and use the function a^x and its graph, where a is positive', under 2.1.6 of the specification content, and with links to depreciation methods, confounded many students. In marking this question, as well as other challenging questions in the paper, we ensured that mark schemes were adapted to appropriately reward students wherever possible to do so. When setting grade boundaries for the Unit 1 paper, as well as ensuring we were implementing this summer's generous grading policy, we also accounted for the level of difficulty of questions.

91.85 % of 17 year-old students entered for AS Mathematics this summer achieved an E grade or above compared to 84.56% achieving the same grade in summer 2019. 49.71 % of 17 year-old students entered for AS Mathematics this summer achieved an A grade compared to 36.46% achieving the same grade in summer 2019.

A level English Language and Literature

In printing over 1,730,000 examination papers across a range of qualifications in Wales this summer, we implemented our standard quality assurance process at each stage of the development process. Our thorough process checks identify errors as the materials are developed, which are

addressed and rectified prior to the materials being despatched to schools and colleges. Regrettably, our quality assurance processes did not identify the collation issue that impacted some optional questions on one of our A level English Language and Literature exam papers. We issued an apology to the 153 students from the 22 schools and colleges in Wales impacted by the collation error.

We implemented a range of measures to minimise the impact of the error and to ensure that students were not adversely affected. These included:

- identifying each student taking the optional questions impacted by the collation error
- considering any adjustments needed to the mark scheme as some students answered Section B before seeing the questions set for Section A
- senior WJEC staff contacting staff at each of the affected schools/colleges to discuss how the error specifically impacted their students
- considering the impact of the error during the awarding process
- applying a special consideration tariff to all impacted students
- reviewing the marks achieved by each impacted student in both Section A and in Section B
- reviewing the marks achieved by each impacted student in unit 3 compared to units 4 and 5
- following our reviews, making any additional adjustments to final unit 3 marks.

We believe these measures resulted in students being awarded fair outcomes for the impacted unit and for the A level English Language and Literature qualification as a whole.

We informed all impacted schools/colleges of the measures we took, the day before results were issued to students, and provided them with contact details if they wished to discuss the situation further.

At the end of each summer series we undertake a lessons learnt review, to learn from our experiences and to make any identified improvements for future series. We have already identified and implemented actions to improve our final quality assurance processes

Although there were some reports of students experiencing challenges with this summer's examinations, we are also aware that many did not find the period as daunting as they had feared and welcomed the return to exams. As outlined in this letter, with an acute focus on students, we took a range of measures to ensure the summer 2022 exam series went as smoothly as possible.

Where issues were reported, we took measures to ensure that students were not adversely impacted and were issued with fair qualification results so they could progress to the next steps of their education or into the world of work.

We look forward to meeting with the Committee in due course where we will be happy to further discuss these themes or any other themes you may wish to explore.

Your sincerely

Ian Morgan
Chief Executive

Trwy e-bost

Jayne Bryant AS
Cadeirydd y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg

7 Medi 2022

Annwyl Jayne,

Yn ein llythyr wedi'i ddyddio 1 Awst 2022, cafodd gwybodaeth dros dro ei ddarparu mewn ymateb i'ch llythyr wedi'i ddyddio 6 Gorffennaf 2022 am arholiadau'r haf. Oherwydd bod y broses ddyfarnu, a gafodd ei chynnal gan CBAC, yn awr wedi'i chwblhau, rydyn ni'n darparu ymateb pellach i roi gwybod i chi sut ymdrinwyd â phryderon.

Mae CBAC bellach wedi dyfarnu pob cymhwyster TGAU, UG, Safon Uwch a Thystysgrif Her Sgiliau i ddysgwyr, a chafodd canlyniadau eu cyhoeddi ar y diwrnodau canlyniadau arfaethedig. Fel y nodwyd yn ein llythyr cynharach, rydyn ni wedi arsylwi sampl o gyfarfodydd pwyllgorau dyfarnu, gan gynnwys pob un ar gyfer unrhyw bynciau ble'r oedd pryderon neu faterion wedi'u nodi.

Rydyn ni'n fodlon bod CBAC wedi cydymffurfio â'n rheoliadau a'n gofynion polisi wrth wneud penderfyniadau dyfarnu, ac wedi ystyried yn ofalus y materion a phryderon a nodwyd pan oedd arholiadau'n cael eu sefyll.

Yn ôl y gofyn, bu'r pwyllgorau dyfarnu yn ystyried ystod o dystiolaeth ystadegol ac yn edrych ar berfformiad dysgwyr yng nghyd-destun y gyfres haf hon. Fe wnaethon nhw hefyd ystyried lefel yr her a gyflwynwyd gan y papurau wrth nodi ble y dylai ffiniau graddau gael eu gosod.

Anhawster papurau cwestiynau'r haf hwn (gan gynnwys Cemeg Safon Uwch)

Yn gyffredinol, nid oedd unrhyw dystiolaeth o'r broses ddyfarnu bod papurau cwestiynau yn llawer mwy heriol y flwyddyn hon nag unrhyw flwyddyn arall, er y gallai dysgwyr wedi'u gweld yn fwy heriol o ystyried y cyd-destun eithriadol ar gyfer arholiadau eleni.

Nid bwriad y polisi erioed oedd i bapurau arholiad fod yn fwy trugarog neu heriol na'r blynyddoedd blaenorol. Yn wir, byddai'r papurau a gafodd eu defnyddio eleni wedi'u datblygu cyn y pandemig ac wedi'u haddasu i gynnwys yr addasiadau a gafodd eu gwneud i ofynion asesu ar gyfer eleni. Wedi dweud hyn, waeth pa mor dda y cawson nhw eu cynllunio, mae yna bob amser rai gwahaniaethau bychain yn yr her o flwyddyn i flwyddyn – wrth i gwestiynau newid ac wrth i wahanol rannau o'r fanyleb gael eu hasesu.

Qualifications Wales

Q2 Building, Pencarn Lane
Imperial Park,
Casnewydd
NP10 8AR
☎ 01633 373 222

www.cymwysteraucymru.org

Cymwysterau Cymru

Adeilad Q2, Lôn Pencarn
Parc Imperial
Casnewydd
NP10 8AR
☎ 01633 373 222

Mae hyn yn arferol ac yn cael ei gynnwys yn y ffordd y caiff ffiniau graddau eu gosod gan bwyllgorau dyfarnu bob blwyddyn – mae ffiniau graddau is yn adlewyrchu papur cwestiynau ychydig yn anoddach, ac mae ffiniau graddau uwch yn adlewyrchu papur cwestiynau ychydig yn haws.

Mewn achosion ble'r oedd perfformiad yn wael yr haf hwn, argymhellodd y pwyllgorau dyfarnu ffiniau graddau a oedd yn is nag yr oedden nhw yn y blynyddoedd blaenorol. Roedd hyn er mwyn cyfrif am gyd-destun y gyfres, her y papurau cwestiynau, ac i gyd-fynd â'r polisi a gafodd ei osod i ganlyniadau fod hanner ffordd yn fras rhwng y rheiny a welwyd yn 2019 a 2021.

Mewn rhai achosion, cyn i ganlyniadau pob pwnc gael eu cymeradwyo, gwnaeth CBAC newidiadau pellach i'r ffiniau graddau i sicrhau bod ystyriaeth ddigonol yn cael ei rhoi i gyd-destun yr haf hwn a'r heriau a brofwyd gan ddysgwyr, ac i fodloni'r safbwynt polisi mewn perthynas â chanlyniadau.

Mathemateg UG (Uned 1)

Pan oedden ni'n monitro, fe wnaethon ni roi sylw arbennig i ddyfarnu Mathemateg UG, yn enwedig papur Uned 1 (ble codwyd y rhan fwyaf o bryderon ynglŷn ag anhawster y papur cwestiynau a thegwch rhai is-gwestiynau penodol). Codwyd pryderon penodol gyda CBAC am un rhan benodol o gwestiwn (cwestiwn 8c - cwestiwn oedd werth tri marc).

Roedden ni'n bryderus, er bod y cwestiwn o fewn cwmpas gofynion cyffredinol y fanyleb, y gellid dehongli gofynion penodol y cwestiwn fel rhai a gafodd eu dileu gan yr addasiadau. Cyflwynodd hyn sefyllfa amwys na ellid ei ddatrys nes bod gwybodaeth wedi'i hystyried am sut yr oedd dysgwyr wedi perfformio yn y cwestiwn hwn.

Mae amrywiaeth o ymatebion posibl i'r mater hwn, gan gynnwys dau brif opsiwn, a) tynnu'r cwestiwn o'r dyfarniad, neu b) gosod ffiniau graddau ychydig yn is ar gyfer yr uned yn gyffredinol. Ar ôl ystyriaeth helaeth, penderfynodd CBAC roi'r ail opsiwn ar waith. Cafodd y penderfyniad hwn ei wneud oherwydd bod dysgwyr wedi rhoi cynnig ar y cwestiwn a bod rhai wedi ennill y marciau a oedd ar gael. Byddai penderfyniad i dynnu'r cwestiwn o'r dyfarniad wedi rhoi'r dysgwyr hyn dan anfantais. Roedd yn amlwg bod llawer o ddysgwyr yn gweld y papur cwestiynau hwn yn anodd, ac roedd perfformiad yn wael mewn sawl cwestiwn. Cymerodd CBAC hyn i ystyriaeth wrth osod y ffiniau graddau.

Ysgrifennodd CBAC at y canolfannau a gafodd eu heffeithio i egluro eu hymateb i'r pryderon a godwyd, ac nid oes unrhyw bryderon pellach wedi'u codi gyda ni.

Iaith a Llenyddiaeth Saesneg Safon Uwch (Uned 4)

Roedd yna wall hysbys yng ngholadiad y papur cwestiynau ar gyfer yr uned hon, ble'r oedd pedair tudalen goll yn y papur cwestiynau printiedig yn hepgor rhannau o'r testunau Shakespeare opsiynol. Bydd hyn wedi effeithio ar ddysgwyr yn wahanol yn

dibynnu ar ba destun Shakespeare opsiynol yr oedden nhw'n ymateb iddo, a sut y deliodd eu canolfan arholi â'r mater. Rydyn ni'n gwybod gan CBAC fod pob canolfan arholi, ble fo angen, wedi cael mynediad i'r papur cwestiynau ar-lein nad oedd ganddynt dudalennau coll, a bod eu dysgwyr wedi gallu cwblhau'r papur cwestiynau, er eu bod wedi profi rhywfaint o amhariad anffodus.

Cymerodd CBAC dull wedi'i deilwra i'r unigolyn i ddelio â'r mater hwn a gwirio gyda phob canolfan arholi sut yr oeddent wedi mynd i'r afael â gweinyddiaeth yr arholiad. Buont hefyd yn edrych ar berfformiad dysgwyr yn y cwestiynau a gafodd eu heffeithio, a sut yr oedd hyn yn cymharu â pherfformiad y dysgwyr hynny mewn cwestiynau eraill. Yn ogystal, cafodd eu perfformiad ei hystyried mewn perthynas â dysgwyr eraill na chafodd eu heffeithio gan y mater.

Roedd perfformiad yn y cwestiwn a'r papur uned a gafodd eu heffeithio yn dda ar y cyfan, a theimlwyd yn gyffredinol nad oedd y gwall wedi rhoi dysgwyr dan anfantais sylweddol. Cymerodd CBAC gamau pellach gyda phob canolfan unigol i ystyried yr amgylchiadau penodol ar gyfer pob dysgwr. Rhoddwyd ystyriaeth arbennig (cynnydd bychan mewn marciau) i'r holl ddysgwyr yr effeithiwyd arnynt gan y gwall, a rhoddwyd ystyriaeth arbennig ychwanegol i rai dysgwyr, yn dilyn trafodaeth gyda chanolfannau arholi, i'r rhai oedd wedi cael eu heffeithio'n fwy negyddol.

Ysgrifennodd CBAC at y canolfannau a gafodd eu heffeithio i egluro eu gweithredoedd ac nid oes unrhyw bryderon pellach wedi'u codi gyda ni.

Fel rhan o'n gweithgareddau dilynol, byddwn yn ceisio deall gan CBAC pa weithredoedd y maent yn bwriadu eu rhoi ar waith i osgoi unrhyw gamgymeriad tebyg yn y dyfodol. Byddwn yn adolygu ac yn monitro unrhyw gynllun gweithredu arfaethedig i sicrhau bod y gweithredoedd wedi'u cwblhau'n briodol.

Rydym yn gwybod y bydd dysgwyr wedi bod yn bryderus iawn ynghylch dychwelyd i arholiadau, ac y bydd y pryder hwn wedi cynyddu yn ystod y cyfnod arholiadau a'r cyfnod cyn cyhoeddi'r arholiadau.

Rwy'n gobeithio bod hyn yn rhoi sicrwydd i'r pwyllgor bod yr holl bryderon a materion wedi'u hystyried yn briodol, a bod camau'n cael eu cymryd lle bo angen. Rwyf wedi copio CBAC a Gweinidog y Gymraeg ac Addysg i'r ymateb hwn.

Yr eiddoch yn gywir,

Philip Blaker
Prif Weithredwr

Eitem 4.1

CYPE(6)-17-22 - Papur i'w nodi 1

**Y Pwyllgor Iechyd a
Gofal Cymdeithasol**

—
**Health and Social Care
Committee**

**Y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc
ac Addysg**

—
**Children, Young People
and Education Committee**

Lynne Neagle AS

Y Dirprwy Weinidog Iechyd Meddwl a Llesiant.

Llywodraeth Cymru

11 Gorffennaf 2022

Annwyl Lynne

Iechyd meddwl a llesiant: Argymhellion y Pwyllgor

Yn ystod y Bumed Senedd, gwnaeth y Pwyllgor Iechyd, Gofal Cymdeithasol a Chwaraeon, a'r Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg waith eang a sylweddol ar iechyd meddwl a llesiant pobl Cymru. Rydym yn bwriadu, drwy waith ein pwyllgorau yn y Chweched Senedd, adeiladu ar waith ein rhagflaenwyr ar y materion pwysig hyn.

Gan fod cylchoedd gwaith ein Pwyllgorau yn gorgyffwrdd o ran iechyd meddwl a llesiant plant a phobl ifanc, rydym yn ysgrifennu ar y cyd i ofyn am y wybodaeth ddiweddaraf am argymhellion ein rhagflaenwyr.

Byddem yn ddiolchgar pe gallech ymateb i'r materion a godir yn yr atodiad erbyn **1 Medi 2022**.

Yn gywir

Russell George AS
Cadeirydd y Pwyllgor Iechyd a Gofal
Cymdeithasol

Jayne Bryant AS
Cadeirydd y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu Saesneg. We welcome correspondence in Welsh or English.

**Senedd Cymru
Welsh Parliament**

Tudalen y pecyn 130

Atodiad: Cais am Wybodaeth

Er mwyn llywio gwaith ein Pwyllgorau ar iechyd meddwl a llesiant, ar gyfer pob un o'r adroddiadau a restrir isod, byddem yn croesawu:

1. Arwydd o ba argymhellion y mae Llywodraeth Cymru yn eu hystyried sy'n dal heb eu gweithredu a ble y mae angen rhagor o weithredu, ac a oes unrhyw rwystrau i roi'r rhain ar waith, ac os felly, beth yw'r rhwystrau hynny.
2. Sut mae gwaith Llywodraeth Cymru i roi'r argymhellion ar waith yn cyfrannu at fynd i'r afael ag anghydraddoldebau iechyd meddwl.

Byddem yn ddiolchgar pe gallem gael eich ymateb erbyn **1 Medi 2022**.

Adroddiadau'r Pwyllgor Iechyd, Gofal Cymdeithasol a Chwaraeon

Parhaodd Pwyllgor Iechyd, Gofal Cymdeithasol a Chwaraeon y Bumed Senedd i ganolbwyntio'n benderfynol ar iechyd meddwl. Yn ogystal ag edrych ar faterion yn ymwneud ag iechyd meddwl drwy gydol ei waith craffu ar gyllidebau Llywodraeth Cymru, ei waith craffu cyffredinol ar Weinidogion Iechyd a gofal cymdeithasol, a'i waith arall ar ymchwiliadau, cynhaliodd y Pwyllgor ymchwiliadau ar y canlynol:

- Unigrwydd ac unigedd (Rhagfyr 2017)
Gwnaeth yr adroddiad chwech argymhelliad, gan gynnwys: yr amserlenni ar gyfer datblygu strategaeth unigrwydd ac unigedd; dull trawsadrannol (yn enwedig mewn perthynas â dementia a gofalwyr); asesu effaith unigrwydd ac unigedd ar iechyd meddwl a'r effaith ddilynol ar wasanaethau cyhoeddus; gweithio gyda'r sector gwirfoddol i sicrhau sefydlogrwydd cyllid; gwerthuso effaith cysylltiad rhwng cenedlaethau; ac ymgyrch codi ymwybyddiaeth i newid agweddau a mynd i'r afael â stigma. Yn ei hymateb ym mis Chwefror 2018, derbyniodd Llywodraeth Cymru bedwar o'r argymhellion, a derbyniodd ddau yn rhannol.
- Defnydd o feddyginiaeth wrthseicotig mewn cartrefi gofal (Mai 2018)
Gwnaeth yr adroddiad un ar ddeg o argymhellion, gan gynnwys: gwella dulliau casglu a chyhoeddi data; cydymffurfio â chanllawiau NICE; asesiadau gofal sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn ar gyfer pobl â dementia; materion yn ymwneud ag adolygiadau meddyginiaeth; mynediad at weithwyr proffesiynol perthynol i iechyd; hyfforddiant gofal dementia; ac adolygiad o lefelau a phriodoldeb y defnydd o feddyginiaeth wrthseicotig ar gyfer pobl â dementia mewn gofal eilaidd. Yn ei hymateb ym mis Gorffennaf 2018, derbyniodd Llywodraeth Cymru, neu derbyniodd mewn egwyddor, ddeg o'r argymhellion, a gwrthododd un. Darparodd Ysgrifennydd y Cabinet ragor o wybodaeth yn ddiweddarach yr un mis.

- Atal hunanladdiad “Busnes Pawb”** (Rhagfyr 2018)

Gwnaed 31 o argymhellion yn yr adroddiad, gan gynnwys: hyfforddiant atal hunanladdiad a hyrwyddo adnoddau presennol; gwerthuso a chyflwyno mentrau atal hunanladdiad a llwybrau atgyfeirio; cydraddoldeb iechyd meddwl a chorfforol; model brysbennu Cymru gyfan yn lleoli nyrsys seiciatrig cymunedol yn ystafelloedd rheoli'r heddlu; gofal dilynol ar ôl rhyddhau; amseroedd aros ar gyfer therapiau seicolegol; strategaeth a llwybr hunanladdiad ôl-ymyrraeth; ymgysylltu â phobl sydd â phrofiad personol o syniadau hunanladdiad, goroeswyr ymdrechion hunanladdiad a phobl sydd wedi cael profedigaeth oherwydd hunanladdiad; camau gweithredu wedi'u targedu ar gyfer grwpiau sy'n wynebu risg, gan gynnwys dynion, ffermwyr, myfyrwyr a charcharorion; ystyriaethau ar gyfer awdurdodau cynllunio; adrodd yn y cyfryngau; diogelwch ar-lein; llywodraethu; a chyllid. Roedd yr adroddiad hefyd yn cefnogi argymhellion a wnaed gan y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg yn ei ymchwiliad Cadernid Meddwl. Yn ei **hymateb** ym mis Ionawr 2019 derbyniodd Llywodraeth Cymru 21 o'r argymhellion yn llawn, a derbyniodd wyth arall mewn egwyddor. O'r ddau argymhelliad arall, derbyniwyd rhai elfennau yn llawn, ac eraill mewn egwyddor.
- Iechyd meddwl yng nghyd-destun plismona a dalfa'r heddlu** (Hydref 2019)

Gwnaed un ar ddeg o argymhellion yn yr adroddiad, gan gynnwys: cadw o dan y Ddeddf Iechyd Meddwl; gweithio mewn partneriaeth rhwng yr heddlu a gwasanaethau iechyd; ymyrraeth gynnar, argyfwng iechyd meddwl a gofal y tu allan i oriau; casglu a chyhoeddi data; cynllunio gofal a thriniaeth; trawsgludiad; a Grŵp Sicrwydd Concordat Gofal Argyfwng Iechyd Meddwl. Yn ei **hymateb** ym mis Rhagfyr 2019 derbyniodd Llywodraeth Cymru saith o'r argymhellion yn llawn, tri argymhelliad mewn egwyddor, a gwrthododd un argymhelliad.
- Ymchwiliad i effaith Covid-19, a'r modd y mae'n cael ei reoli, ar iechyd a gofal cymdeithasol yng Nghymru: Yr effaith ar iechyd meddwl a llesiant** (Rhagfyr 2020)

Gwnaeth yr adroddiad 15 o argymhellion, gan gynnwys: cynllunio ar gyfer yr effaith iechyd meddwl tymor byr a hirdymor ar y boblogaeth a'r gweithlu iechyd a gofal cymdeithasol; monitro'r effaith ar hunan-niweidio a hunanladdiad; y datgysylltiad rhwng sicrwydd byrddau iechyd a phrofiadau cleifion; y gyfres ddata graidd ar iechyd meddwl; fframwaith gofal profedigaeth; a gwerthuso ar frys y ddarpariaeth gwasanaeth iechyd meddwl digidol o bell. Roedd yr adroddiad hefyd yn ailadrodd argymhellion a wnaed yn yr adroddiad Busnes Pawb ac adroddiad Cadernid Meddwl y Pwyllgor Plant a Phobl Ifanc ar iechyd meddwl a llesiant plant a phobl ifanc. Yn ei **hymateb** ym mis Chwefror 2021 derbyniodd Llywodraeth Cymru ddeuddeg o'r argymhellion yn llawn, a thri argymhelliad mewn egwyddor. Gwnaeth y Gweinidog Iechyd Meddwl, Llesiant a'r Gymraeg ar y pryd **ysgrifennu** at Bwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol y Bumed Senedd ym mis Mawrth 2021

i roi diweddariad manwl ar gynnydd yn dilyn yr argymhellion a wnaed yn yr adroddiad Busnes Pawb.

Adroddiadau'r Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg

Mewn [Datganiad yn y Cyfarfod Llawn](#) ym mis Ionawr 2017, dywedodd Lynne Neagle AS, cadeirydd Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg y Bumed Senedd, fod aelodau'r Pwyllgor yn "hynod angerddol am ansawdd a darpariaeth gwasanaethau iechyd meddwl ar gyfer pobl ifanc". Cyflawnodd y Pwyllgor waith yn ymwneud ag iechyd meddwl plant a phobl ifanc a'u teuluoedd drwy gydol y Bumed Senedd, gan gynnwys fel rhan o'r ymchwiliadau a ganlyn:

- [Iechyd meddwl amenedigol yng Nghymru](#) (Hydref 2017) a [Iechyd meddwl amenedigol – gwaith dilynol](#)
Roedd yr [adroddiad](#) yn gwneud 27 o argymhellion, gan gynnwys bod Llywodraeth Cymru: yn sefydlu rhwydwaith clinigol a reolir dan arweiniad clinigwyr; yn sicrhau bod data cadarn yn cael ei gasglu a'i fonitro i ddeall lefel barhaus yr angen am gymorth iechyd meddwl amenedigol; yn creu Uned Mamau a Babanod yn ne Cymru; a'i bod yn edrych ar opsiynau gyda GIG Lloegr ar gyfer creu canolfan yng ngogledd ddwyrain Cymru. Yn ei [hymateb](#) gwrthododd Llywodraeth Cymru bedwar o'r argymhellion, derbyniodd bedwar mewn egwyddor, a derbyniodd 19 o'r argymhellion. Cynhaliodd y Pwyllgor waith dilynol i fonitro gweithrediad yr argymhellion hynny gan Lywodraeth Cymru rhwng mis Tachwedd 2018 a mis Mawrth 2021.
- [Cadernid Meddwl](#) (Hydref 2018) a [Chadernid Meddwl: Ddwy flynedd yn ddiweddarach](#) (Hydref 2020)
Gwnaeth [Adroddiad dylanwadol y Pwyllgor sef, Cadernid Meddwl](#) 28 o argymhellion. Ei "argymhelliad allweddol" oedd bod Llywodraeth Cymru yn sicrhau bod lles a gwydnwch emosiynol a lles a gwydnwch meddwl ein plant a'n pobl ifanc yn flaenoriaeth genedlaethol benodedig. Roedd yr argymhellion eraill yn ystyried materion fel cymorth ar gyfer iechyd meddwl mewn ysgolion, gwasanaethau cymorth iechyd meddwl sylfaenol, gwasanaethau Iechyd Meddwl Plant a'r Glasoed (CAMHS), atal hunanladdiad, gofal cleifion mewnol, gwasanaethau eiriolaeth a gwariant ar wasanaethau iechyd meddwl ac iechyd emosiynol. Yn ei [hymateb](#), gwrthododd Llywodraeth Cymru bedwar argymhelliad, a derbyniodd y gweddill yn llawn neu'n rhannol. Rhoddir sylw i gynnydd Llywodraeth Cymru yn erbyn yr argymhellion hynny ddwy flynedd ar ôl cyhoeddi'r adroddiad gwreiddiol yn adroddiad dilynol y Pwyllgor. [Cadernid Meddwl: Ddwy flynedd yn ddiweddarach](#).

Eitem 4.2

CYPE(6)-17-22 - Papur i'w nodi 2

Lynne Neagle AS/MS
Y Dirprwy Weinidog Iechyd Meddwl a Llesiant
Deputy Minister for Mental Health and Wellbeing

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Jayne Bryant AS,
Senedd Cymru,
Caerdydd,
CF99 1SN
E-bost:

12 Gorffennaf 2022

Annwyl Jayne,

Yn ystod sesiwn 4 Mai y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg, a oedd yn trafod aflonyddu rhywiol rhwng cyfoedion ymhlith dysgwyr ifanc, cytunodd y Gweinidog Cyfiawnder Cymdeithasol y byddai gwybodaeth yn cael ei rhoi i'r Pwyllgor ynglŷn â'r adolygiad Raglen Ysgolion Heddluoedd Cymru, a arweiniwyd gan yr Heddlu. Cafodd y mater hwn ei anfon ymlaen ataf er mwyn imi ymateb iddo gan fod y rhaglen hon yn rhan o'm portffolio.

Mae copi o'r adroddiad cryno'r adolygiad a gynhaliwyd yn 2019, wedi ei atodi. Mae swyddogion yn cydweithio'n agos gyda'r Heddlu ar hyn o bryd i weithredu'r argymhellion ac mae Bwrdd Gweithredol ar waith fel rhan o'r rhaglen i ystyried y cynnydd a wneir. Mae'r bwrdd yn cael ei gadeirio gan yr Heddlu, ac mae'n cynnwys amrywiaeth o randdeiliaid, gan gynnwys cynrychiolwyr polisi perthnasol o adrannau yn Llywodraeth Cymru. Yn ogystal â hyn mae bwrdd strategol hefyd ar waith o dan gadeiryddiaeth Llywodraeth Cymru, ac mae diweddariadau a materion allweddol yn cael eu huwchgyfeirio ato gan y Bwrdd Gweithredol, a hynny mewn perthynas â gweithredu'r rhaglen a'r argymhellion.

Yn gywir

Lynne Neagle AS/MS
Y Dirprwy Weinidog Iechyd Meddwl a Llesiant
Deputy Minister for Mental Health and Wellbeing

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Lynne.Neagle@llyw.cymru
Correspondence.Lynne.Neagle@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Tudalen y pecyn 134
We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

RHAGLEN YSGOLION

Heddlu Cymru

Wales Police

SCHOOLS PROGRAMME

Wales Police Schools Programme Future Vision and Proposals

Summary of findings and recommendations from 2019 review

The Wales Police Schools programme has been developed in recognition of the role that schools and education can play in tackling antisocial behaviour, substance misuse and problems associated with personal safety. The programme is mainly preventative generalised and broad-based one that is focussed on formal lessons delivered by uniformed police in the classroom, together with supportive policing activities. Aims of the programme are:-

- work towards achieving a reduction in crime and disorder in the young of our communities,
- through the medium of education and promote the principles of positive citizenship in schools and their wider communities.

A joint review was carried out and commissioned by Police & Crime Commissioners and Chief Constables of Wales following discussions with Welsh Government and an exercise to discover the views of key partners, including head teachers and pupils.

Conclusions, Recommendations and **The Fresh Vision for the Wales Police Schools Programme**

The conclusions contained within the report were based on an Operational Review undertaken within each of the four Welsh Forces to assess current arrangements and discover the views of all those involved in the programme. This was set out in three distinct sections, firstly the desktop literature review, the second comprised of interviews and focus groups and the third section, electronic surveys were sent to children and teachers in both primary and secondary schools.

Evidence captured from the review is that the Police Schools Programme is highly valued, having police officers within schools was a high and positive impact and there is considerable evidence and benefits in maintaining the presence of Police Officers within schools across Wales. The programme aligns itself to early intervention and prevention approach that is at the heart of policing. The review highlights the need to keep pace with legislative and curriculum developments led by Welsh Government and the way in which Policing in Wales has entered into new partnerships and tackled big issues in ways that respect the different communities and variable challenges across Wales but benefit from collaboration and shared learning. Another theme identified within the review is that the programme has provided an opportunity to divert children away from criminality and entering the Criminal Justice System.

It is recognised that in order for the programme to maintain its standing it needs to evolve and keep pace with changes in policing which has become more complex and education which also faces challenges of a complex society. Although positives are highlighted the report set out advice and a series of recommendations for Policing in Wales and Welsh Government endorsement.

The areas identified through the review process are grouped into 6 thematic areas, these are:-

- Governance
- Curriculum
- Interactions with Children and Schools
- Operational Policing
- Recruitment, Training and Supervision of School Police Officers
- Monitoring of the programme/schoolbeat website/technology

Within each of these thematic areas there are further detailed recommendations listed that address the priorities, in total 25.

These 25 recommendations have been included in the Wales Police Schools Programme delivery plan which is a live document and continues to be reviewed by the Implementation Board of the delivery against these recommendations.

GOVERNANCE:

- 1 There is a need for a clear governance structure of the programme at national, regional and local level, tied into local and the all-Wales arrangements agreed between Policing and Welsh Government and the local ownership recommended earlier in this report.
- 2 There needs to be closer alignment of the programme to the priorities of Policing in Wales and priorities of Welsh Government. Local arrangements should link to neighbourhood policing, Early Action Together and officers serving in Youth Offending Teams etc.
- 3 The Policing Partnership Board for Wales should establish an Implementation Board to drive the development of this Programme, involving senior representatives of relevant Ministers as well as Commissioners and Chief Constables and other partners. The aim should be to implement the proposals by September 2020.
- 4 There also needs to be consistent line management of the programme in each of the four Welsh forces, to provide clarity about vision and outcomes and to allow the sharing of experience and reports on implementation and practical arrangements.

CURRICULUM

- 5 The Implementation Board will make way for a Curriculum & Oversight Board to develop the programme/curriculum and propose changes and amendments as needed. This should be a simple action-orientated Board reporting to the All-Wales Policing Partnership Board.
- 6 The Curriculum and Oversight Board will be required to take an analytical approach to supplement stakeholder input to ensure that an intelligence-led evidence-based approach is adopted in future lesson design and delivery. It should have a process to allow feedback on individual lesson content.
- 7 The purpose and nature of the Programme should be communicated in clear simple language with a simple title – Wales Police Schools Programme – rather than initials.

INTERACTION WITH CHILDREN AND SCHOOLS

- 8 The Programme should adopt a more targeted approach to children who are more likely to be at risk of entering the criminal justice system. This would include those who are disengaged or excluded and those who have been subject to Adverse Childhood Experiences (ACEs). It would involve increased engagement with Pupil Referral Units. A joint review of the service currently provided to Pupil Referral Units should be undertaken to identify potential benefits to education, policing and other agencies of an enhanced and targeted service to these units along with considering other ways of working with children who are difficult to manage in the school environment, with consideration to the resource requirements of that potential contribution.

- 9 The Programme should consolidate the change in focus from a predominantly lesson-based approach to a balanced and more pastoral all-school approach which has clear links to local neighbourhood teams and other appropriate partners.
- 10 A more compact core framework should focus on identified areas of threat, risk and harm. Currently, for example, we would expect a focus on serious violence, knife crime and county lines but this may change over time and there may be variations in the priorities in different areas.
- 11 Consideration should be given to best practice from the engagement of Police Officers in schools providing restorative interventions or conducting reparation meeting in the school environment.
- 12 The Implementation Board must work closely with our partners in education and collaborate with other partner agencies who deliver messages within the school environment to avoid duplication and ensure relevance to the new education curriculum that is currently being rolled out.
- 13 The inception of a more formalised delivery of key messages to a younger audience must be aligned to evidence demonstrating emerging threat and risk (subject to external expert guidance on age relevancy via the Implementation/Curriculum Board). This should involve local Community Support Officers as part of a wider team approach.
- 14 There needs to be the development of a framework for important messages delivered by the Schools Police Officers to be reinforced by the wider police family.

OPERATIONAL POLICING

- 15 There should be consistently improved collaboration between Police Officers in the Programme and operational police officers at all levels across the four forces, supported by supervisors.
- 16 Schools Police Officers should work more closely alongside Neighbourhood Policing Teams and other local partners to develop opportunities around early intervention, prevention and information sharing.
- 17 Schools Police Officers need to be used more often and more systematically as an operational problem-solving resource for issues involving children and young people in addition to partner agencies such as Youth Offending Service, Local Authority and Early Action Together.
- 18 Consideration should be given to continuity of support and engagement with young people during school holidays.

RECRUITMENT, TRAINING AND SUPERVISION OF SCHOOL POLICE OFFICERS

- 19 There should be a consistent training plan for Police Officers moving into the role which should be seen as part of their continued professional development and must include appropriate and timely operational content
- 20 There should be development of a work based assessment/accreditation process for Schools Police Officers.

- 21 It is important for Police Officers seconded into the Schools role to maintain operational credibility and knowledge, and to be encouraged to see the secondment as relevant to their ambition for progression and promotion within the Police Service. With that in mind it is suggested that tenure in the role should normally be 2 years – with an extension of up to a further 12 months on one or at most two occasions and only for valid operational reasons. These are decisions for each Force whose reasoning needs to be explicit and explained well to head teachers and other partners
- 22 Induction, initial training and support for officers moving into the role needs to be highly developed, with a period of introduction and handover protected explicitly within the new arrangements.

MONITORING OF THE PROGRAMME/SCHOOLBEAT WEBSITE/TECHNOLOGY

- 23 There should be a change in the performance framework for the Programme from an output-focused system to one which has outcomes as its basis. This should be agreed by the Implementation Board and monitored by a Chief Officer and Commissioner's representative in each Force. An annual report should be produced for the Board, outlining achievements and challenges in the year
- 24 A task and finish group should be formed to review the SchoolBeat website and explore opportunities for a more sustainable technology-based approach.
- 25 There should be a consistent approach to incident recording against agreed criteria on the SchoolBeat website.

Eitem 4.3

CYPE(6)-17-22 - Papur i'w nodi 3

Y Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol

Health and Social Care Committee

Senedd Cymru
Bae Caerdydd, Caerdydd, CF99 1SN
Seneddlechyd@senedd.cymru
senedd.cymru/Seneddlechyd
0300 200 6565

Welsh Parliament
Cardiff Bay, Cardiff, CF99 1SN
SeneddHealth@senedd.wales
senedd.wales/SeneddHealth
0300 200 6565

Lynne Neagle AS
Dirprwy Weinidog Iechyd Meddwl a Llesiant
Llywodraeth Cymru

12 Gorffennaf 2022

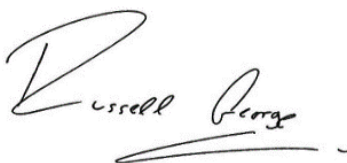
Annwyl Lynne

Ymgynghoriadau ynghylch sicrhau amgylchedd bwyd iach a rhoi terfyn ar werthu diodydd egni i blant a phobl ifanc o dan 16 oed

Diolch am eich llythyr dyddiedig 9 Mehefin 2022, lle gwnaethoch ddarparu manylion ynghylch yr ymgynghoriadau uchod, a gofyn am ein sylwadau ar y materion y maent yn eu codi.

Er nad ydym wedi gwneud unrhyw waith yn y meysydd hyn hyd yma, mae strategaeth ein Pwyllgor ar gyfer y Chweched Senedd yn nodi hyrwyddo ffyrdd iach o fyw a mesurau ataliol fel meysydd blaenoriaeth posibl i'w hystyried yn ddiweddarach yn y Senedd hon. Felly, bydd gennym ddiddordeb mewn darllen canlyniadau eich ymgynghoriadau.

Yn gywir,

Russell George AS

Cadeirydd y Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu Saesneg. We welcome correspondence in Welsh or English.

CYPE(6)-17-22 - Papur i'w nodi 4

Y Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol

Health and Social Care Committee

Jayne Bryant AS

Cadeirydd, y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg

Jenny Rathbone AS

Cadeirydd y Pwyllgor Cydraddoldeb a Chyfiawnder Cymdeithasol

John Griffiths AS

Cadeirydd, Pwyllgor Llywodraeth Leol a Thai

Senedd Cymru

Bae Caerdydd, Caerdydd, CF99 1SN
Seneddlechyd@senedd.cymru
senedd.cymru/Seneddlechyd
0300 200 6565

Welsh Parliament

Cardiff Bay, Cardiff, CF99 1SN
SeneddHealth@senedd.wales
senedd.wales/SeneddHealth
0300 200 6565

15 Gorffennaf 2022

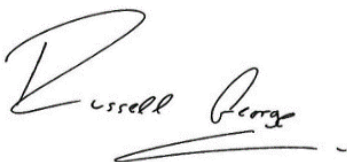
Annwyl Jayne, Jenny a John

Ymchwiliad y Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol i anghydraddoldebau iechyd meddwl.

Yn dilyn fy llythyr dyddiedig 6 Mehefin 2022, rwy'n ysgrifennu atoch i roi diweddariad pellach ar ymchwiliad y Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol i anghydraddoldebau iechyd meddwl.

Er gwybodaeth, atodaf grynodedbau o'r materion sy'n codi o'n trafodaethau â phobl sydd â phrofiad personol o niwroamrywiaeth, ac o'n hymweliadau â Thîm Cymorth Ieuencid Ethnig (EYST) Cymru a phrosiect Beyond the Blue Barnardo's Cymru. Mae'r nodiadau hyn wedi'u cyhoeddi ar dudalen we'r ymchwiliad. Atodaf hefyd, er gwybodaeth gyfrinachol i chi, gopi o bapur briffio gwasanaeth Ymchwil y Senedd a baratowyd ar gyfer ein sesiwn dystiolaeth lafar ddiweddar ar 6 Gorffennaf.

Yn gywir

Russell George AS

Cadeirydd, y Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu Saesneg. We welcome correspondence in Welsh or English.

Ymchwiliad y Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol i anghydraddoldebau iechyd meddwl: diweddariad

Y cefndir

Lansiodd y Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol ymchwiliad i anghydraddoldebau iechyd meddwl ym mis Ionawr 2022. Roedd y cylch gorchwyl yn eang iawn, o ran ceisio nodi pa grwpiau oedd fwyaf tebygol o brofi anghydraddoldebau iechyd meddwl, pa rwystrau y maent yn eu hwynebu, a yw polisi Llywodraeth Cymru yn gwneud digon i gydnabod anghenion y grwpiau hyn a mynd i'r afael â hwy, a beth arall sydd angen ei wneud.

Yn ôl y dystiolaeth a gawsom yn ysgrifenedig, drwy gyfarfodydd grwpiau ffocws ac yn ystod y sesiynau tystiolaeth lafar cychwynnol, ym mis Mawrth 2022 fe benderfynwyd canolbwyntio ar bedair thema a oedd yn dod i'r amlwg, sef: iechyd meddwl a chymdeithas; atebion cymunedol; effaith anghydraddoldebau iechyd meddwl ar bobl â chyflyrau niwroamrywiol; a rôl y gweithlu gofal iechyd a'r gweithlu ehangach.

Yn ystod tymor yr haf rydym wedi clywed tystiolaeth lafar gan randdeiliaid (ar 4 Mai, 19 Mai, 8 Mehefin a 6 Gorffennaf), wedi cynnal digwyddiad anffurfiol preifat i randdeiliaid ar brofiad pobl â chyflyrau niwroamrywiol a'u teuluoedd neu ofalwyr o anghydraddoldebau iechyd meddwl, ac wedi ymweld â phrosiectau a gwasanaethau sy'n gweithio yn eu cymunedau i gefnogi pobl o gymunedau lleiafrifoedd ethnig, a phlant, pobl ifanc a'u teuluoedd.

Y camau nesaf

Yn ystod toriad yr haf, bydd y tîm Ymgysylltu â Dinasyddion yn cynnal cyfarfodydd grwpiau ffocws gyda staff iechyd rheng flaen i drafod: sut maent yn diwallu anghenion iechyd meddwl cymunedau amrywiol; a yw staff yn teimlo eu bod yn gallu adnabod a diwallu anghenion amrywiol; pa rwystrau all atal gweithio mwy effeithiol; rôl atal a hybu iechyd meddwl da; ac anghenion iechyd meddwl a lles y gweithlu ei hun. Cyhoeddir crynodeb o'r canfyddiadau yn yr hydref.

Rydym wedi sefydlu grŵp cyngori ar-lein, sy'n cynnwys pobl ag amrywiaeth o brofiadau bywyd gwahanol. Gofynnir i'r grŵp roi ei farn ar faterion sy'n dod i'r amlwg ar adegau penodol ac allweddol yn ystod yr ymchwiliad. Byddwn hefyd yn gofyn i aelodau o Senedd Ieuenctid Cymru rannu eu barn ar faterion sy'n dod i'r amlwg.

Bydd yr holl dystiolaeth a gasglwn yn ystod yr ymchwiliad, gan gynnwys y diweddariad ysgrifenedig y gwnaethpwyd cais amdano ar y cyd â'r Pwyllgor Plant a Phobl Ifanc ar y cynnydd a wnaed ar argymhellion allweddol gan bwyllgorau'r Bumed Senedd o ran iechyd meddwl, yn llywio sesiwn dystiolaeth lafar gyda Llywodraeth Cymru a gaiff ei chynnal yn nhymor yr hydref.

CYPE(6)-17-22 - Papur i'w nodi 5

Jeremy Miles AS/MS
Gweinidog y Gymraeg ac Addysg
Minister for Education and Welsh Language

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ein cyf/Our ref: MA/JMEWL/2166/22

Elin Jones AS
Llywydd
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1SN
Llywydd@senedd.cymru

19 Gorffennaf 2022

Annwyl Lywydd,

Cyflwynwyd y Bil Ysgolion ("y Bil") yn Senedd y DU (Tŷ'r Arglwyddi) ar 11 Mai 2022.

Mae'r Bil yn cynnwys ystod o fesurau ar faterion megis cyllid ysgolion, rheoleiddio sefydliadau addysgol annibynnol, camymddygiad athrawon, presenoldeb, gweithredu cofrestr a system gefnogaeth i blant nad ydynt yn yr ysgol, a strwythur a system reoleiddio ymddiriedolaethau academaïau.

Mae fy swyddogion innau wedi bod mewn cysylltiad rheolaidd â swyddogion Adran Addysg Llywodraeth y DU ers mis Medi diwethaf i drafod y cynlluniau sydd gan y naill wlad a'r llall ar gyfer addysg ddewisol yn y cartref, materion traws-awdurdodaethol posibl a'r heriau amrywiol sy'n ein hwynebu i gyd mewn perthynas â'r polisi hwn. Bu fy swyddogion yn archwilio'r posibilrwydd o gydweithredu ar orchmynion presenoldeb mewn ysgolion a rhannu data ynghylch addysg ddewisol yn y cartref rhwng awdurdodau lleol yng Nghymru a Lloegr.

Ni chytunwyd y dylid cynnwys darpariaeth yn ymwneud â Chymru mewn unrhyw agwedd ar y Bil, ac felly nodwyd wrth ei gyflwyno mai dim ond ar Loegr y byddai'n effeithio. Am y rheswm hwnnw, roedd Llywodraeth y DU o'r farn nad oedd angen Cynnig Cydsyniad Deddfwriaethol mewn perthynas â'r Bil, fel y'i gosodwyd.

Fodd bynnag, ar 30 Mai cyflwynwyd gwelliant - "gwelliant 96" - gan y Farwnes Barran i'w ystyried yn ystod Cyfnod Pwyllgor Tŷ'r Arglwyddi, a ddechreuodd ar 8 Mehefin ac a ddaeth i ben ar 27 Mehefin. Mae'r gwelliant yn ymwneud ag adran 494 o Ddeddf Addysg 1996, a bydd yn ymestyn y darpariaethau digolledu rhwng awdurdodau ar gyfer disgyblion a waherddir, a nodir yn adran 494 o Ddeddf Addysg 1996, i gwmpasu academaïau. Cytunwyd ar y gwelliant ar 20 Mehefin ac mae wedi'i ymgorffori yn y Bil, fel y'i diwygiwyd yng Nghyfnod Pwyllgor Tŷ'r Arglwyddi yn Atodlen 3, paragraff 1. Mae'r gwelliant yn gwneud darpariaeth sydd o fewn cymhwysedd deddfwriaethol Senedd Cymru.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Jeremy.Miles@llyw.cymru
Correspondence.Jeremy.Miles@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

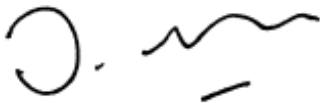
Tudalen y pecyn 143
We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Gosodais Femorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol ar y Bil 7 Gorffennaf 2022, felly, ymddiheuraf ei fod wedi'i osod yn hwyrach na therfyn amser Rheol Sefydlog 29 o bythefnos. Mae hyn yn rhannol oherwydd methiant Llywodraeth y DU i hysbysu Llywodraeth Cymru bod y gwelliant wedi'i gyflwyno.

Rydym yn parhau i ystyried goblygiadau'r Bil yng nghyd-destun datganoli wrth iddo fynd rhagddo, i sicrhau nad oes dim pellach sy'n ei gwneud yn ofynnol dilyn proses Cynnig Cydsyniad Deddfwriaethol. Unwaith y bydd y dadansoddiad o'r cymhwysedd deddfwriaethol mewn perthynas â gweddill y Bil wedi'i gwblhau, ysgrifennaf eto os byddaf yn bwriadu gosod Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol pellach.

Rwy'n anfon copi o'r llythyr hwn at y Cwnsler Cyffredinol a Gweinidog y Cyfansoddiad, Mick Antoniw AS, y Gweinidog Materion Gwledig a Gogledd Cymru, a'r Trefnydd, Lesley Griffiths AS, Cadeirydd y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad, Huw Irranca-Davies AS a Chadeirydd y Pwyllgor Plant a Phobl Ifanc, Jayne Bryant AS.

Yn gywir

Jeremy Miles AS/MS

Gweinidog y Gymraeg ac Addysg
Minister for Education and Welsh Language

CYPE(6)-17-22 - Papur i'w nodi 6

Trwy e-bost

Jayne Bryant AS
Cadeirydd y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg

1 Awst 2022

Annwyl Jayne

Diolch am eich llythyr dyddiedig 6 Gorffennaf 2022 ynglŷn ag arholiadau'r haf. Er i chi ofyn am ymateb erbyn 7 Medi, roeddwn yn meddwl y byddai'n ddefnyddiol rhoi diweddariad interim i chi ar y materion yr ydych wedi'u hamlinellu. Byddwn yn darparu ymateb llawn erbyn 7 Medi, ar ôl i CBAC ystyried yr holl faterion a godwyd yn eu cyfarfodydd dyfarnu y byddwn ni'n arsylwi arnynt. Rydym yn nodi eich bod hefyd wedi anfon llythyr tebyg at CBAC ac felly byddwn yn nodi ein rolau'n glir mewn perthynas â'r materion hyn.

Er mwyn cefnogi dysgwyr a chydabod effaith barhaus y pandemig ar eu haddysg, rydym wedi ei gwneud yn ofynnol i CBAC wneud addasiadau i'w cymwysterau a mabwysiadu ymagwedd wahanol at raddio haf 2022. Rhoddwyd yr addasiadau ar waith ym mis Gorffennaf 2021 er mwyn ffocysu paratodau'r dysgwr ar gyfer asesiadau haf 2022 (arholiadau ac asesiadau di-arholiad). Y disgwyl oedd y byddai ysgolion a cholegau'n ymdrechu i addysgu cynnwys y cwrs llawn, gan fod yn ymwybodol o'r hyn y byddai'r arholiadau ac asesiadau eraill yn canolbwyntio arno. Oherwydd y cynnydd sylweddol mewn canlyniadau yn 2020 a 2021 pan oedd trefniadau asesu amgen yn eu lle, ystyriwyd gwneud symudiad teg yn ôl i'r canlyniadau cyn y pandemig. Mae'r dull graddio'n ffordd o bontio'n ôl i'r safonau sefydledig yn y blynyddoedd i ddod, tra eleni, bydd canlyniadau ar lefel pwnc cenedlaethol tua hanner ffordd rhwng canlyniadau 2019 a 2021.

Fel y nodwyd gennych yn eich llythyr atom, rydym wedi siarad â chi am rai o'r materion sydd wedi codi ynglŷn â phapurau arholiad yr haf hwn. Bydd CBAC fel 'perchennog' y cymwysterau yn arwain y gwaith o ymchwilio i faterion o'r fath ac yn nodi'r camau i'w cymryd er mwyn sicrhau nad yw dysgwyr o dan anfantais oherwydd y materion hyn. Maent yn adrodd ar y mater i ni ac yn amlinellu'r camau gweithredu y byddant yn eu cymryd, a byddwn ninnau wedyn yn eu monitro. Mae CBAC hefyd yn cynnal ymchwiliadau dadansoddi i fynd at wraidd y broblem lle nodir gwallau ac yn rhoi trosolwg i ni o'r achos a'r hyn a fydd yn cael ei roi ar waith er mwyn atal digwyddiad tebyg rhag digwydd eto. Unwaith eto, rydym yn monitro'r cynlluniau gweithredu hyn.

Qualifications Wales

Q2 Building, Pencarn Lane
Imperial Park,
Casnewydd
NP10 8AR
☎ 01633 373 222

Tudalen y pecyn 145

www.cymwysteraucymru.org

Cymwysterau Cymru

Adeilad Q2, Lôn Pencarn
Parc Imperial
Casnewydd
NP10 8AR
☎ 01633 373 222

Eleni bu cwynion i CBAC, i ni ac yn y cyfryngau'n ehangach am rai addasiadau, a mynegwyd barn bod cwestiynau penodol neu rannau o gwestiynau a ymddangosodd ar bapurau arholiad o bynciau a oedd wedi'u tynnu o'r gofynion asesu. O'n holiadur Dweud Eich Dweud rydym hefyd wedi gweld safbwyntiau rhai dysgwyr, rhieni ac athrawon lle mae pryderon tebyg wedi'u codi ochr yn ochr â sylwadau cyffredinol am ofynion rhai o'r papurau. Rydym wedi cyhoeddi adroddiad interim ar yr ymatebion rydym wedi'u gweld a'r camau a gymerwyd hyd yn hyn:

<https://qualificationswales.org/media/8560/dweud-eich-dweud-ar-arholiadau-haf-2022-holiadur-crynodedb.pdf>

Bydd CBAC yn ystyried y materion hyn drwy'r broses ddyfarnu ac fel rhan o'n rhaglen fonitro byddwn yn arsylwi cyfarfodydd dyfarnu lle mae pryderon wedi'u codi a bydd CBAC yn adrodd i ni ar y camau y byddant yn eu cymryd. Lle mae pryderon wedi'u codi mewn perthynas â pha mor anodd oedd y papurau arholiad, er enghraifft mewn Cemeg Safon Uwch, bydd CBAC yn ystyried gofynion y papur wrth osod ffiniau'r graddau. Yn achos Saesneg Iaith a Llenyddiaeth Saesneg Safon Uwch lle bu gwall hysbys wrth goladu papurau arholiad, bydd CBAC yn ystyried yr effaith ar ddysgwyr ac yn cymryd camau i sicrhau nad ydynt dan anfantis cyn belled ag y bo modd.

Mae'r papur arholiad UG Mathemateg cyntaf (Uned 1) wedi cael ei archwilio'n arbennig. Rydym eisoes wedi gofyn i CBAC adolygu'r cwestiynau y codwyd pryderon ynglŷn â nhw a darparu adroddiad i ni. Yn ogystal, rydym wedi gofyn i ddau arbenigwr pwnc annibynnol adolygu'r papur a rhoi adborth i ni ar yr honiadau na ddylai rhai o'r cwestiynau fod wedi ymddangos gan eu bod wedi'u tynnu o'r gofynion asesu. Rydym wedi eu rhannu â CBAC ac yn ystyried pa gamau sydd angen eu cymryd, er enghraifft dileu'r cwestiynau hyn o'r papur.

Rwy'n gobeithio y bydd hyn yn rhoi rhywfaint o sicrwydd i'r pwyllgor bod y materion hyn yn cael eu hystyried a byddwn yn darparu rhagor o fanylion i chi erbyn 7 Medi yn ôl y gofyn. Rwyf wedi copïo CBAC a Gweinidog y Gymraeg ac Addysg i'r ymateb interim.

Yr eiddoch yn gywir

Philip Blaker
Prif Weithredwr

Y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg

Children, Young People and Education Committee

Jeremy Miles AS

Gweinidog y Gymraeg ac Addysg

8 Awst 2022

Diwygiadau addysg allweddol: sesiwn ryngweithio haf 2022

Annwyl Jeremy,

Diolch i chi am ymddangos gerbron y Pwyllgor ar 14 Gorffennaf i drafod y cwricwlwm newydd a'r diwygiadau Anghenion Dysgu Ychwanegol fel rhan o'r sesiwn ryngweithio gyntaf ar gyfer ein hymchwiliad drwy gydol y Senedd ar y diwygiadau addysg allweddol hyn.

O'r sesiwn ryngweithio hon, rydym yn pryderu nad yw rhai o'r disgyblion a fu ar gofrestr Anghenion Addysgol Arbennig ysgolion yn flaenorol yn cael Cynllun Datblygu Unigol statudol o dan y system Anghenion Dysgu Ychwanegol newydd. Rydym yn ceisio eich barn ar y rhesymau dros hyn, eglurhad ynghylch a yw'n cyd-fynd â disgwiliadau Llywodraeth Cymru, a diweddariadau rheolaidd ar nifer y dysgwyr sydd wedi'u cofrestru ag Anghenion Addysgol Arbennig/Anghenion Dysgu Ychwanegol. Mae rhagor o fanylion i'w gweld isod.

Cefndir

O dan [Ddeddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg \(Cymru\) 2018](#) ("Deddf 2018"), mae diffiniad Anghenion Dysgu Ychwanegol mwy neu lai yr un peth â diffiniad Anghenion Addysgol Arbennig o dan yr hen system.

Dywedodd eich rhagflaenydd, Kirsty Williams, [yn y Senedd](#) ym mis Mawrth 2021: "Nid yw'r prawf i benderfynu pwy sydd ag ADY wedi newid" (paragraff 397). Mae [canllaw Llywodraeth Cymru i rieni](#) hefyd yn nodi "Mae bod ag ADY yr un fath â bod ag AAA. Mae hyn yn golygu os oes gan blentyn neu berson ifanc AAA, mae'n debygol y bydd ganddo ADY hefyd".

Mae Deddf 2018 hefyd yn nodi bod gan unrhyw ddysgwr sydd ag ADY hawl i 'Gynllun Datblygu Unigol' statudol.

Senedd Cymru

Bae Caerdydd, Caerdydd, CF99 1SN
SeneddPlant@senedd.cymru
senedd.cymru/SeneddPlant
0300 200 6565

Welsh Parliament

Cardiff Bay, Cardiff, CF99 1SN
SeneddChildren@senedd.wales
senedd.wales/SeneddChildren
0300 200 6565

Fodd bynnag, fe wnaeth y Pwyllgor a'n rhagflaenodd godi pryderon yn 2019 ynghylch a oedd gan ysgolion y gallu i ddarparu Cynllun Datblygu Unigol ar gyfer pob dysgwr ag ADY. Awgrymodd y Pwyllgor, oherwydd problemau adnoddau mewn ysgolion, efallai na fyddai rhai dysgwyr a oedd ar y gofrestr AAA o dan yr hen system yn cael eu cydnabod fel rhai ag ADY, er bod y diffiniad o AAA ac ADY yn ei hanfod yr un fath. Cyfeiriodd y Pwyllgor hwn at hyn fel effaith 'codi'r bar': gallai'r trothwy ar gyfer dysgwyr yr ystyrir bod ganddynt ADY fod yn uwch na'r trothwy ar gyfer AAA o dan yr hen system.

Fe wnaethom godi'r mater hwn gyda chi mewn llythyr dyddiedig 12 Ionawr 2022, ar ôl i'r Gymdeithas Genedlaethol i Blant Byddar Cymru gysylltu â ni gyda phryderon ynghylch dehongliad gwallus o Ddarpariaeth Dysgu Ychwanegol y GIG o dan y Ddeddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a Thribiwnlys Addysg Cymru a'r Cod Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY). Mewn ymateb, fe wnaethoch gadarnhau "Mae CDUau wedi'u llunio ar gyfer dysgwyr ag ADY ar bob lefel – o anghenion llai i rai cymhleth iawn".

Trosglwyddo dysgwyr o'r hen system AAA i'r system ADY newydd

Gan fod y diffiniad o ADY yn Neddf 2018 yn ei hanfod yr un fath â'r diffiniad o AAA o dan yr hen system, byddem yn disgwyl y byddai'r holl ddisgyblion ar yr hen gofrestr AAA yn cael eu cydnabod fel rhai ag ADY, ac felly, na fyddai gan y disgyblion hynny Gynllun Datblygu Unigol.

Fodd bynnag, mae'r datganiad ystadegol dros dro yn nodi y bu gostyngiad o 20 y cant mewn gwirionedd yn nifer y disgyblion y nodir bod ganddynt AAA neu ADY (Yn 2020-21, roedd 92,688 o ddisgyblion ag AAA. Yn 2021-22, mae 74,595 o ddisgyblion ag AAA/ADY). Mae'r gostyngiad hwn yn cyd-fynd â dechrau'r gwaith o weithredu'r system ADY newydd.

Ymateb Llywodraeth Cymru i'r gostyngiad

Mae'r datganiad ystadegol dros dro yn rhoi dau esboniad am y gostyngiad:

- Roedd data a gasglwyd yn flaenorol yn cynnwys disgyblion ag anawsterau dysgu cyffredinol yn hytrach nag AAA/ADY yn benodol. Nid yw'r disgyblion hynny'n cael eu trosglwyddo i'r system ADY newydd.
 - Mae ysgolion wedi adolygu eu cofrestrau AAA yn barod ar gyfer gweithredu'r system newydd ac wedi tynnu rhai dysgwyr y mae angen y lefel isaf o gymorth arnynt oddi ar eu cofrestrau AAA/ADY.
1. Yn ystod ein cyfarfod ar 14 Gorffennaf, fe wnaethoch awgrymu trydydd esboniad: y gallai ysgolion bellach fodloni anghenion rhai dysgwyr drwy ddarpariaeth gyffredinol yn hytrach na diwallu eu hanghenion drwy Ddarpariaeth Dysgu Ychwanegol. Mewn geiriau eraill: mae ysgolion yn mabwysiadu dull mwy cynhwysol o addysgu a dysgu yn unol ag ethos y

cwricwlwm newydd, sydd wedi newid y ffordd y mae ysgolion yn diwallu anghenion disgyblion ag ADY llai difrifol.

Ein barn ni

Nid yw'n glir i ni pam fod 20 y cant yn llai o blant wedi'u cofrestru fel rhai ag AAA/ADY yn 2021-22 nag yn 2020-21. Mae pob un o'r tri esboniad gan Lywodraeth Cymru am y gostyngiad yn awgrymu nad yw'r ddarpariaeth ar lawr gwlad yn gyson â bwriad polisi Llywodraeth Cymru yn y gorffennol na'r presennol:

- Os oedd y data a gasglwyd yn flaenorol yn cynnwys disgyblion ag anawsterau dysgu cyffredinol yn hytrach nag AAA/ADY yn benodol, mae hyn yn awgrymu bod AAA wedi cael eu gor-adrodd yn y gorffennol.
- Os yw ysgolion wedi adolygu eu cofrestrau AAA yn barod ar gyfer gweithredu'r system newydd ac wedi tynnu rhai dysgwyr oddi arnynt, mae hyn yn awgrymu bod y diwygiadau wedi codi'r bar ar gyfer darparu'r Cynlluniau Datblygu Unigol.
- Os yw ysgolion bellach yn gallu bodloni anghenion rhai dysgwyr drwy ddarpariaeth gyffredinol yn hytrach na diwallu eu hanghenion drwy Ddarpariaeth Dysgu Ychwanegol, mae hyn yn awgrymu mai un o ganlyniadau anfwriadol y diwygiadau addysg yw bod ysgolion yn newid yn sylfaenol sut maent yn bodloni anghenion plant sydd ag Anghenion Dysgu Ychwanegol llai difrifol.

Ar ôl ystyried y tri esboniad posibl uchod yng nghyd-destun ein gwaith craffu ac ymgysylltu hyd yma, rydym o'r farn naill ai:

- bod y diffiniad o ADY o dan Ddeddf 2018 yn cael ei ddehongli a'i gymhwyso mewn ffordd wahanol i'r diffiniad hirsefydlog o AAA, ac nad yw anghenion rhai disgyblion a oedd ar y gofrestr AAA yn cael eu cydnabod fel rhai ag ADY; neu
- mae anghenion y disgyblion hynny yn dal i gael eu cydnabod fel ADY ond mae ysgolion yn ymateb iddynt mewn ffyrdd na ragwelwyd gan Ddeddf 2018.

Cais am ragor o wybodaeth

Byddwn yn ddiolchgar pe gallech nodi pa waith y mae Llywodraeth Cymru yn ei wneud i ganfod pam y bu gostyngiad mor sylweddol yn nifer y disgyblion sydd wedi'u cofrestru fel disgyblion ag AAA/ADY, a phryd y mae Llywodraeth Cymru yn disgwyl cael esboniad pendant am y gostyngiad hwnnw.

Byddwn hefyd yn gwerthfawrogi eich barn ar sut y mae Deddf 2018 yn cael ei gweithredu hyd yn hyn, yn benodol mewn perthynas â'r gostyngiad yn nifer y plant sydd wedi'u cofrestru ag AAA/ADY a'r pryderon eraill a nodir yn y llythyr hwn.

Hefyd, byddwn yn ddiolchgar pe gallech:

- i. darparu ffigurau wedi'u diweddarau i ni ar nifer y disgyblion sydd wedi'u cofrestru fel disgyblion ag AAA/ADY o fis Medi 2022, a phob chwe mis wedi hynny, yn fras (hynny yw ym mis Ebrill a mis Medi neu o gwmpas y misoedd hynny drwy gydol y broses o weithredu'r diwygiadau ADY); a
- ii. egluro ai amcan polisi Llywodraeth Cymru o hyd yw y dylai pob disgybl a gofrestrwyd ar y gofrestr AAA o dan yr hen system AAA gael Cynllun Datblygu Unigol o dan y system ADY newydd os ydynt yn dal i fodloni'r prawf Anghenion Dysgu Ychwanegol sydd heb ei newid.

Byddwn yn gwerthfawrogi'r wybodaeth hon erbyn dydd Iau 29 Medi 2022 fan bellaf fel y gallwn ei thrafod yn ein cyfarfod Pwyllgor ar 6 Hydref.

Yn gywir,

Jayne Bryant AS

Cadeirydd

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu Saesneg.

We welcome correspondence in Welsh or English.

CYPE(6)-17-22 - Papur i'w nodi 8

Y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg

Children, Young People and Education Committee

Cyfarwyddwyr Addysg awdurdodau lleol
Rheolwyr Gyfarwyddwyr Consortia Addysg Rhanbarthol

27 Gorffennaf 2022

Mae'n effeithio ar bawb: adroddiad y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg ar aflonyddu rhywiol rhwng cyfoedion ymhlith dysgwyr

Annwyl gyfeillion,

Fel y byddwch o bosibl yn gwybod, ar 13 Gorffennaf 2022 cyhoeddodd y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg ei adroddiad ar ganfyddiadau ein hymchwiliad i aflonyddu rhywiol rhwng cyfoedion ymhlith dysgwyr mewn ysgolion cynradd ac uwchradd, a dysgwyr mewn colegau. Ochr yn ochr â'r adroddiad ysgrifenedig, gwnaethom hefyd gyhoeddi adroddiad fideo cryno sydd wedi'i anelu at bobl ifanc.

Ein prif ganfyddiadau oedd bod aflonyddu rhywiol rhwng cyfoedion ymhlith dysgwyr mor gyffredin nes ei fod bellach wedi'i normaleiddio. Mae'n dechrau mewn ysgolion cynradd ac yn parhau i mewn i addysg bellach. Merched yw mwyafrif llethol y dioddefwyr, ond mae grwpiau eraill o ddysgwyr mewn perygl hefyd. Daethom i'r casgliad fod effaith aflonyddu rhywiol ar rai dysgwyr mor ddifrifol, mae'n effeithio nid yn unig ar eu dysgu, ond ar eu perthynas ag eraill, eu hiechyd meddwl, eu gobeithion at y dyfodol, a gall - yn yr achosion mwyaf difrifol - arwain at hunan-niwed a hunanladdiad. Er nad ysgolion a cholegau sy'n gyfan gwbl gyfrifol am aflonyddu rhywiol rhwng cyfoedion, mae ganddynt rôl allweddol i'w chwarae i'w atal. Ar hyn o bryd, maent yn ei chael hi'n anodd gwneud hynny.

Mae'r adroddiad yn gwneud cyfanswm o 24 o argymhellion. Bydd gan lawer ohonynt, os cânt eu derbyn gan Lywodraeth Cymru ac Estyn, oblygiadau uniongyrchol i'r ysgolion yn eich awdurdodau lleol/rhanbarthau. Mae'r rhain yn cynnwys:

- ymgyrch genedlaethol i godi ymwybyddiaeth o aflonyddu rhywiol, wedi'i thargedu at ddysgwyr a'u teuluoedd;
- adolygiad o aflonyddu rhywiol mewn ysgolion cynradd;

- cyllid wedi'i glustnodi i hyfforddi staff mewn ysgolion ynghylch sut i nodi ac ymateb i achosion o aflonyddu rhywiol rhwng cyfoedion; a
- newidiadau i fframwaith arolygu Estyn i ganolbwyntio ar sut mae ysgolion yn adrodd ac yn ymateb i achosion o aflonyddu rhywiol.

Byddwn yn ddiolchgar pe gallech ddwyn yr adroddiad ysgrifenedig i sylw arweinwyr ysgolion cynradd ac uwchradd a chadeiryddion llywodraethwyr eich ardal/rhanbarth:

<https://senedd.cymru/media/qvsdqe4w/cr-ld15251-w.pdf>

Byddwn hefyd yn ddiolchgar pe gallech rannu'r linc i'n hadroddiad fideo â nhw fel y gallant annog pobl ifanc i ymgysylltu â'n canfyddiadau. Mae'r fideo wedi'i anelu at blant rhwng 11 a 18 oed:

<https://www.youtube.com/watch?v=h4mr55ruWeA>

Bydd Llywodraeth Cymru yn ymateb i'n hadroddiad yn yr hydref 2022. Yn eu hymateb, byddant yn cadarnhau a ydynt yn derbyn neu'n gwrthod pob un o'n hargymhellion. Unwaith y maent wedi gwneud hynny, bydd dadl ar yr adroddiad yn cael ei chynnal yn y Senedd yn ystod y Cyfarfod Llawn.

Mae croeso ichi gysylltu â mi os oes gennych unrhyw bryderon neu os hoffech gael rhagor o wybodaeth.

Yn gywir,

Jayne Bryant AS

Cadeirydd y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu Saesneg.

We welcome correspondence in Welsh or English.

David Price

Prif Weithredwr Dros Dro, ColegauCymru

27 Gorffennaf 2022

**Mae'n effeithio ar bawb: adroddiad y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg ar aflonyddu
rhywiol rhwng cyfoedion ymhlith dysgwyr**

Annwyl David,

Fel y byddwch o bosibl yn gwybod, ar 13 Gorffennaf 2022 cyhoeddodd y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg ei **adroddiad** ar ganfyddiadau ein hymchwiliad i aflonyddu rhywiol rhwng cyfoedion ymhlith dysgwyr mewn ysgolion cynradd ac uwchradd, a dysgwyr mewn colegau. Ochr yn ochr â'r adroddiad ysgrifenedig, gwnaethom hefyd gyhoeddi **adroddiad fideo cryno** sydd wedi'i anelu at bobl ifanc.

Ein prif ganfyddiadau oedd bod aflonyddu rhywiol rhwng cyfoedion ymhlith dysgwyr mor gyffredin nes ei fod bellach wedi'i normaleiddio. Mae'n dechrau mewn ysgolion cynradd ac yn parhau i mewn i addysg bellach. Merched yw mwyafrif llethol y dioddefwyr, ond mae grwpiau eraill o ddysgwyr mewn perygl hefyd. Daethom i'r casgliad fod effaith aflonyddu rhywiol ar rai dysgwyr mor ddifrifol, mae'n effeithio nid yn unig ar eu dysgu, ond ar eu perthynas ag eraill, eu hiechyd meddwl, eu gobeithion at y dyfodol, a gall - yn yr achosion mwyaf difrifol - arwain at hunan-niwed a hunanladdiad. Er nad ysgolion a cholegau sy'n gyfan gwbl gyfrifol am aflonyddu rhywiol rhwng cyfoedion, mae ganddynt rôl allweddol i'w chwarae i'w atal. Ar hyn o bryd, maent yn ei chael hi'n anodd gwneud hynny.

Mae'r adroddiad yn gwneud cyfanswm o 24 o argymhellion. Bydd gan rai ohonynt, os cânt eu derbyn gan Lywodraeth Cymru, oblygiadau uniongyrchol i golegau yng Nghymru. Mae'r rhain yn cynnwys:

- ymgyrch genedlaethol i godi ymwybyddiaeth o aflonyddu rhywiol, wedi'i thargedu at ddysgwyr a'u teuluoedd;
- bod yr adolygiad arfaethedig i aflonyddu rhywiol rhwng cyfoedion mewn colegau yn trafod effeithiolrwydd y camau gan golegau i gasglu, categorio a dadansoddi data ynghylch aflonyddu rhywiol i nodi tueddiadau a datblygu ymyriadau yn y colegau; a

- newidiadau i fframwaith arolygu Estyn i ganolbwyntio ar sut mae colegau yn adrodd ac yn ymateb i achosion o aflonyddu rhywiol.

Byddwn yn ddiolchgar pe gallech ddwyn yr adroddiad ysgrifenedig i sylw arweinwyr colegau:

<https://senedd.cymru/media/qvsdqe4w/cr-ld15251-w.pdf>

Byddwn hefyd yn ddiolchgar pe gallech rannu'r linc i'n hadroddiad fideo â nhw fel y gallant annog pobl ifanc i ymgysylltu â'n canfyddiadau. Mae'r fideo wedi'i anelu at blant rhwng 11 a 18 oed:

<https://www.youtube.com/watch?v=h4mr55ruWeA>

Bydd Llywodraeth Cymru yn ymateb i'n hadroddiad yn yr hydref 2022. Yn eu hymateb, byddant yn cadarnhau a ydynt yn derbyn neu'n gwrthod pob un o'n hargymhellion. Unwaith y maent wedi gwneud hynny, bydd dadl ar yr adroddiad yn cael ei chynnal yn y Senedd yn ystod y Cyfarfod Llawn.

Mae croeso ichi gysylltu â mi os oes gennych unrhyw bryderon neu os hoffech gael rhagor o wybodaeth.

Yn gywir,

Jayne Bryant AS

Cadeirydd y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu Saesneg.

We welcome correspondence in Welsh or English.

**Y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc
ac Addysg**

**Children, Young People
and Education Committee**

Ffion Williams

Aelod o Senedd Ieuenctid Cymru

29 Gorffennaf 2022

Senedd Cymru

Bae Caerdydd, Caerdydd, CF99 1SN
SeneddPlant@senedd.cymru
senedd.cymru/SeneddPlant
0300 200 6565

Welsh Parliament

Cardiff Bay, Cardiff, CF99 1SN
SeneddChildren@senedd.wales
senedd.wales/SeneddChildren
0300 200 6565

Aflonyddu rhywiol mewn ysgolion a cholegau

Annwyl Ffion,

Hoffwn i ac aelodau eraill y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg roi gwybod bod dy ddewrder a'th onestrwydd yn dy gyfweliad ag ITV Cymru am aflonyddu rhywiol mewn ysgolion wedi cael argraff fawr arnom.

Siaradaist yn hyderus am dy brofiadau personol a gofidus o aflonyddu rhywiol, gan wneud dy bwyntiau'n glir ac yn argyhoeddiadol. Dylet fod yn hynod falch o'r hyn rwy'ti wedi'i wneud i wella ymwybyddiaeth a dealltwriaeth o aflonyddu rhywiol rhwng cyfoedion, sy'n effeithio ar fywydau llawer gormod o blant a phobl ifanc ledled Cymru.

Fel y byddi'n gwybod, canfu Estyn fod 61 y cant o ferched a 29 y cant o fechgyn mewn ysgolion uwchradd wedi cael eu haflonyddu'n rhywiol gan ddisgyblion eraill. Yn seiliedig ar ein gwaith ar aflonyddu rhywiol rhwng cyfoedion mewn ysgolion a cholegau, rydym o'r farn bod yr amcangyfrif hwn yn debygol o fod yn rhy isel. Gwelsom hefyd fod aflonyddu rhywiol rhwng cyfoedion yn cael effaith aruthrol ar bobl ifanc, ac nad yw ysgolion a cholegau yn gwneud digon i'w atal rhag digwydd ac i gefnogi pobl sydd wedi'i wynebu.

Mae ein hadroddiad terfynol ar gyfer Llywodraeth Cymru ac Aelodau o'r Senedd yn gwneud 24 o argymhellion, ac rydym yn gobeithio y bydd yr argymhellion hyn yn helpu i atal aflonyddu rhywiol mewn ysgolion a cholegau. Rydym hefyd wedi llunio fersiwn gryno o'n hadroddiad ar ffurf fideo, sydd wedi'i anelu at bobl ifanc rhwng 11 a 18 oed. Mae'r adroddiad fideo yn crynhoi ein prif ganfyddiadau.

Nid yw ein gwaith ar y mater pwysig hwn wedi dod i ben. Dyma rai dyddiadau pwysig i'w nodi:

- **Diwedd yr haf/dechrau'r hydref 2022:** bydd Llywodraeth Cymru yn ymateb yn ffurfiol i'n hadroddiad. Yn eu hymateb, byddant yn cadarnhau a ydyn nhw'n derbyn neu'n gwrthod ein hargymhellion.

- **Yn gynnar yn yr hydref:** bydd dadl ar ein hadroddiad yn cael ei chynnal yn y Senedd. Byddaf yn agor y ddadl i sôn am waith y Pwyllgor. Gall unrhyw Aelod o'r Senedd siarad os yw'n dymuno. Yna, bydd un o Weinidogion Llywodraeth Cymru yn ymateb i bob un ohonom. Mae hon yn rhan bwysig iawn o unrhyw ymchwiliad gan Bwyllgor.

Hoffwn dy wahodd i ddod i wyllo'r ddadl yn y Senedd yn yr hydref. Byddwn hefyd yn fwy na pharod i gwrdd â thi ac unrhyw Aelod arall o'r Senedd leuenctid sydd â diddordeb cyn y ddadl i siarad mwy am y mater pwysig hwn.

Hoffwn hefyd estyn gwahoddiad agored i ti ddod i un o gyfarfodydd ein Pwyllgor i siarad â ni am aflonyddu rhywiol rhwng cyfoedion a beth arall y gallwn ei wneud i helpu Llywodraeth Cymru, ysgolion a cholegau i ymdrin â'r mater hwn yn well.

Os hoffet gysylltu â mi, mae croeso i ti anfon e-bost ataf drwy law clerod y pwyllgor ar unrhyw adeg yn SeneddPlant@Senedd.Cymru.

Unwaith eto, diolch i ti am sefyll i fyny drosot ti dy hun a'th gyfoedion ledled y wlad. Rwyf wedi helpu Cymru i symud yn agosach at roi terfyn ar aflonyddu rhywiol rhwng cyfoedion mewn ysgolion a cholegau.

Yn gywir,

Jayne Bryant AS

Cadeirydd y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu Saesneg.

We welcome correspondence in Welsh or English.

Aelodau Senedd Ieuenctid Cymru

29 Gorffennaf 2022

Mae'n effeithio ar bawb: adroddiad y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg ar aflonyddu rhywiol rhwng cyfoedion ymhlith dysgwyr

Annwyl Aelod o Senedd Ieuenctid Cymru,

Ym mis Rhagfyr 2021, cyhoeddodd Estyn adroddiad pwysig ar aflonyddu rhywiol rhwng disgyblion ysgol uwchradd. Yn yr adroddiad hwn, mae Estyn yn nodi bod 61 y cant o ferched a 29 y cant o fechgyn mewn ysgolion uwchradd wedi cael eu haflynyddu'n rhywiol gan ddisgyblion eraill. Mae Estyn hefyd yn dweud bod aflonyddu rhywiol yn digwydd ar-lein yn bennaf, gan ychwanegu nad yw llawer o bobl ifanc yn teimlo y gallant ddweud wrth eu hathrawon nac oedolion eraill am eu profiadau.

Pan fo Estyn yn sôn am "aflonyddu rhywiol", mae'n golygu:

- gwneud sylwadau rhywiol neu ddweud jôc rhywiol ei natur naill ai wyneb yn wyneb neu ar-lein.
- codi sgertiau neu dynnu llun o dan ddillad person heb iddyn nhw wybod.
- gwneud sylwadau creulon am gorff, rhywedd, rhywioldeb neu ymddangosiad person i godi cywilydd arno neu beri gofid iddo, neu i'w ddychryn.
- cam-drin drwy rannu delweddau; er enghraifft, drwy rannu llun neu fideo noeth/hanner noeth heb ganiatâd y person yn y llun.
- anfon ffotograffau/fideos rhywiol, dinoethol neu bornograffig at rywun yn ddigroeso.

Cefais i, ac aelodau eraill y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg, fy syfrdanu gan adroddiad Estyn. Gwnaethom benderfynu cynnal ein hymchwiliad ein hunain i aflonyddu rhywiol rhwng dysgwyr mewn ysgolion cynradd, ysgolion uwchradd a cholegau.

Edrychodd ein hymchwiliad ar faterion fel pa mor gyffredin yw aflonyddu rhywiol, pwy sy'n ei wynebu, sut mae'n effeithio ar bobl, pam ei fod yn digwydd, a beth mae ysgolion a'r Llywodraeth yn ei wneud i'w atal. Clywsom gan lawer o weithwyr proffesiynol a sefydliadau sy'n gweithio gyda phobl ifanc. Clywsom hefyd gan bobl ifanc eu hunain: ymatebodd dros 100 o bobl ifanc o bob rhan o Gymru i'n harolwg.

Gwyddom o'n gwaith fod aflonyddu rhywiol rhwng dysgwyr mewn ysgolion a cholegau yn gyffredin iawn. I lawer o bobl ifanc, mae aflonyddu rhywiol yn rhan o'u bywydau bob dydd. Mae'n bosibl dy fod wedi bod yn dyst i aflonyddu rhywiol. Efallai dy fod hyd yn oed wedi ei wynebu dy hun.

Roeddwn yn meddwl felly yr hoffet wybod ein bod wedi cyhoeddi ein hadroddiad terfynol ar gyfer Llywodraeth Cymru ac Aelodau o'r Senedd. Mae'r adroddiad yn gwneud 24 o argymhellion, ac rydym yn gobeithio y bydd yr argymhellion hyn yn helpu i atal aflonyddu rhywiol mewn ysgolion a cholegau.

Rydym hefyd wedi llunio fersiwn gryno o'n hadroddiad ar ffurf fideo, sydd wedi'i anelu at bobl ifanc rhwng 11 a 18 oed. Mae'r adroddiad fideo yn crynhoi ein prif ganfyddiadau.

Bydd Llywodraeth Cymru yn ymateb i'n hadroddiad yn yr hydref 2022. Yn eu hymateb, byddant yn cadarnhau a ydyn nhw'n derbyn neu'n gwrthod ein hargymhellion. Ar ôl hynny, bydd dadl ar yr adroddiad yn cael ei chynnal yn y Senedd.

Gobeithiwn y bydd ein hymchwiliad yn helpu Llywodraeth Cymru i wneud mwy i atal aflonyddu rhywiol rhwng cyfoedion.

Os oes gennyt unrhyw farn ar ein gwaith ar aflonyddu rhywiol rhwng cyfoedion, neu unrhyw beth arall, byddwn wrth fy modd yn clywed gennyt. Byddwn hefyd wrth fy modd pe baet am ddod i wyllo'r ddadl ar ein hadroddiad yn y Senedd yn yr hydref, a byddwn yn fwy na pharod i gwrdd â ti cyn y ddadl i siarad mwy am y mater pwysig hwn.

Byddai hefyd yn wych pe gallet rannu ein hadroddiad a'n fideo â'th ffrindiau, dy deulu a'th ysgol.

Os hoffet gysylltu â mi, mae croeso i ti anfon e-bost ataf drwy law clercod y pwyllgor ar unrhyw adeg yn SeneddPlant@Senedd.Cymru.

Yn gywir,

Jayne Bryant AS

Cadeirydd y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu Saesneg.

We welcome correspondence in Welsh or English.

CYPE(6)-17-22 - Papur i'w nodi 12

Children, Young People and Education Committee – re Pupil Absences

Estyn agreed to provide the Committee with examples of good practice in schools of the support given to different groups of learners who have been affected by general and persistent absence.

Eveswell Primary School

Eveswell Primary School is in Newport. The school was visited as part of Estyn's engagement visit work.

The school caters for pupils from three to 11 years of age. There are currently over 500 pupils on roll, including 94 in the nursery classes.

Around 30% of pupils come from an ethnic minority background. Around 25% of pupils receive support for English as an additional language.

Initially many parents were very anxious about sending their children back to school when schools reopened to all pupils.

The headteachers says many hours went into and is still going into managing messaging to parents. She has tried to be honest and balanced and explains the rationale for all of the schools' decisions.

The school has a proportion of BAME pupils whose fathers are taxi drivers– initially it was very difficult to persuade these families to send their children back to school as five BAME Newport taxi drivers died at the start of the pandemic and this spread fear across the community. Through working in collaboration with the community these pupils are now back in school.

Maindee CP School

Maindee CP School is located within a diverse community in Newport. Maindee CP School was visited as part of Estyn's engagement visit work.

92 percent of pupils speak English as an additional language with a total of 42 languages spoken in total

A significant number of children have Asian, Turkish or Romany heritage

There are approximately 70 children in each year group from Nursery to Year 6

Well-being and attendance

The school appreciated that many families in the community did not have the resources needed during the pandemic. They felt that the community needed so much from the school to keep going forward.

The school provided support for families in many ways including, help with additional food and clothes, reading official letters, making applications for benefits and providing support with routines and behaviour.

Weekly targeted wellbeing calls were provided for children accessing free school meals, vulnerable learners and families in need.

Pupils in Year 5 and 6 had a wellbeing and emotional regulation check which was followed up with a doorstep visit if needed. Pupils were able to share any concerns such as worries about moving on to high school.

During the pandemic the school's most vulnerable children were visited (on the doorstep) twice a week. Staff feel that this has improved relationships with parents and the 'hard to reach' are now engaged and attending school more regularly.

Staff work hard to support the community for example, organising a 'services fair' in the school hall to share information with families about the services and support available to them.

After noticing parents gathering fruit from trees, the school organised a community project to grow vegetables in raised beds on the school site.

One member of staff raised money to provide free meals to those in need who were not entitled to free school meals.

All of these initiatives have reached out to different parts of the school's community and have supported improved pupil attendance.

Porth Community School, RCT

Porth Community School has just over 900 pupils from nursery to Year 11. Most pupils are from a white British background.

This school was monitored in June 2022 by inspectors and removed from significant improvement.

One of the recommendations from the school's core inspection was to improve attendance.

Inspectors made the following evaluations:

- There is a whole school approach to improving pupil attendance and wellbeing. Senior leaders provide suitable training for all staff. The appointment of whole school attendance officers, family engagement officers and the development of the school wellbeing team have strengthened the school's capacity to improve attendance. This also ensures that there is a consistent approach to improving attendance across the school.
- Staff provide carefully planned provision to help remove barriers to learning. For example, older pupils in the secondary phase have regular meetings with the attendance officer to discuss what the barriers to being in school regularly are. This has identified a variety of pupil needs which the wellbeing team then provide appropriate intervention and support for.
- Leaders robustly monitor and track pupil attendance and wellbeing. Live tracking data is used effectively and leaders ensure that appropriate intervention supports pupils in need well. Daily discussions between professionals helps staff to be aware of any difficulties that a pupil may face so that suitable support can be given to support engagement in learning.
- Dedicated staff members work closely with key staff, pupils, parents and outside agencies to provide appropriate support and bring about improvement. The wellbeing team carefully tracks and monitors the attendance of pupils with persistent absence. They hold fortnightly attendance review panel meetings and discuss and plan appropriate support collectively. This approach has led to improvements in attendance for many pupils.
- There are suitable reward systems in place to promote good attendance across the school. For example, younger pupils have opportunity to take Ted the Attendance Bear home when they get 100% attendance. Older pupils enjoy regular attendance assemblies where good and improved attendance are suitably praised.
- Provision to reduce exclusion rates is strong. The school nurture provisions in both the primary and secondary phase provide effective support to support pupils to re-engage in their learning through a programme of well thought out wellbeing and learning intervention.

CYPE(6)-17-22 - Papur i'w nodi 13

Jeremy Miles MS, Minister for Education and Welsh Language
Welsh Parliament
Cardiff CF99 1SN

17 August 2022

Dear Jeremy,

I write requesting an urgent call for action to amend existing Welsh Government contracts with specialist further education colleges.

These colleges are commissioned by Welsh Government to meet the education and training needs of young people with complex additional learning needs. There is currently no mechanism for fee adjustments to ensure colleges can continue to meet the needs of learners who have already started their learning programme. This funding gap has historically been accommodated by colleges, but is now unsustainable due to unprecedented inflationary pressures for the sector. Colleges are facing well over 100% increases in energy bills and continue to experience increased wage bills associated with cost of living wage increases, in addition to the post Covid and post Brexit staffing crisis we brought to the attention of your officials in January 2022.

It is unreasonable to expect colleges to have foreseen these wholly unprecedented increases in running costs when negotiating contracts for learners on two and three year study programmes. Existing and future contracts must be able to accommodate the realities being experienced.

Despite your contract stating that funding is agreed annually, your officials consistently state there is no mechanism for in contract fee increases for learners on two and three year programmes. Specialist further education colleges are meeting the education and training needs of some of Wales' most vulnerable learners and your urgent attention to section 4.2 of your contract, and schedule 2 points 10 and 11 is required. It needs to unambiguously state that fee increases can be requested to ensure learner placements and life chances are not jeopardised in these unparalleled circumstances. I would be very happy to meet with you to discuss further.

Yours sincerely,

Clare Howard
Chief Executive
cc: Children, Young People & Education Committee

Tudalen y pecyn 164

CYPE(6)-17-22 - Papur i'w nodi 14

HOUSE OF LORDS

European Affairs Committee

House of Lords
London
SW1A 0PWTel: 020 7219 6083
hleuroaffairs@parliament.ukJayne Bryant MS
Chair, Children, Young People and Education Committee
Welsh Parliament
Cardiff Bay
Cardiff
CF99 1SN

23 August 2022

By email: SeneddChildren@senedd.wales

Dear Ms Bryant,

Lords European Affairs Committee inquiry into the future UK-EU relationship

The European Affairs Committee has just launched an [inquiry into the UK's future relationship with the EU](#). This wide-ranging inquiry will cover a number of topics, including the political, diplomatic, and institutional relationship, foreign policy and security, environment and climate change, and culture, education and the movement of people.

The Committee recognises that issues of this importance require input from as wide a range of stakeholders as possible, and most especially from colleagues in the devolved parliaments across the UK. Members have therefore asked me to write to you personally to make you aware of this inquiry and to ask you to consider whether your Committee would be willing to share your valuable perspective on the matters raised in the [call for evidence](#).

In a further demonstration of the Committee's commitment to hearing from colleagues and stakeholders across the UK, we are hoping to visit Cardiff early in the new year to meet stakeholders and take formal evidence for this inquiry. We would very much appreciate the opportunity to engage with your Committee at that time.

Yours sincerely,

Lord Kinnoull

Chair of the European Affairs Committee

Eitem 4.15

CYPE(6)-17-22 - Papur i'w nodi 15

Lynne Neagle AS/MS

Y Dirprwy Weinidog Iechyd Meddwl a Llesiant
Deputy Minister for Mental Health and Wellbeing

Ein cyf/Our ref MA/LN/1901/22

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Russell George AS

Cadeirydd, Y Pwyllgor Iechyd, Gofal Cymdeithasol a Chwaraeon
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1SN

26 Awst 2022

Annwyl Russell

Rwy'n ysgrifennu i'ch diweddarau ar y cynnydd yn erbyn yr argymhellion yn yr adroddiad 'Busnes Pawb' sydd i'w weld yn Atodiad A.

Ers y diweddariad diwethaf, rydym wedi gwneud yr hyn rwy'n ei gredu sy'n newid sylweddol i'n dull o atal hunanladdiad yng Nghymru. Mae'r dull hwn yn cynnwys sefydlu Grŵp Atal Hunanladdiad Trawslywodraethol Strategol a gyfarfu am y tro cyntaf ar 17 Mawrth ac yn fwy diweddar ar 14 Gorffennaf. Mae'r Grŵp wedi'i sefydlu i gryfhau trefniadau rheoli'r rhaglen ac i yrru ymlaen y gwaith trawslywodraethol ac amlasiantaeth i atal hunanladdiad yng Nghymru. Caiff y grŵp ei gydgadeirio gan y Dirprwy Weinidog Iechyd Meddwl a Grwpiau Agored i Niwed a'r Athro Ann John, ac mae'n cynnwys uwch-swyddogion o adrannau ar draws y Llywodraeth gan gynnwys Iechyd, Trafnidiaeth, Cynllunio a Digidol. Bydd y Grŵp Trawslywodraethol newydd yn cwrdd yn chwarterol ac yn adrodd yn uniongyrchol i mi trwy'r Bwrdd Cyflawni a Goruchwylio Law yn Llaw at Iechyd Meddwl. Rydym hefyd yn gweithio gyda'r Grŵp Cyngori Cenedlaethol i adnewyddu'r cylch gorchwyl yng nghyd-destun y Grŵp Trawslywodraethol a bydd ffocws ar oruchwylio ymchwil, gwerthuso a dadansoddi data.

Ym mis Ebrill, fe wnaethom lansio'r System Gwylidwriaeth Hunanladdiad Amser Real yng Nghymru a ddatblygwyd mewn partneriaeth ag Iechyd Cyhoeddus Cymru, holl heddluoedd Cymru, a Chydweithrediad Iechyd GIG Cymru. Mae'r System hon bellach yn casglu data ynghylch marwolaethau sydyn neu ddiesboniad yr amheuir eu bod trwy hunanladdiad. Mae lansiad y system yn dangos blaenoriaeth ar y cyd i atal hunanladdiad, sy'n ein galluogi i ymateb yn llawer cyflymach i unrhyw newidiadau posibl mewn cyfraddau, i roi mesurau ataliol ar waith, ac i sicrhau bod cymorth ar unwaith ar gael i'r unigolion a'r cymunedau yr effeithir arnynt fwyaf.

Mae ein Cydgysylltydd Cenedlaethol ar gyfer Atal Hunan-Niwed a Hunanladdiad hefyd yn gweithio gyda grŵp amlasiantaeth i gwblhau'r canllawiau ar gyfer *Responding to people*

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaethlynne.neagle@llyw.cymru
Correspondence.lynne.neagle@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

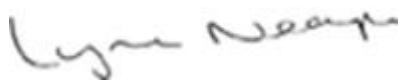
We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

bereaved, exposed or affected by suicide. Mae'r canllawiau wedi'u llywio gan fewnwelediadau i anghenion a phrofiadau'r bobl sy'n byw gyda phrofedigaeth drwy hunanladdiad yng Nghymru, yn dilyn ymarfer gwrando a edrychodd ar y pwyntiau yn eu taith profedigaeth pan maent yn dod i gysylltiad â gwasanaethau statudol a gwirfoddol. Amcan y canllawiau yw sicrhau bod gwasanaethau yn darparu ymateb mwy tosturiol. Mae'r canllawiau yn cynnwys yr angen am wasanaeth cyswllt a chymorth profedigaeth hunanladdiad cenedlaethol. Rwy wedi gofyn i'r swyddogion edrych ar opsiynau i ddatblygu neu gomisiynu'r cymorth hwn yn ddiweddarach eleni.

Mae'r System Gwyliadwriaeth Hunanladdiad Amser Real a'r gwasanaeth cyswllt profedigaeth hunanladdiad cenedlaethol cynlluniedig yn cael eu cefnogi gan gyllid ychwanegol rwy wedi'i ddyrannu i atal hunanladdiad o 2022/23. Bydd y buddsoddiad hwn yn adeiladau ar ein buddsoddiad blaenorol yn y maes hwn a rhaid iddo hefyd gael ei ystyried yng nghyd-destun ein buddsoddiad ehangach a pharhaol mewn gwasanaethau a chymorth iechyd meddwl. Yn benodol, mae ein gwaith o drawsnewid gwasanaethau argyfwng yn ffurfio rhan o'n dull atal hunanladdiad ac rydym ar y trywydd i roi mynediad 24/7 i gymorth iechyd meddwl brys drwy 111 yn ddiweddarach eleni.

Mae trawsnewid y dull rwy wedi amlinellu yn dangos ymrwymiad Llywodraeth Cymru i'r agenda bwysig hon ac yn darparu'r sylfaen am ddull amlasiantaeth a systematig i atal hunanladdiad yng Nghymru. O ganlyniad, rydym wedi gallu cwblhau a chau nifer o argymhellion yn *Buses Pawb*. Barnwyd bod pedwar o'r argymhellion wedi'u cwblhau yn adolygiad mis Chwefror 2021 ac maent bellach yn ymddangos ar ddiwedd y tabl o dan yr adran 'camau a gwblhawyd'. O'r argymhellion sy'n weddill, rydym yn ystyried y gall un ar ddeg arall bellach gael eu cau ac mae'r rhain wedi'u nodi'n glir yn yr atodiad sydd i'w weld. Bydd gweddill y camau yn parhau i gael eu cyflawni o fewn cyd-destun y gwaith i werthuso a datblygu olynydd i'r strategaeth bresennol Law yn Llaw at Iechyd Meddwl a Siarad â Fi 2. Byddwn yn darparu diweddariad pellach ar y cynnydd tua diwedd y flwyddyn

Hoffwn ddiolch i'r Pwyllgor am ei ffocws parhaus ar atal hunanladdiad a hunan-niwed.

Lynne Neagle AS/MS

Y Dirprwy Weinidog Iechyd Meddwl a Llesiant
Deputy Minister for Mental Health and Wellbeing

Y Pwyllgor Iechyd, Gofal Cymdeithasol a Chwaraeon – Busnes Pawb
Llywodraeth Cymru – Adroddiad statws ar argymhellion
[Busnes Pawb, adroddiad ar atal hunanladdiad yng Nghymru, Rhagfyr 2018](#)
Awst 2022

Tudalen y pae yn 168

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
1	<p>Rydym yn argymhell y dylid mabwysiadu fframwaith hyfforddiant ar atal hunanladdiad a'i weithredu ar draws yr holl wasanaethau cyhoeddus mewn ffordd debyg i'r fframwaith ar gyfer trais domestig, lle y manylir ar y gofynion o ran hyfforddiant yn dibynnu ar y rôl. Yn benodol, byddai meddygon teulu yn un o'r grwpiau o weithwyr proffesiynol fyddai â gofynion uwch o ran hyfforddiant / sgiliau, ac mae'n bwysig bod ganddynt hwy a staff y practis yr hyder i ofyn y cwestiynau cywir ac ymateb yn dosturiol ac effeithiol wrth ymdrin â chleifion a allai fod mewn perygl o gyflawni hunanladdiad. Credwn y dylai'r Grŵp Cyngori Cenedlaethol fwrw ymlaen â hyn fel un o'r blaenoriaethau pennaf, yn enwedig o gofio bod fframwaith hyfforddiant eisoes wedi'i ddatblygu ac yn cael ei lansio yn Lloegr</p>	<p>Nodwyd gennym yn flaenorol fod yr Athro Ann John (Cadeirydd y Grwpiau Cyngori Cenedlaethol ar Hunanladdiad a Hunan-niwed) wedi cyfrannu at elfen plant a phobl ifanc y fframwaith atal hunan-niwed a hunanladdiad (Health Education England, Coleg Prifysgol Llundain (UCL), y Ganolfan Gydweithredol Genedlaethol ar gyfer Iechyd Meddwl (NCCMH) (a gyhoeddwyd ym mis Hydref 2018), sy'n cynnwys tair rhan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Plant a phobl ifanc • Oedolion ac oedolion hŷn • Y cyhoedd (iechyd cymunedol ac iechyd y cyhoedd). <p>Mae'r Arweinydd Cenedlaethol (Claire Cotter) yn arwain y broses o ddatblygu 'fframwaith galluogrwydd' ar hyn o bryd. Bydd y fframwaith hwn yn nodi'r galluoedd sydd eu hangen ar lefel gyffredinol ar draws gweithluoedd amlsectoraidd, gan weithio gydag Addysg a Gwellu Iechyd Cymru (AaGIC) ac arbenigwyr digidol. Caiff grwpiau penodol o weithwyr rheng flaen eu cynnwys wrth ddatblygu'r adnodd hwn drwy drefniadau cydgynhyrchu, er mwyn meithrin galluogrwydd a hyder yn y system e.e. cydgysylltwyr ardal lleol; swyddogion lles ym maes addysg bellach; timau gofal sylfaenol; bwrdd iechyd. Rydym yn disgwyl i'r gwaith hwn ddirwyn i ben erbyn diwedd y cyfnod secondio (Mawrth 2022).</p>	<p>Mae'r gwaith sy'n ymwneud â hyfforddiant cyffredinol ar atal hunanladdiad yn parhau i ddatblygu</p> <p>Mae llwyfan digidol wrthi'n cael ei ddatblygu ar hyn o bryd a fydd yn darparu 'hwb hyfforddiant hunanladdiad a hunan-niwed i Gymru' er mwyn helpu gweithwyr rheng flaen i ymdrin â marchnad sy'n llawn cynhyrchion a rhaglenni hyfforddi mewn ffordd wybodus. Bydd hefyd yn darparu dolenni cyflym i fideos hyfforddiant ar-lein ac adnoddau e-ddysgu sydd ar gael am ddim ledled y DU</p> <p>Mae fframweithiau hyfforddi ar gael hefyd ar Hwb ACE YMWBODOL, ac mae un arall wrthi'n cael ei ddatblygu drwy Straen Trawmatig Cymru.</p> <p>Mae'n bosibl y bydd yr hwb hyfforddiant digidol yn amlygu bylchau yn y ddarpariaeth hyfforddiant, wrth i bobl geisio dod o hyd i gynhyrchion sy'n addas ar gyfer eu hanghenion datblygu penodol. Mae'r Cydgysylltydd Cenedlaethol yn cydgysylltu</p>

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
		Mae'r deunydd hyfforddi ar gyfer y DES i feddygon teulu wedi'i gwblhau, ond gohiriwyd y trefniadau angenrheidiol ar gyfer ymgysylltu â meddygon teulu oherwydd y pandemig. Cytunir ar amserlenni newydd maes o law.	ag AGORED ac Addysg Oedolion Cymru er mwyn ystyried datblygu unedau penodol (canlyniadau cwricwlaidd a deilliannau dysgu) ac o bosibl gymhwyster cenedlaethol.
2	Rydym yn argymhell y dylai Llywodraeth Cymru arwain y gwaith o hyrwyddo deunyddiau sydd eisoes yn bodoli, megis yr adnodd hyfforddi "See. Say. Signpost." fel rhan o ymgyrch i godi ymwybyddiaeth y cyhoedd a sefydlu'r neges bod hunanladdiad yn fusnes i bawb ac y gall ddigwydd mewn unrhyw gymuned ar unrhyw adeg.	Rydym yn parhau i rannu a hyrwyddo adnoddau a bydd y Cydgysylltwyr Cenedlaethol a Rhanbarthol yn chwarae rhan allweddol wrth nodi cyfleoedd pellach i godi ymwybyddiaeth o ddeunyddiau. Mae Cydweithfa Iechyd GIG Cymru bellach yn cynnwys gwybodaeth benodol am hunanladdiad a hunan-niwed ac yn cyfeirio pobl at wefannau allweddol eraill i gael gwybodaeth. Mae gan wefan Rhwydwaith Iechyd Cyhoeddus Cymru dudalen hefyd, ac mae'n datblygu tudalen newydd ar hunanladdiad a hunan-niwed ar y llwyfan diwygiedig (sy'n cael ei ddiweddarau ar hyn o bryd). Mae'r wefan hon yn cynnwys cyfleuster ar gyfer cymuned o ymarferwyr a gweithwyr proffesiynol.	Yn ogystal â'r diweddariad a roddwyd ym mis Chwefror 2021, gweler y diweddariad i'r argymhelliad blaenorol. Bydd y gwaith hwn yn parhau fel rhan o drefn 'busnes fel arfer' a chaiff gweithgareddau pellach eu cynnwys fel rhan o'r diweddariadau rheolaidd i Gydgylltwyr Cenedlaethol sydd ar gael i randdeiliaid. Byddwn hefyd yn parhau i drafod y ffordd orau o godi ymwybyddiaeth drwy waith y Grŵp Trawslywodraethol ar Atal Hunanladdiad a thrwy raglen waith y Cydgysylltydd Cenedlaethol ar Hunanladdiad a Hunan-niwed.
4	Rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru a'r Grŵp Cynghori Cenedlaethol yn gweithio gyda Network Rail a'r Samariaid i werthuso llwyddiant yr ymgyrch Small Talk Saves Lives gyda'r nod o gyflwyno hyn i ystod ehangach o sefydliadau	Mae amrywiaeth eang o fentrau ar waith ledled Cymru. Mae arweinwyr atal hunanladdiad rhanbarthol bellach wedi'u penodi ac maent wrthi'n nodi beth sydd ar gael ym mhob ardal, yn ogystal â'r mesurau canlyniad sydd ar gael i ddangos tystiolaeth o effaith. Caiff penderfyniadau ynghylch cyllid tymor hwy neu ehangu rhaglenni penodol eu hystyried ochr yn ochr â'r broses o bennu'r blaenoriaethau ar gyfer ein rhaglen gyllido ranbarthol gylchol, o dan arweiniad y cydgysylltydd	Rydym wedi atgyfnerthu'r trefniadau er mwyn nodi arferion da neu nodedig drwy'r Cydgysylltwyr Cenedlaethol a Rhanbarthol. Rydym wedi sefydlu Grŵp Trawslywodraethol ar Atal Hunanladdiad a Hunan-niwed. Bydd y grŵp hwn yn sicrhau bod gwaith ym mhob rhan o'r Llywodraeth, gan gynnwys Cynllunio a Thrafnidiaeth, yn cael ei ystyried fel rhan o'r dull gweithredu

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
		<p>cenedlaethol a fydd yn trafod materion â'r Grŵp Cyngori Cenedlaethol.</p> <p>Yn ogystal, mae cydgysylltwyr rhanbarthol bellach yn mynychu cyfarfod amlasiantaeth Cymru a'r Gororau a gynhelir bob deufis wedi'i drefnu gan Network Rail, a gaiff ei fynychu hefyd gan gwmnïau rheilffordd, gan gynnwys Trafnidiaeth Cymru, y Samariaid a'r Heddlu Trafnidiaeth Prydeinig. Bydd y grŵp hwn yn cysylltu â'r gwaith Gwyladwriaeth Amser Real, ac mae'n parhau i ddatblygu cyfleoedd ar gyfer atal hunanladdiad.</p> <p>Rydym hefyd wedi atgyfnerthu ein trefniadau ar gyfer ymgysylltu â'n Tîm Gwasanaethau Gwybodaeth a Dadansoddi, drwy'r Bwrdd Cyflenwi a Goruchwylio a sefydlwyd yn ddiweddar er mwyn sicrhau bod gan bob ymyriad a ddatblygir sail dystiolaeth glir. Mae nifer o ffrydiau gwaith yn adrodd i'r bwrdd hwn, gan gynnwys atal hunanladdiad a hunan-niwed.</p>	<p>ehangach mewn perthynas ag atal hunanladdiad. Bydd y Cydgysylltwyr Atal Hunanladdiad Cenedlaethol a Rhanbarthol yn rhan o'r grŵp trawslywodraethol.</p> <p>Rydym hefyd yn rhoi ffocws newydd i'r Grŵp Cyngori Cenedlaethol er mwyn sicrhau bod ein dull gweithredu yn seiliedig ar dystiolaeth.</p> <p>Byddwn hefyd yn gweithio gyda'r Gwasanaethau Gwybodaeth a Dadansoddi fel rhan o'n gwaith i ddatblygu olynydd Beth am Siarad â Fi er mwyn sicrhau dull gweithredu yn seiliedig ar dystiolaeth.</p> <p>Ar y sail ein bod wedi rhoi trefniant newydd a chadarn ar waith i atgyfnerthu'r cymorth dadansoddi a gwerthuso ar gyfer y Rhaglen Atal Hunanladdiad a Hunan-niwed, rydym o'r farn bod y cam gweithredu hwn wedi'i gwblhau.</p> <p>O ran ymgyrch Small Talk Saves Lives campaign, lansiodd ymgyrch ddiweddaraf Real People Real Stories ledled y DU (gan gynnwys yng Nghymru) yn 2022 a llwyddodd y Samariaid i drefnu proses hysbysebu eang. Yn ogystal, cynhaliwyd ymgyrch pypiau petrol ym mhob awdurdod lleol gwledig yng Nghymru, ochr yn ochr ag eitemau radio yn ardal Cymoedd</p>

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
			<p>De Cymru. Cafodd yr ymgyrch sylw hefyd ar Newyddion ITV Wales.</p> <p>Mae'r Samariaid yn gweithio mewn partneriaeth â Network Rail ac arweinydd rhanbarthol a gaiff ei gyflogi gan y Samariaid ac sy'n gyfrifol am ardal Cymru a Gorllewin Lloegr.</p>
5	<p>Rydym yn argymhell y dylai Llywodraeth Cymru gymryd camau ar fyrder i sicrhau bod pob meddyg teulu yng Nghymru yn ymwybodol o ganllawiau'r Cyngor Meddygol Cyffredinol ynghylch rhannu gwybodaeth a'r datganiad consensws a gytunwyd gan Adran Iechyd y DU, y Colegau Brenhinol a phartneriaid eraill. Rydym yn cefnogi'r ymgyrch gan Papyrus i annog prif weithredwyr cyrff y GIG i roi sicrwydd y byddant yn cefnogi staff sy'n gwneud penderfyniad ar sail budd pennaf i dorri cyfrinachedd claf er mwyn amddiffyn bywyd</p>	<p>Er ein bod wedi tynnu sylw arweinwyr polisi at y mater hwn yn fewnol, nid ydym wedi gallu rhoi blaenoriaeth i waith pellach mewn perthynas â'r cam gweithredu hwn. Byddwn yn ei ystyried fel rhan o'n dull gweithredu fesul cam i ymateb i'r argymhellion yn yr adroddiad hwn a'r amrywiaeth eang o argymhellion o fewn adroddiadau cysylltiedig eraill gan Bwyllgorau.</p>	<p>Mae NICE yn ymgynghori ar hyn o bryd ar ganllawiau newydd ar hunan-niwed. Bydd Llywodraeth Cymru yn cyhoeddi Cylchlythyr Iechyd Cymru ar benderfyniadau am hawliau cyfrinachedd wrth gefnogi cleifion yr ystyrir eu bod yn wynebu risg o hunanladdiad neu hunan-niwed ar ôl cyhoeddi canllawiau NICE yn ddiweddarach yn ystod y flwyddyn.</p>
6	<p>Rydym yn argymhell y dylai Llywodraeth Cymru gymryd yr holl gamau angenrheidiol i sicrhau cydraddoldeb rhwng gwasanaethau iechyd meddwl a chorfforol. Dylai hyn fod yn</p>	<p>Yn y gyllideb ar gyfer 2021/22, dyrannwyd £42 miliwn ychwanegol i iechyd meddwl er mwyn helpu i gyflawni'r blaenoriaethau a nodwyd yng Nghynllun Cyflenwi Law yn Llaw at Iechyd Meddwl 2019-2022. Mae hyn yn cynnig cyllid ychwanegol a chylchol sylweddol ar gyfer gwasanaethau iechyd meddwl a fydd yn cynyddu'r llinell</p>	<p>Mae sicrhau cydraddoldeb rhwng iechyd corfforol ac iechyd meddwl yn rhan greiddiol o strategaethau iechyd yng Nghymru ac mae'r Rhaglen Lywodraethu yn gwneud ymrwymiad i barhau i flaenoriaethu buddsoddiadau mewn iechyd meddwl. Ar y</p>

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
	<p>gysylltiedig â “Cymru Iachach”, a rhaid i Lywodraeth Cymru sicrhau bod ei chynlluniau ar gyfer datblygu gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol yn rhoi'r un flaenoriaeth i iechyd meddwl a lles meddyliol ag y maent yn ei rhoi i iechyd corfforol. Mae hyn yn cynnwys sicrhau bod adnoddau priodol yn cael eu dyrannu, a bod canlyniadau cleifion, o ran iechyd meddwl gwell, yn cael eu mesur ac yr adroddir arnynt. Os yw Llywodraeth Cymru o ddifrif ynghylch sicrhau cydraddoldeb rhwng iechyd meddwl ac iechyd corfforol, rhaid iddi ystyried a fyddai cyflwyno targedau ystyrion yn sicrhau bod byrddau iechyd yn rhoi ffocws digonol ar wella gwasanaethau iechyd meddwl a phrofiad cleifion o ofal</p>	<p>sylyfaen i helpu gwasanaethau i ddiwallu anghenion iechyd meddwl newidiol. Mae'r buddsoddiad ychwanegol hwn yn golygu y caiff cyfanswm o £783m ei wario ar iechyd meddwl yn 2021-22. Mae'r cyfanswm hwn yn cynnwys £726 miliwn a ddarperir i Fyrddau Iechyd Lleol yn 2021-22 fel rhan o'r dyraniad iechyd meddwl wedi'i glustnodi i gefnogi gwasanaethau a chymorth iechyd meddwl cyfredol.</p> <p>Mae gwaith yn parhau i integreiddio gwasanaethau iechyd meddwl yn well â gwasanaethau iechyd corfforol, er enghraifft, mae cynlluniau wrthi'n cael eu cwblhau i raglen waith argyfyngau iechyd meddwl ddod yn rhan o'r Bwrdd Rhaglen Mynediad Brys ac Argyfwng. Yn yr un modd, fel rhan o'r Rhaglen Strategol ar gyfer Gofal Sylfaenol, mae gwaith yn mynd rhagddo i sicrhau bod iechyd meddwl yn elfen integredig o'r gwaith hwn.</p> <p>Yn ystod y pandemig, cafodd gwasanaethau iechyd meddwl eu blaenoriaethu a'u pennu fel gwasanaethau hanfodol ynghyd â gwasanaethau iechyd 'corfforol' allweddol sy'n dangos lefel y pwysigrwydd a roddir gennym ar ein gwasanaethau iechyd meddwl yng Nghymru.</p> <p>O ran amseroedd aros, ceir enghreifftiau da o dargedau iechyd meddwl a thargedau iechyd corfforol sy'n gydnaws â'i gilydd, er enghraifft, ar gyfer gofal brys, lle mae'r meini prawf ar gyfer cynnal asesiad brys o fewn 4 awr ar gyfer iechyd meddwl yn gydnaws â'r targed ar gyfer amseroedd aros mewn adrannau damweiniau ac achosion brys. Yn ogystal, mae'r targedau ar gyfer asesiadau cyffredin ac atgyfeiriadau i gael triniaeth</p>	<p>sail hon, mae'r elfen hon o'r argymhelliad wedi'i chwblhau.</p> <p>O ran mesurau canlyniadau ar gyfer iechyd meddwl, dechreuodd hyfforddiant ac adnoddau i gynnwys y defnydd o fesurau canlyniadau a phrofiad wedi'u hadrodd gan gleifion ym mhob tîm iechyd meddwl ym mis Mehefin 2021 a bydd y gwaith hwn yn parhau i gael ei gefnogi tan fis Mawrth 2023.</p> <p>Mae'r gwaith hwn bellach yn cael ei weithredu drwy'r Bwrdd Data a Mesurau Canlyniadau Iechyd Meddwl sy'n adrodd i Fwrdd Goruchwylio Gweinidogol Law yn Llaw at Iechyd Meddwl.</p>

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
		iechyd meddwl yn cynnwys targed o 28 diwrnod o gymharu â'r targed o 26 wythnos ar gyfer atgyfeiriadau i gael triniaeth am gyflyrau iechyd corfforol. Rydym hefyd yn atgyfnerthu'r arweinyddiaeth ar gyfer gwaith ar y Set Ddata Graidd er mwyn sicrhau ffocws ar ganlyniadau ac er mwyn nodi cyfleoedd i gyflymu cynnydd cyn rhoi WCCIS ar waith.	
8	<p>Rydym yn argymhell y dylai Llywodraeth Cymru ddatblygu model brysbennu Cymru gyfan a fyddai'n golygu bod nyrsys seiciatrig cymunedol wedi'u lleoli yn ystafelloedd rheoli'r heddlu. Credwn y dylid gwneud y gwaith hwn yn unol â'r amserlen chwe mis a nodir yn adroddiad y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg Cadernid Meddwl (argymhelliad 15 yn yr adroddiad hwnnw):</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bod Llywodraeth Cymru, o fewn chwe mis i ddyddiad cyhoeddi'r adroddiad hwn, mewn perthynas â gofal argyfwng a gofal y tu allan i oriau: ▪ yn gweithio gyda heddluoedd Cymru i ystyried model brysbennu ar gyfer Cymru gyfan a fyddai'n sicrhau bod ymarferwyr iechyd meddwl ar 	<p>Mae gwella gofal argyfwng i bob oed yn flaenoriaeth yn ein Cynllun Cyflenwi Law yn Llaw at Iechyd Meddwl 2019-22, gan gynnwys sicrhau darpariaeth 24/7. Mae diweddariadau blaenorol wedi cynnwys gwybodaeth am yr amrywiaeth o brosiectau peilot sydd ar waith i brofi modelau brysbennu dros y ffôn. Rydym wedi gwneud cynnydd da wrth wella gofal argyfwng wedi'i ategu gan gyllid o £3.4 miliwn yn ystod y 3 blynedd diwethaf (£1m yn 2018-19, £1.4m yn 2019-20 ac £1m yn 20/21) i gefnogi amrywiaeth o ddulliau gweithredu (brysbennu dros y ffôn, cludo a chaffis argyfwng).</p> <p>Mae canfyddiadau adolygiad a gomisiynwyd yn ddiweddar gan Lywodraeth Cymru o fynediad brys i bob oed (adroddiad 'Tu Hwnt i'r Alwad', cyhoeddwyd 21 Rhagfyr 2020) yn dangos yr amrywiaeth o anghenion sydd gan bobl mewn argyfwng. Mae'r rhain yn cynnwys amrywiaeth eang o faterion cymdeithasol a llesiant ac mae pob partner yn cytuno bod angen llwybr amlasiantaeth er mwyn diwallu anghenion. Er mwyn cefnogi'r gwelliannau sydd eu hangen o safbwynt iechyd fel rhan o'r dull gweithredu amlasiantaeth, rwyf wedi ymrwymo £6m ychwanegol ar gyfer gofal argyfwng yn 2021-22. Mae gwaith eisoes yn mynd rhagddo i brofi</p>	<p>Fel y nodwyd yn flaenorol, gwnaethom ymrwymo £6miliwn i wella gwasanaethau argyfwng yn 2021/22 ac rydym yn gwneud cynnydd da wrth gyflwyno mynediad 24/7 i gymorth iechyd meddwl brys drwy 111. Mae'r pandemig wedi effeithio ar ein bwriad i roi'r camau hyn ar waith erbyn mis Ebrill ac mae byrddau iechyd yn wynebu heriau o hyd wrth recriwtio aelodau allweddol o staff. Mae byrddau iechyd wedi cyrraedd gwahanol gamau gweithredu ac rydym yn anelu at sicrhau darpariaeth 24/7 ledled Cymru erbyn diwedd y flwyddyn – gyda rhai byrddau iechyd ar y trywydd cywir i gynnig y gwasanaeth cyn yr haf. Pan fydd yn gwbl weithredol, bydd y gwasanaeth yn darparu llinell uniongyrchol i swyddogion yr heddlu ei ffonio i ofyn am gyngor. Mae byrddau iechyd yn gweithio'n lleol gyda heddluoedd lle mae modelau brysbennu eisoes ar waith.</p> <p>Mae parhau i drawsnewid gwasanaethau argyfwng yn flaenoriaeth ar gyfer y cyllid iechyd meddwl ychwanegol rydym wedi'i</p>

Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
<p>gael yn ystafelloedd rheoli'r heddlu i roi cyngor pan fydd plant a phobl ifanc (a grwpiau oedran eraill, os yn briodol) yn wynebu argyfwng;</p> <ul style="list-style-type: none"> yn amlinellu sut y gellid cyfeirio adnoddau at alluogi timau argyfwng ym mhob bwrdd iechyd i ddarparu hyfforddiant a rhaeadru arbenigedd i wasanaethau rheng flaen eraill, yn enwedig cydweithwyr mewn Adrannau Damweiniau ac Achosion Brys, mewn ardaloedd ar y gororau (i wella cysylltiadau trawsffiniol â'r canolfannau hynny a ddefnyddir amlaf gan gleifion sy'n byw yng Nghymru), ac mewn ysgolion (i wneud sgysiau am hunanladdiad a hunan-niwed yn benodol yn fater o drefn); yn sicrhau bod y byrddau iechyd yn darparu cymorth dilynol ar ôl rhyddhau, yn darparu gwybodaeth am sut mae'r byrddau iechyd yn monitro'r ddarpariaeth hon, ac yn ymrwymo i sicrhau bod y wybodaeth hon ar gael i'r cyhoedd er mwyn bod yn dryloyw ac yn atebol; yn sicrhau bod yr holl fyrddau iechyd yn 	<p>llwybr argyfwng 111 yn ardaloedd tri bwrdd iechyd gyda'r bwriad o ehangu'r gwaith hwn. Rydym hefyd wedi sefydlu cynlluniau cludo iechyd meddwl peilot gyda Sant Ioan Cymru er mwyn darparu gwasanaeth cludo mwy priodol ac amserol i gleifion iechyd meddwl. Bwriedir cyflwyno'r gwaith hwn ymhellach yn ystod 2021-22.</p> <p>Rydym hefyd wedi comisiynu adolygiad o wasanaethau cyswllt argyfwng a seiciatrig gan Uned Gyflenwi'r GIG er mwyn llywio ein hymateb parhaus. Gohiriwyd yr amserlenni ar gyfer yr adolygiad hwn oherwydd y pandemig. Y prif reswm am hyn oedd er mwyn caniatáu i wasanaethau ganolbwyntio ar gynnal gwasanaethau hanfodol yn ystod cyfnod heriol iawn, gan gynnwys yr angen i addasu modelau gwasanaeth o fewn y cyfyngiadau. Fodd bynnag, mae'r adolygiad yn mynd rhagddo a'r nod yw cwblhau'r gwaith maes erbyn diwedd mis Hydref 2021. Ar ôl cwblhau adolygiad pob Bwrdd Iechyd, bydd Uned Gyflenwi'r GIG yn cyflwyno adroddiad lleol llawn i'r Bwrdd perthnasol. Felly, bydd y rhan fwyaf o'r Byrddau Iechyd wedi derbyn eu hadroddiadau lleol yn ystod y gwanwyn a'r haf a chaiff y Bwrdd Iechyd olaf ei adolygu yn ystod yr Hydref. Ar ôl cwblhau'r adolygiadau lleol, caiff adroddiad cenedlaethol ei lunio a'i gyhoeddi cyn diwedd y flwyddyn galendr. Mae'r amserlen hon yn dibynnu ar y cyfyngiadau ac ar allu'r byrddau iechyd i ymgysylltu'n llawn â'r adolygiad.</p>	<p>sicrhau ar gyfer 2022/23. Caiff y cyllid ei ddefnyddio i gefnogi'r gwelliannau a argymhellwyd gan Uned Gyflawni'r GIG yn dilyn ei hadolygiad o ofal argyfwng. Cyflwynodd y byrddau iechyd eu cynlluniau ar gyfer y cyllid hwn ddiwedd mis Mai ac mae swyddogion wrthi'n ystyried y cynigion.</p> <p>Rydym hefyd yn parhau â chynllun peilot ar gyfer gwasanaeth cludo cleifion iechyd meddwl gyda St John Cymru. Mae'r cynllun peilot hwn wedi cael adborth cadarnhaol gan randdeiliaid, yn enwedig gan Ymarferwyr Iechyd Meddwl Cymeradwy a'r Heddlu. Mae cynlluniau ar waith i gyflwyno'r gwasanaeth ar ôl y cyfnod peilot llwyddiannus.</p> <p>Comisiynodd Llywodraeth Cymru yr Uned Gomisiynu Gydweithredol Genedlaethol (NCCU) i gynnal adolygiad o'r defnydd o welyau dynodedig yn 2021. Mae'r NCCU ac Uned Gyflawni'r GIG wrthi bellach yn diweddarau canllawiau i sicrhau y caiff data eu cofnodi'n fwy rheolaidd er mwyn helpu i wneud gwelliannau.</p> <p>Cyhoeddwyd Canllawiau ar ddarparu gwasanaethau seiciatreg gyswllt yng Nghymru ym mis Rhagfyr 2021. Mae'r ddogfen hon yn darparu canllawiau ar swyddogaethau Gwasanaethau Seiciatreg Gyswllt yng Nghymru. Fe'i datblygwyd ar y cyd â rhanddeiliaid allweddol ledled Cymru</p>

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
	<p>cydymffurfio â'r gofyniad i gadw gwelyau dynodedig y gellid eu staffio'n ddigonol ar gyfer pobl ifanc dan 18 oed mewn argyfwng, sy'n nodi sut y bydd hyn yn cael ei fonitro a sut y bydd adroddiad yn cael ei lunio amdano yn y dyfodol, a pha gamau a gymerir os na fydd gwelyau o'r fath ar gael;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ yn gweithredu'n gyflym ac mewn ffordd unffurf ar draws y byrddau iechyd i gynnig un pwynt mynediad at wasanaethau arbenigol, er mwyn sicrhau mynediad amserol a phriodol i gymorth, boed yn gymorth brys neu'n gymorth arall; ac ▪ yn myfyrio ar ganlyniadau'r adolygiad o ofal argyfwng, yn amlinellu beth yn fwy sydd angen ei wneud i ddarparu gwasanaeth gofal argyfwng 24/7 diogel a chost-effeithiol ym mhob rhan o Gymru, sut y gwneir hynny, ac erbyn pryd 	<p>Cyhoeddwyd canllawiau i ysgolion mewn perthynas ag ymateb i achosion o hunan-niwed a theimladau hunanladdol ymhlith pobl ifanc yn 2019.</p>	<p>a chafodd pob grŵp proffesiynol ei gynrychioli. Mae'r canllawiau hyn yn berthnasol i'r ystod oedran gyfan ac er y bydd angen gwahaniaethu o bosibl, ni ddylai unrhyw ystod oedran dderbyn gwasanaethau o ansawdd is. Gofynnwyd am sylwadau gan ddefnyddwyr gwasanaethau a gofalwyr ac adlewyrchir y sylwadau hynny yn y ddogfen hon. Mae'n cynnwys wyth safon er mwyn sicrhau mynediad cyfartal i Wasanaethau Seiciatreg Gyswllt yng Nghymru a darpariaeth gyfartal ac mae'n adlewyrchu safonau'r Sefydliad Cenedlaethol dros Ragoriaeth mewn Iechyd a Gofal (NICE) a safonau cyrff proffesiynol. Bydd casglu gwybodaeth mewn perthynas â'r safonau yn helpu byrddau iechyd i ddatblygu darlun clir o'r galw am wasanaethau, faint o bobl sy'n eu defnyddio a'r trefniadau ar gyfer eu cyflwyno. Disgwylir y bydd gwybodaeth ansoddol a meintiol ar gael wrth i'r gwasanaethau ddatblygu ac aeddfedu. Dylai'r broses o archwilio gwybodaeth am y Gwasanaethau Seiciatreg Gyswllt alluogi byrddau iechyd i wneud penderfyniadau yn seiliedig ar dystiolaeth am ddarparu'r gwasanaethau hynny yn y dyfodol. Mae'r Gwasanaethau Seiciatreg Gyswllt hefyd yn flaenoriaeth o fewn y cyllid gwella gwasanaethau eleni.</p>
9	Rydym yn argymhell y dylai Llywodraeth Cymru gymryd	Ymateb i 9, 10 ac 11:	

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
	camau ar fyrder i ganfod i ba raddau y mae'r rhai a ryddhawyd o ofal fel cleifion mewnol yn cael gofal dilynol ar hyn o bryd o fewn yr amserlen darged ac yn rhoi diweddariad i'r Pwyllgor o fewn tri mis. Dylai hyn gynnwys camau i sicrhau bod systemau TG yn gallu nodi a yw hyn yn digwydd	Fel rhan o Set Ddata Graidd Iechyd Meddwl, mae cysylltu â chleifion o fewn 2 ddiwrnod i'w rhyddhau yn darged allweddol – mae Llywodraeth Cymru yn gweithio gyda Gwasanaeth Gwybodeg Cenedlaethol Cymru (NWIS) a rhanddeiliaid i gynnal gwaith monitro perfformiad cadarn mewn perthynas â'r targed hwn drwy weithdrefnau Bwrdd Safonau Gwybodaeth Cymru. Yn y cyfamser, mae swyddogion yn gweithio gyda'r byrddau iechyd i sicrhau y cynhelir gwaith dilynol ar ôl rhyddhau cleifion ac y caiff ei gofnodi'n lleol.	Mae'r gwaith hwn yn mynd rhagddo o hyd drwy waith y Bwrdd Data a Mesurau Canlyniadau Iechyd Meddwl. Dosbarthwyd y set ddata graidd iechyd meddwl ddrafft i fyrddau iechyd er mwyn iddynt brofi ei heffaith a deall pa elfennau sydd eisoes yn cael eu cofnodi gan fyrddau iechyd a pha elfennau y byddai angen eu hychwanegu. Mae hyn wedi helpu i nodi unrhyw elfennau a fyddai'n anodd i'w cofnodi. Mae Cydweithrediaeth y GIG bellach wedi derbyn yr adroddiad ar y profion effaith hyn. Cyflwynwyd y data craidd i Fwrdd Safonau Gwybodaeth Cymru ym mis Gorffennaf fel rhan o'r broses gymeradwyo. Ynghyd â'r hyfforddiant canlyniadau y cyfeiriwyd ato yn argymhelliad 6, mae Prifysgol De Cymru wedi cael ei chomisiynu i weithio gyda byrddau iechyd a rhanddeiliaid eraill i ddatblygu mesurau canlyniadau ar gyfer gwasanaethau iechyd meddwl. Disgwylir yr adroddiad ar y gwaith mapio cychwynnol erbyn Haf 2022.
Tudalen y pae yn 176	10 Rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn cyflwyno proses chwemisol i fonitro ac adrodd ar y targed yn Law yn Llaw at Iechyd Meddwl – Cynllun Cyflawni sy'n nodi y bydd yr holl gleifion sy'n cael eu rhyddhau o ofal fel cleifion mewnol yn cael gofal dilynol o fewn yr amserlen benodedig		
	11 Rydym yn argymhell, yng ngoleuni'r dystiolaeth bod y perygl o hunanladdiad ar ei uchaf ar y trydydd diwrnod ar ôl rhyddhau pobl o ofal, y dylai'r targed o ran trefnu apwyntiad dilynol cyntaf i gleifion mewnol a ryddhawyd o ofal iechyd meddwl gael ei newid er mwyn sicrhau bod cleifion yn cael gofal dilynol o fewn 48 awr		
	12 Rydym yn argymhell y dylid cyflwyno targed ar gyfer amseroedd aros am therapiau	Ers cyhoeddi'r argymhellion hyn, rydym yn parhau i gefnogi gwaith i wella mynediad i ymyriadau a therapiau seicolegol ac mae'n parhau'n faes blaenoriaeth o fewn	Rydym yn parhau'n ymrwymedig i gyhoeddi data amseroedd aros ar gyfer therapiau seicolegol arbenigol ond bu oedi o ran

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
	<p>seicolegol i sicrhau bod y rhai sydd mewn angen yn cael y cymorth hwn o fewn amserlen briodol. Mae mynediad cynnar at therapi priodol yn gallu darparu'r ymyrraeth y mae ei hangen ac atal yr angen i rywun gael gofal argyfwng yn nes ymlaen</p>	<p><i>Cynllun Cyflenwi Law yn Llaw at Iechyd Meddwl 2019-2022.</i> Yn 2018/19, rhoddwyd £4m o gyllid ychwanegol yn uniongyrchol i fyrddau iechyd i'w helpu i wella mynediad i therapiau seicolegol a gwnaed buddsoddiad pellach yn ystod rowndiau cyllid gwella gwasanaethau dilynol (yn 2019/20 a 2020/21), gwerth £3.5m ychwanegol.</p> <p>Dyrannwyd y cyllid hwn ar y sail y dylai adeiladu ar fuddsoddiad blaenorol ac y gallai'r byrddau iechyd ddangos sut y byddai'r cyllid yn helpu i weithredu Matrics Cymru, Canllawiau ar gyfer Darparu Therapi Seicolegol sy'n seiliedig ar Dystiolaeth yng Nghymru a gyhoeddwyd yn 2017. Cynlluniwyd Cynllun Gweithredu ategol y Pwyllgor Rheoli Therapiau Seicolegol Cenedlaethol (NPTMC), a gyhoeddwyd yn 2018, er mwyn helpu byrddau iechyd i werthuso a chynllunio eu gwasanaethau yn erbyn y canllawiau a'r tablau tystiolaeth cysylltiedig.</p> <p>Yn dilyn yr archwiliadau cychwynnol a gynhaliwyd yn 2018 mewn perthynas â Chynllun Gweithredu'r Pwyllgor, byddwn yn gofyn i fyrddau iechyd adolygu'r broses o roi'r cynlluniau hynny ar waith fel rhan o raglen waith eleni. Byddwn yn gofyn am dystiolaeth ganddynt ynghylch sut y maent yn bwriadu canolbwyntio ar y meysydd y mae angen eu datblygu fwyaf. Bydd cyllid gwella gwasanaethau ar gael iddynt lle bo angen.</p> <p>Eleni, gwnaed gwaith hefyd i asesu ac i fapio'r gweithlu seicolegol presennol, gan gynnwys capasiti, trefniadau goruchwyllo ac anghenion hyfforddi. Rhannwyd y dadansoddiad eang hwn ag Addysg a Gwella Iechyd</p>	<p>yngymryd â'r gwaith hwn yn ystod y pandemig.</p> <p>Er nad yw'r data yn ddigon cadarn i'w cyhoeddi eto, caiff data gweithredol eu cyflwyno gan bob bwrdd iechyd ac fe'u defnyddir gan Lywodraeth Cymru i sicrhau bod gwasanaethau yn atebol. Comisiynwyd Uned Gyflawni'r GIG i gynnal adolygiad o therapiau seicolegol er mwyn deall y cysondeb a'r amrywiadau rhwng gwasanaethau a threfniadau cyflwyno data rhwng byrddau iechyd.</p> <p>Dim ond un elfen o'r trefniadau mynediad ar gyfer therapiau seicolegol a adlewyrchir gan y data amseroedd aros a gyhoeddir – y gwasanaethau arbenigol. Caiff data eu cyhoeddi eisoes ar gyfer Gwasanaethau Iechyd Meddwl Sylfaenol Lleol, sy'n cynnwys therapiau seicolegol ac rydym wedi atgyfnerthu cymorth lefel isel, er enghraifft drwy gyflwyno Therapi Gwybyddol Ymddygiadol ar-lein – math arall o therapi seicolegol.</p> <p>Bydd y gwaith i ddatblygu'r set ddata graidd iechyd meddwl yn sicrhau ein bod yn gallu adlewyrchu darlun mwy cyflawn o'r ddarpariaeth ledled Cymru.</p> <p>Rydym yn gweithio gydag AaGIC a Gwelliant Cymru i barhau i ddatblygu'r seilwaith i helpu byrddau iechyd i wella</p>

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
		<p>Cymru (AaGIC) er mwyn llywio'r gwaith y mae'n ei wneud i gynllunio'r gweithlu. Yn dilyn trafodaethau, penderfynwyd yn gyflym y dylid cynnwys lleoedd ychwanegol i hyfforddi seicolegwyr o flwyddyn academiaidd 2020-21.</p> <p>Rydym hefyd yn cefnogi seilwaith interim er mwyn helpu i barhau i ddarparu therapïau seicolegol, gan sicrhau y caiff yr amrywiaeth o therapïau sydd ar gael ei hatgyfnerthu, ac y caiff dewisiadau defnyddwyr gwasanaethau eu hystyried fel mater o drefn o fewn gwasanaethau iechyd meddwl. Mae'r gwaith hwn yn cynnwys adolygiad systematig a chadarn o'r tablau tystiolaeth sy'n sail i Fatics Cymru gan ei bod yn holl bwysig eu bod yn cael eu diweddu'n rheolaidd er mwyn sicrhau y gall y byrddau iechyd ddarparu ymyriadau sy'n seiliedig ar dystiolaeth.</p> <p>Comisiynwyd gwaith hefyd i lunio adroddiad ar y mecanweithiau mwyaf effeithiol ar gyfer cynllunio diogelwch a rhagwelir y bydd yr egwyddorion a nodwyd yn yr adroddiad hwnnw yn parhau i lywio'r ymyriadau seicolegol mwyaf priodol i'r rheini sy'n cael teimladau hunanladdol a'r rheini sydd wedi hunan-niweidio.</p> <p>Mae'r cydgysylltydd cenedlaethol hefyd yn gweithio gyda'r grŵp llywio cenedlaethol Seiciatreg Gyswllt a bwrdd prosiect y set ddata graidd i sicrhau cysondeb o ran trefniadau asesu lleoliadau seiciatreg gyswllt. Rydym hefyd yn ymrwymedig i sicrhau y caiff unrhyw arferion newydd sy'n seiliedig ar dystiolaeth a nodir yn y maes hwn eu rhannu â'n holl gydweithwyr priodol.</p>	<p>mynediad i therapïau seicolegol. Bydd y gwaith hwn yn sicrhau bod proses gadarn gennym ar gyfer ystyried sail tystiolaeth yr ymyriadau sy'n sail i Fatics Cymru a'r Matrics Plant.</p> <p>Cyhoeddwyd Cynllun Gweithredu'r Matrics Plant ym mis Medi 2021. Cynlluniwyd y cynllun hwn er mwyn helpu i roi'r Matrics Plant: Canllawiau ar gyfer Darparu Ymyriadau Seicolegol i Blant a Phobl Ifanc yng Nghymru ar waith. Rhagwelir y bydd yn helpu byrddau iechyd a phartneriaid i sicrhau y caiff ysbryd a manylion y Matrics Plant eu rhoi ar waith.</p>

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
13	<p>Rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn derbyn yr alwad a wnaed yn yr adolygiad canol cyfnod o Siarad â fi 2 i ddatblygu a gweithredu strategaeth ôl-ymyrraeth Cymru gyfan ar gyfer hunanladdiad, ac y dylai'r gwaith hwn gael ei ddatblygu fel un o'r blaenoriaethau pennaf. Dylai hyn gynnwys manylion cymorth dilynol i unigolion sydd wedi dioddef profedigaeth o ganlyniad i hunanladdiad, ac mewn lleoliadau sefydliadol. Dylai gynnwys yr argymhelliad yn Cadernid Meddwl y dylid rhoi canllawiau i'r holl ysgolion ynghylch siarad am hunanladdiad (ac, fel blaenoriaeth, i ysgolion lle bu achos o hunanladdiad neu amheuaeth o hunanladdiad). Dylai Llywodraeth Cymru sicrhau bod digon o adnoddau wedi'u clustnodi i weithredu'r strategaeth ôl-ymyrraeth hon.</p>	<p>Mae Llywodraeth Cymru wedi rhoi cyllid grant (2020/21) i brosiect/gwasanaeth cymorth profedigaeth ym mhob un o'r tri rhanbarth y mae SOBS (Gogledd), MIND (Canolbarth/Gorllewin) a 2WishuponaStar (Gwent) yn ymwneud â nhw, a byddant yn darparu gwybodaeth werthfawr er mwyn llywio dull gweithredu Cymru gyfan.</p> <p>Mae'r Cydgysylltydd Cenedlaethol yn mynychu'r Grŵp Llywio Profedigaeth Cenedlaethol sydd wrthi ar hyn o bryd yn datblygu fframwaith ar gyfer pob math o brofedigaeth. Bydd ymgynghoriad ffurfiol yn dechrau ar y fframwaith hwn ar 22 Mawrth.</p> <p>Ar hyn o bryd, mae'r grŵp yn ymgysylltu â phobl â phrofiad uniongyrchol o brofedigaeth o ganlyniad i hunanladdiad, gyda chymorth asiantaethau gwirfoddol, gan roi cyfle iddynt rannu eu teithiau profedigaeth er mwyn i ni allu deall yr heriau a'r cyfleoedd i roi'r cymorth cywir yn y ffordd gywir yn well. Disgwylir i'r grŵp gyflwyno adroddiad ar 31 Mawrth 2021, a bydd yn darparu sail ar gyfer strategaeth ôl-ymyrraeth, a fydd yn nodi'r costau y bydd angen darparu ar eu cyfer a'r adnoddau y bydd eu hangen er mwyn darparu ymateb cenedlaethol yn ystod 2021/22.</p>	<p>Ar sail y ddealltwriaeth a feithriniwyd o'r ymarfer gwrando a gynhaliwyd yn 2020/21 gyda'r rheini a oedd yn byw mewn profedigaeth o ganlyniad i hunanladdiad, mae grŵp gorchwyl a gorffen amlasiantaethol wedi bod yn cyfarfod i lunio canllawiau ar gyfer ymateb Cymru gyfan i'r rheini sy'n dod i gysylltiad â marwolaeth sydyn a allai fod yn hunanladdiad posibl, y rheini yr effeithir arnynt gan achos o'r fath neu sy'n wynebu profedigaeth o ganlyniad (byddai ymateb cyflym yn golygu cyn cwest). Cynhwyswyd staff corffdai, swyddfeydd crwneriaid, trefnwyr angladdau, gofal sylfaenol, asiantaethau cymorth profedigaeth yn dilyn hunanladdiad, gwasanaethau golau glas a gwasanaethau achub.</p> <p>Bydd y System Gwyliadwriaeth Amser Real yn darparu gwybodaeth er mwyn helpu gwasanaethau i sicrhau y caiff y rheini sy'n wynebu profedigaeth o ganlyniad i hunanladdiad gynnig cymorth amserol a phriodol.</p> <p>Mae canllawiau drafft yn destun adolygiad ehangach ar hyn o bryd. Un o argymhellion allweddol y gwaith hwn yw y dylid darparu Gwasanaeth Cyswllt Cenedlaethol ar gyfer Profedigaethau er mwyn cynnig cymorth rhagweithiol ar ôl hunanladdiad posibl. Mae</p>

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
			<p>swyddogion yn ystyried opsiynau ar gyfer datblygu neu gomisiynu'r cymorth hwn.</p> <p>Cyhoeddwyd canllawiau ar drafod hunanladdiad ym mis Medi 2019 ac fe'u dosbarthwyd i bob ysgol. Mae swyddogion Llywodraeth Cymru wrthi'n datblygu cynigion ar gyfer adolygu ymwybyddiaeth mewn ysgolion ac maent yn ystyried pa gymorth pellach sydd ei angen yn y maes.</p>
14	<p>Rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru ac Iechyd Cyhoeddus Cymru yn mynd ati i hyrwyddo argaeledd yr adnodd Cymorth wrth Law Cymru. Dylai hyn gynnwys ymgysylltu'n rhagweithiol â grwpiau cymorth y trydydd sector a sicrhau bod staff rheng flaen, yn enwedig gwasanaethau brys, sydd â chysylltiad â'r rhai sydd wedi dioddef profedigaeth o ganlyniad i hunanladdiad, nid yn unig yn llwyr ymwybodol o Cymorth wrth Law Cymru ond, yn hollbwysig, yn gallu cael gfael ar gopiâu o'r adnodd fel y gellir ei ddsbarthu i'r rhai sydd wedi dioddef profedigaeth ar yr adeg y mae ei angen arnynt. Gan fod yr adnodd hwn eisoes ar gael, dylid rhoi hyn ar waith o fewn 3 mis</p>	<p>Lluniwyd fersiwn o 'Cymorth wrth law' i Gymru ac mae ar gael ar-lein (Dewis Cymru) yn Gymraeg ac yn Saesneg. Rhyddhawyd cyllid i helpu gyda chostau argraffu a dosbarthu parhaus. Dosbarthwyd yr adnoddau a argraffwyd yn ddiweddar yn uniongyrchol i'r Byrddau Iechyd Lleol, nifer o sefydliadau trydydd sector, heddluoedd ac Iechyd Cyhoeddus Cymru er mwyn iddynt eu dosbarthu i randdeiliaid ehangach.</p> <p>Nodir ei bod bellach yn bryd adolygu 'Cymorth wrth law' ac mae'r Cydgysylltydd Cenedlaethol yn cysylltu â chydweithwyr ym mhym gwlad y DU/Iwerddon y maent oll yn defnyddio'r adnodd 'Cymorth wrth law' er mwyn ystyried pa ddiwygiadau pellach sydd eu hangen. Caiff y gwaith hwn hefyd ei lywio gan yr adolygiad diweddar yn Lloegr. Mae trafodaethau cynnar yn awgrymu o bosibl y gellid datblygu opsiwn digidol ar y cyd â'r gwledydd eraill. Bydd gwaith ar system Gwyliadwriaeth Amser Real hefyd yn cynnig cyfleoedd i sicrhau y caiff yr adnodd hwn ei ddefnyddio'n fwy rheolaidd ac i sicrhau bod y wybodaeth ar gael pan fydd ei hangen.</p>	<p>Bydd y cyflenwr digidol sy'n datblygu'r hwb hyfforddi yn helpu i ddatblygu fersiwn ddigidol o Cymorth wrth Law, a fydd yn cynnig cyfle i adolygu'r cynnwys, diweddarau'r cyfeiriadau at wasanaethau ac adnoddau yng Nghymru, ac ystyried ffyrdd eraill o sicrhau bod y cynnwys ar gael. Bydd hyn ar gael yn ystod hydref 2022.</p> <p>Yn ystod y cyfnod datblygu, caiff 'cerdyn busnes' â Chod QR i'r fersiwn gyfredol ar wefan Dewis Cymru ei argraffu i'w roi i ymatebwyr rheng flaen ledled Cymru.</p> <p>Gall yr un Cod QR dywys pobl i'r fersiwn ddigidol newydd pan fydd ar gael.</p>

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
15	Rydym yn argymell y dylai Llywodraeth Cymru, fel rhan o lwybr ôl-ymyrraeth Cymru gyfan, roi ystyriaeth ddwys i ddarparu cyllid ar gyfer grwpiau cymorth i'r rhai sydd wedi dioddef profedigaeth o ganlyniad i hunanladdiad, fel bod pobl ledled Cymru yn gallu cael cymorth y mae ei ddirfawr angen. Credwn y gall grwpiau o'r fath gyflawni rôl allweddol o ran cefnogi iechyd meddwl a lles meddyliol y rhai sydd wedi dioddef profedigaeth o ganlyniad i hunanladdiad. Gallai hyn yn ei dro arwain at lai o alw am wasanaethau'r GIG.	Caiff yr ymateb i'r argymhelliad hwn ei ystyried fel rhan o'n gwaith y nodir ei fanylion yn argymhelliad 13.	Gweler y wybodaeth am 'Wasanaeth Cyswllt Cenedlaethol ar gyfer Profedigaethau' yn argymhelliad 13.
16	Rydym yn argymell y dylai'r Grŵp Cyngori Cenedlaethol a fforymau hunanladdiad rhanbarthol ymgysylltu â phobl sydd â phrofiad personol o syniadau hunanladdol, gan gynnwys y rhai sydd wedi goroesi ymgais i gyflawni hunanladdiad a phobl sydd wedi dioddef profedigaeth o ganlyniad i hunanladdiad i sicrhau bod yr holl weithgarwch atal hunanladdiad yn seiliedig ar brofiad uniongyrchol	Ar hyn o bryd, ymgysylltir â phobl â phrofiad uniongyrchol drwy'r asiantaethau gwirfoddol hynny sy'n ymwneud yn uniongyrchol â'r rheini yr effeithiwyd arnynt gan hunanladdiad, a chaiff pobl â phrofiad uniongyrchol hefyd eu cynrychioli ar y Grŵp Cyngori Cenedlaethol ac ar y fforymau atal hunanladdiad rhanbarthol a lleol. Mae pob rhanbarth hefyd wedi neilltuo cronfa cyllid gweinyddol ar gyfer costau sy'n gysylltiedig â chydgyhyrchu, treuliau teithio ac ati fel y bo'n briodol er mwyn hwyluso'r gwaith parhaus hwn. Mae enghreifftiau diweddar o gynnwys pobl â phrofiad uniongyrchol mewn gweithgareddau atal hunanladdiad, yn cynnwys gofyn iddynt fod yn aelodau o baneli cyfweld ar gyfer arweinwyr cenedlaethol/rhanbarthol a'u	Mae pobl â phrofiad uniongyrchol, ac asiantaethau a sefydlwyd gan y rheini â phrofiad uniongyrchol, yn mynychu'r tri fforwm rhanbarthol a'r Grŵp Cyngori Cenedlaethol. Aeth ymarfer gwranddo ati i ymgysylltu'n uniongyrchol â phobl â phrofiad uniongyrchol er mwyn llywio ein ffordd o ymateb i bobl sy'n wynebu profedigaeth o ganlyniad i hunanladdiad neu yr effeithiwyd arnynt gan hunanladdiad. Bydd y gwaith hwn yn parhau fel rhan o drefn 'busnes fel arfer' a chaiff gweithgareddau pellach eu cynnwys fel rhan

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
		cynnwys yn uniongyrchol wrth ddatblygu ymateb cenedlaethol i brofedigaeth o ganlyniad i hunanladdiad.	o'r diweddariadau rheolaidd i Gydgysylltwyr Cenedlaethol sydd ar gael i randdeiliaid. Felly, ystyrir bod yr argymhelliad hwn bellach wedi'i gwblhau.
17	Rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn gweithio gyda chyflogwyr y GIG yng Nghymru i sicrhau bod pob cyflogai sydd wedi ymdrin ag achosion o hunanladdiad/ymgais i gyflawni hunanladdiad yn gallu cael gafael ar gymorth priodol	<p>Mae Llywodraeth Cymru wedi gweithio gyda phartneriaid cymdeithasol o fewn cyflogwyr GIG Cymru ac undebau llafur i sicrhau bod cynnig llesiant amlhaenog ar gael i weithwyr iechyd a gofal cymdeithasol yng Nghymru, gan gynnwys llinell gymorth gyfrinachol gan y Samariaid, wedi'i hariannu gan Lywodraeth Cymru, sydd ar gael yn benodol i weithwyr iechyd a gofal yng Nghymru.</p> <p>Mae nifer o adnoddau ac apiau iechyd a lles sydd ar gael i'w defnyddio am ddim hefyd, gan gynnwys Mind, CALL, Sleepio a Daylight a SilverCloud.</p> <p>Mae holl gyflogwyr y GIG yn parhau i gynnig Rhaglenni Cymorth i Weithwyr, ac mae gwasanaethau llesiant yn cynnig amrywiaeth o gymorth. Mae nifer o adnoddau defnyddiol hefyd y caiff staff eu cyfeirio atynt drwy dudalen we AaGIC yn benodol ar hunanladdiad, trawma a phrofedigaeth:</p> <p>Darperir cryn dipyn o gymorth drwy Wasanaeth Iechyd i Weithwyr Iechyd Proffesiynol Cymru (HHP). Drwy HHP Cymru, gall pob meddyg sy'n gweithio ym maes Gofal Sylfaenol ac Eilaidd gael gafael ar wasanaethau Cymdeithas Seicotherapiau Ymddygiadol a Gwybyddol Prydain (BABCP) yn ei ardal. Gall meddygon hunangyfeirio a chânt eu hasesu gan gynghorydd</p>	<p>Rydym yn disgwyl i bob bwrdd iechyd roi cymorth priodol i bob aelod o staff yn dilyn digwyddiadau trawmatig.</p> <p>Mae Iechyd i Weithwyr Iechyd Proffesiynol wedi cael ei ailenwi'n 'Canopi' ac mae'n rhoi cymorth iechyd meddwl i staff iechyd a gofal cymdeithasol. Mae hyn yn cynnwys cymorth ar gyfer straen wedi trawma.</p> <p>Mae'r gwaith hwn yn waith parhaus, ac mae'r Cydgysylltydd Cenedlaethol yn cynnal trafodaethau â Choleg Brenhinol y Seiciatryddion ynghylch rheoli trawma mechnïol, ond hefyd ynghylch sut y gallwn baratoi staff ar gyfer cwestau, er enghraifft.</p> <p>Rydym hefyd yn cyfeirio unigolion at yr adnodd First Hand Hafan – First Hand (first-hand.org.uk) sy'n helpu'r rheini yr effeithiwyd arnynt gan hunanladdiad unigolyn nad oeddent yn ei adnabod.</p>

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
		<p>meddygon, sy'n gymwys ym maes iechyd meddygon, cyn cael eu hatgyfeirio am gwnsela wyneb yn wyneb. Mae'r gwasanaeth yn cynnwys pedair elfen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Linell gymorth, sy'n esbonio beth y gall gwasanaeth HHP ei ddarparu ac yn rhoi manylion cyswllt cynghorydd meddygon i gleientiaid; • Rhwydwaith o gynghorwyr meddygon sy'n ffonio'r cleient o fewn 24 awr er mwyn trafod ei bryderon; • Mynediad i rwydwaith o gwrselwyr sydd wedi'u hachredu gan Gymdeithas Seicotherapiau Ymddygiadol a Gwybyddol Prydain (BABCP); • Mynediad i gymorth clinigol/barn arbenigol i bob meddyg a chwrselydd mewn achosion mwy cymhleth. <p>Cytunwyd y dylai Llywodraeth Cymru ddefnyddio'r cyllid a gyhoeddwyd gan Lywodraeth y DU ar 11 Mawrth 2020 i roi nifer o fesurau ar waith i helpu'r GIG, gwasanaethau cyhoeddus a busnesau i baratoi ar gyfer COVID-19 ac i ymateb iddo. Gofynnwyd am £1m o gyllid ychwanegol ar gyfer 2020-21 er mwyn gwella'r gwasanaethau a ddarperir ac ehangu'r cymorth seicolegol a'r gwasanaethau allgymorth a gynigir <u>i bob rhan o weithlu'r GIG</u>. Cytunwyd ar gyllid ar gyfer 2021-22 hefyd erbyn hyn.</p> <p>Drwy ehangu HHP Cymru, crëwyd gwasanaeth gan ddarparwr sefydledig ar gyfer gweithlu cyfan GIG Cymru sydd wedi profi'n ddibynadwy, yn ymatebol ac yn wasanaeth y gellir ymddiried ynddo. Cynlluniwyd HHP Cymru i weithio ar y cyd â'r gwasanaethau a gynigir gan adrannau iechyd galwedigaethol a'r cymorth sydd ar gael i unigolion drwy eu meddygon teulu a gwasanaethau eraill y GIG, ac i ategu'r gwasanaethau</p>	

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
		<p>hynny. Drwy barhau i weithio'n agos â Straen Trawmatig Cymru (yr aed ati i'w weithredu'n gyflymach hefyd er mwyn cefnogi'r ymateb i COVID-19), bydd HHP Cymru mewn sefyllfa dda i helpu staff y GIG â phroblemau sy'n uniongyrchol gysylltiedig â'u profiadau yn sgil COVID-19, fel anhwylder straen wedi trawma, anhwylder galar estynedig ac anafiadau moesol. Disgwylir hefyd y bydd staff y GIG yn cysylltu â symptomau iechyd meddwl sy'n gysylltiedig ag effeithiau economaidd ac effeithiau eraill ar deuluoedd.</p>	
18	<p>Rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn cydnabod hunanladdiad ymhlith dynion fel blaenoriaeth genedlaethol ac yn dyrannu cyllid priodol i adnabod a gweithredu dulliau newydd o leihau'r stigma sy'n gysylltiedig ag iechyd meddwl er mwyn annog dynion i siarad amdano a cheisio cymorth. Dylai hyn gynnwys cyfle i gyflwyno prosiectau presennol yn ehangach</p>	<p>Mae Llywodraeth Cymru yn darparu cyllid grant (2020-21) i gefnogi nifer o brosiectau yn y rhanbarthau sy'n canolbwyntio'n benodol ar ddynion, er mwyn datblygu ffyrdd o ymgysylltu â grwpiau penodol o ddynion a'u hannog i ofyn am gymorth. Mae'r Cydgysylltydd Cenedlaethol hefyd yn sefydlu fforwm er mwyn dod â'r holl brosiectau ynghyd i ddysgu o arferion da. Ochr yn ochr â'r gwaith hwn, mae cydgysylltwyr rhanbarthol yn mapio mentrau ym mhob rhan o Gymru i roi adborth ar yr hyn sydd ar gael ac i ystyried unrhyw fylchau canfyddedig yn y maes hwn.</p> <p>Caiff Cymru hefyd ei chynrychioli gan yr Athro Ann John ar Grŵp Cyngori'r Ymchwiliad Cyfrinachol Cenedlaethol i Hunanladdiad a Diogelwch ym maes Iechyd Meddwl. O dan y trefniadau hyn, mae astudiaeth yn mynd rhagddi ar hyn o bryd i ystyried nodweddion dynion canol oed sy'n marw o ganlyniad i hunanladdiad ac i wneud argymhellion i atgyfnerthu camau gweithredu ataliol. Caiff yr adroddiad ei gyhoeddi yn 2021 a bydd yn llywio ein camau nesaf.</p>	<p>Mae atal hunanladdiad yn flaenoriaeth i Lywodraeth Cymru a sefydlwyd Grŵp Trawslywodraethol newydd i atgyfnerthu'r dull gweithredu. Rydym hefyd wedi ymrwymo cyllid ychwanegol er mwyn atal hunanladdiad yn 2022-23.</p> <p>Yn ddiweddar, sefydlwyd y system Goruchwyliaeth Amser Real gennym yng Nghymru. Bydd y system hon yn darparu mynediad mwy amserol i wybodaeth am bob achos tebygol o hunanladdiad (gan gynnwys hunanladdiadau ymhlith dynion) er mwyn nodi cyfleoedd atal a sicrhau y caiff cymorth priodol ei roi.</p> <p>Fel rhan o'n rhaglen i adolygu a datblygu strategaeth olynol i Beth am Siarad â Fi, byddwn yn ymgysylltu â rhanddeiliaid allweddol ac yn adolygu'r dystiolaeth er mwyn sicrhau bod camau gweithredu newydd yn seiliedig ar dystiolaeth. O</p>

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
		<p>Mae Grŵp Cyngori Annibynnol yn darparu goruchwyliaeth allanol annibynnol ar gyfer gwaith yr Ymchwiliad Cyfrinachol Cenedlaethol i Hunanladdiad a Diogelwch ym maes Iechyd Meddwl. Mae'r Grŵp hwn yn cynnwys cynrychiolwyr o grwpiau rhanddeiliaid allweddol, ac aelod lleig.</p>	<p>ystyried cyffredinrwydd achosion o hunanladdiad ymhlith dynion canol oed, byddem yn disgwyl i hynny fod yn faes ffocws allweddol.</p> <p>Rydym hefyd yn gweithio gyda'n Cydgysylltydd Hunanladdiad Cenedlaethol i gytuno ar raglen waith er mwyn adolygu tystiolaeth rhaglenni ac ymyriadau atal hunanladdiad sy'n canolbwyntio ar ddynion canol oed.</p> <p>Bydd y gwaith hwn yn parhau fel rhan o drefn 'busnes fel arfer'.</p>
19	<p>Rydym yn cymeradwyo argymhelliad yr adolygiad canol cyfnod o Siarad â fi 2 y dylai gweithredu canllawiau NICE ar hunan-niweidio fod yn flaenoriaeth i Lywodraeth Cymru. Dylid gweithredu hyn o fewn 6 mis i gyhoeddi'r adroddiad hwn</p>	<p>Mae'r Cydgysylltydd Cenedlaethol yn gweithio ar hyn o bryd gyda Gwelliant Cymru a'r timau Seiciatreg Gyswllt i nodi heriau a chyfleoedd i wella gwasanaethau ym maes gofal eilaidd lle nad yw canllawiau NICE yn cael eu bodloni.</p> <p>Byddwn hefyd yn cydgysylltu â Hwylusydd Gwella NICE i Gymru er mwyn ystyried meysydd eraill y mae angen i ni ganolbwyntio arnynt er mwyn sicrhau y caiff canllawiau NICE eu rhoi ar waith, er enghraifft gofal sylfaenol.</p>	<p>Cynhaliwyd gweithdy ym mis Chwefror 2022 i godi proffil canllawiau newydd NICE ar gyfer asesu a rheoli achosion o hunan-niwed a oedd yn destun ymgynghoriad ar y pryd.</p> <p>Disgwylir i'r canllawiau gael eu cyhoeddi'n ddiweddarach eleni a chynhelir gweithdy arall bryd hynny i'r rheini a gaiff eu nodi fel asiantaethau allweddol ar gyfer rhoi'r canllawiau ar waith, er mwyn ystyried cyfleoedd a rhwystrau ac er mwyn llywio sut y byddwn yn helpu gweithwyr rheng flaen i weithio yn unol â'r canllawiau.</p>
21	<p>Rydym yn argymhell y dylai Llywodraeth Cymru arwain y gwaith presennol gyda <u>CCAUC</u> ac y dylai ddisgwyl i ddarparwyr</p>	<p>Mae'r Gweinidog Addysg wedi cyflwyno cylch gwaith i CCAUC weithio gyda phartneriaid yn y sector AU i ymdrin ag iechyd meddwl a llesiant myfyrwyr. Roedd hyn yn cynnwys dyrannu £3.5m i CCAUC yn 2019 i</p>	<p>Mae Llywodraeth Cymru, gan weithio gyda phartneriaid, yn parhau i flaenoriaethu'r maes gwaith hwn ac mae wedi neilltuo £2m arall ar gyfer iechyd meddwl a lles fel rhan</p>

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
	<p>addysg bellach ac uwch yng Nghymru gyflwyno Siarter Iechyd Meddwl Myfyrwyr. Dylid gwneud y gwaith hwn mewn pryd ar gyfer dechrau'r flwyddyn academaidd 2019-20 i sicrhau bod myfyrwyr yng Nghymru yn cael budd o'r gwaith cyn gynted â phosibl.</p>	<p>gefnogi llesiant ac iechyd yn y sector addysg uwch, gan gynnwys iechyd meddwl myfyrwyr.</p> <p>Gweithiodd CCAUC gyda phrifysgolion yng Nghymru a myfyrwyr i ddatblygu dull strategol o ymdrin â llesiant ac iechyd, gan gynnwys iechyd meddwl, ledled Cymru. Ym mis Tachwedd 2019, cyhoeddodd CCAUC ei Ddatganiad Polisi Llesiant ac Iechyd, lle mae'n ymrwymo i sicrhau bod darparwyr ledled Cymru yn ymrwymedig i lesiant ac iechyd, gan gynnwys drwy gefnogi Siarteri Myfyrwyr, #stepchange ['Step Change: mentally healthy universities' bellach] a 'Suicide-safer Universities'.</p> <p>Yn 2019, cyhoeddodd CCAUC hefyd ganllawiau diwygiedig ar Siarteri Myfyrwyr. Roedd hyn yn cynnwys ychwanegu gofyniad i gynnwys datganiad o ymrwymiad i gefnogi llesiant myfyrwyr, gan gynnwys iechyd meddwl, a chyfeiriadau at adnoddau llesiant ac iechyd cysylltiedig, gan gynnwys iechyd meddwl.</p> <p>Yn 2020, gofynnodd CCAUC i brifysgolion gyflwyno strategaethau llesiant ac iechyd. Bydd CCAUC yn monitro'r broses o roi'r strategaethau ar waith er mwyn sicrhau eu bod yn parhau'n addas at y diben.</p> <p>Mae'r Cydgysylltydd Cenedlaethol ar gyfer Hunanladdiad a Hunan-niwed hefyd yn gweithio gyda'r rhwydwaith cenedlaethol o Swyddogion Les ar gyfer colegau Addysg Bellach, i drafod eu profiadau o reoli syniadaeth ynghylch hunanladdiad a hunan-niweidio ac mae'n gweithio gyda nhw i ddatblygu polisiau. Crëwyd cysylltiadau tebyg â SAUau a'r rhwydwaith cenedlaethol</p>	<p>o gymorth grant CCAUC ar gyfer 2022-23, gan gynnal lefel cyllid blynyddoedd blaenorol.</p> <p>Bydd y gwaith hwn yn parhau fel rhan o drefn 'busnes fel arfer'.</p> <p>Felly, ystyrir bod yr argymhelliad hwn bellach wedi'i gwblhau.</p>

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
		o Gyfarwyddwyr Gwasanaethau Myfyrwyr. Ystyrir bod yr argymhelliad hwn bellach wedi'i gwblhau.	
22	<p>Rydym yn argymhell bod staff perthnasol yn Llywodraeth Cymru ac mewn asiantaethau eraill yn cael hyfforddiant priodol, megis pecyn cymorth "Gweithio gyda thosturi" y Samariaid, i ddangos mwy o ymwybyddiaeth a dealltwriaeth o'r risgiau uwch o hunanladdiad sy'n gysylltiedig â chymunedau gwledig, yn enwedig ymhlith ffermwyr a'u teuluoedd. Byddai hyn yn eu galluogi i ymateb yn dosturiol wrth ymdrin â theuluoedd sydd wedi dioddef profedigaeth, ac yn hybu gwell dealltwriaeth o'r anawsterau y gall teuluoedd yn y sefyllfa hon eu hwynebu nid dim ond o ran cynnal eu busnes ffermio o ddydd i ddydd, ond hefyd o ran cyrraedd terfynau amser sy'n gysylltiedig â phrosesau ffermio Llywodraeth Cymru. Byddem yn annog staff perthnasol yn y Llywodraeth i ddefnyddio'u disgrisiwn i liniaru straen ar deuluoedd sydd wedi dioddef profedigaeth, er enghraifft drwy ohirio arolygiadau fferm dan amgylchiadau priodol</p>	<p>Rydym yn rhoi amrywiaeth o ddulliau gweithredu ar waith, gan gynnwys negeseuon i wella ymwybyddiaeth y cyhoedd a gwella'r wybodaeth sydd ar gael ar wefannau byrddau iechyd. Rydym hefyd yn gweithio'n agos gyda'r trydydd sector i sicrhau y caiff gwybodaeth am iechyd meddwl a gwasanaethau iechyd meddwl ei rhannu'n eang.</p> <p>Rydym hefyd wedi buddsoddi mewn amrywiaeth o gymorth y mae'n hawdd cael gafael arno – ar-lein a thros y ffôn. Mae rhywfaint o'r cymorth hwn hefyd ar gael 24/7 er mwyn sicrhau bod cymorth ar gael ar unrhyw adeg. Roedd y trefniadau ar gyfer cyflwyno Therapi Gwybyddol Ymddygiadol ar-lein yng Nghymru yn seiliedig ar gynllun peilot llwyddiannus gan Fwrdd Iechyd Lleol Powys sy'n cynnwys rhai o'n cymunedau mwyaf gwledig yng Nghymru. Mae Powys hefyd yn gweithio i ddatblygu gwasanaethau wedi'u harwain gan wybodaeth er mwyn atal hunanladdiad a hunan-niwed, gan gynnwys llwybrau cymorth i'r rheini sydd wedi cael profedigaeth o ganlyniad i hunanladdiad. Mae gwaith coladu a dadansoddi data yn mynd rhagddo i ddeall a oes unrhyw dueddiadau o fewn demograffeg/cymunedau penodol ym Mhowys; i fapio a chau'r bylchau o ran y gwasanaethau a ddarperir ac, yn y pen draw, i dargedu anghenion a nodir a gwneud yn siŵr bod llwybrau clir ar waith fel ffordd o sicrhau ymyriadau a champau atal cynnar. Mae'r gwaith hwn hefyd yn gysylltiedig â ffocws ar Gamddefnyddio Sylweddau "Lleihau Niwed", yn enwedig mewn perthynas â Marwolaethau sy'n gysylltiedig â Chyffuriau</p>	<p>Mae'r gwaith hwn yn waith parhaus a bydd yn parhau fel rhan o drefn 'busnes fel arfer'.</p> <p>Felly, ystyrir bod yr argymhelliad hwn bellach wedi'i gwblhau.</p>

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
		<p>a bydd yn helpu i roi ymatebion priodol ar waith mewn perthynas ag argyfyngau personol, ymyriadau cynnar a rheoli achosion o hunan-niwed.</p> <p>Rydym hefyd yn ymwybodol o ffynonellau cymorth eraill, er enghraifft, FarmWell Cymru; hwb gwybodaeth ar-lein a gaiff ei ariannu'n rhannol gan Gronfa Bontio'r UE Llywodraeth Cymru sydd ar gael i ffermwyr ledled Cymru ac sy'n anelu at roi'r wybodaeth a'r manylion diweddaraf i ffermwyr am y gwasanaethau cymorth sydd ar gael. Caiff yr adnoddau hyn eu hyrwyddo'n weithredol gan randdeiliaid sydd wedi rhoi adborth cadarnhaol ar y fenter.</p> <p>Rydym hefyd wedi sicrhau y ceir cyfeiriadau effeithiol at gymorth iechyd meddwl a llesiant i deuluoedd sy'n ffermio ar wefan Llywodraeth Cymru, er mwyn i bobl wybod ble i gael gafael ar gymorth.</p> <p>Mae Staff Cyswllt Fferm Llywodraeth Cymru a staff rheng flaen Cyswllt Ffermio wedi cwblhau hyfforddiant Cymorth Cyntaf Iechyd Meddwl a ddarparwyd gan Sefydliad DPJ ac a oedd wedi'i deilwra at y diwydiant ffermio. Yn ogystal, mae swyddogion ymweld Taliadau Gwledig Cymru wedi cael hyfforddiant ar ymwybyddiaeth o iechyd meddwl ac mae rheolwyr hefyd wedi cwblhau hyfforddiant ychwanegol ar-lein mewn perthynas ag ymwybyddiaeth o iechyd meddwl gyda Sefydliad DPJ.</p>	
23	Rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn cyddrafod â'r Swyddfa Gartref mewn	Mae'r Weinyddiaeth Gyfiawnder a Gwasanaeth Carchardai a Phrawf Ei Mawrhydi (HMPPS) yng Nghymru wedi bod yn gweithio gyda byrddau iechyd i	Mae'r canllawiau diwygiedig wedi cael eu cymeradwyo'n ffurfiol gan y Byrddau Partneriaeth Iechyd a Gofal Cymdeithasol

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
	perthynas ag adolygu'r broses ar gyfer asesu a rheoli'r risg o gyflawni hunanladdiad a hunan-niwed ymhlith carcharorion er mwyn sicrhau ei bod yn ddigon cadarn i adnabod y rhai sydd mewn perygl a'i bod yn rhoi'r cymorth cywir i'r rhai sy'n cael eu rheoli drwy'r broses	ddiwygio'r broses Asesu, Gofal yn y Ddalfa a Gwaith Tîm (ACCT) ar gyfer rheoli achosion pobl y mae risg y byddant yn cyflawni hunanladdiad ac yn hunan-niwedio mewn carchardai. Cynhaliodd HMPPS gynllun peilot o fersiwn ddiwygiedig o ACCT, gan gynnwys HMP Abertawe, rhwng mis Chwefror a mis Mehefin 2019. Mae'r canllawiau diwygiedig bellach wedi'u cwblhau a chânt eu cymeradwyo'n ffurfiol gan Fyrddau Partneriaeth Iechyd a Gofal Cymdeithasol Carchardai cyn iddynt gael eu rhoi ar waith yng Nghymru.	Carchardai. Felly ystyrir bod yr argymhelliad hwn wedi'i gwblhau.
24	Rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn sicrhau bod yr argymhellion yn Cadernid Meddwl gan y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg yn cael eu rhoi ar waith er mwyn gwella a diogelu iechyd a lles meddyliol plant a phobl ifanc yng Nghymru. O ran hunanladdiad yn benodol, rydym yn argymhell y dylai'r argymhelliad yn Cadernid Meddwl ynghylch canllawiau i ysgolion (argymhelliad 16 yn yr adroddiad) gael ei roi ar waith fel un o'r blaenoriaethau pennaf: Bod Llywodraeth Cymru, mewn perthynas â hunanladdiad yn benodol, yn gweithio gyda sefydliadau arbenigol: <ul style="list-style-type: none"> ▪ i ddarparu, o fewn tri mis i ddyddiad cyhoeddi'r adroddiad hwn, ganllawiau i ysgolion ynghylch siarad am 	Cafodd y Pwyllgor ddiweddariad llawn ar y cynnydd a wnaed mewn perthynas ag argymhellion Cadernid Meddwl ym mis Chwefror 2020 , gan gynnwys cadarnhad bod Canllawiau: <u>ymateb i faterion hunan-niwedio a theimladau hunanladdol ymhlith pobl ifanc wedi'u cyhoeddi ym mis Medi 2019</u> Mae Llywodraeth Cymru yn darparu cyllid grant (2020-21) yn rhanbarth y Canolbarth/Gorllewin i gyflwyno hyfforddiant ar hunan-anafu nad yw'n hunanladdol (NSSI) i bobl sy'n gweithio gyda phobl ifanc, sy'n cynnwys hyrwyddo'r canllawiau cyhoeddedig. Ym mis Hydref 2020, cyhoeddodd y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg ei adroddiad Cadernid Meddwl: ddwy flynedd yn ddiweddarach. Tynnodd sylw at y cynnydd a wnaed, yn enwedig ym maes addysg, wrth ymdrin â'r materion a'r argymhellion a gynhwyswyd yn yr adroddiad Cadernid Meddwl gwreiddiol. Nododd ymateb Llywodraeth Cymru i'r adroddiad dilynol (2 Rhagfyr 2020), o ystyried y cynnydd a wnaed hyd yn hyn ar lawer o argymhellion Cadernid Meddwl, ein bod	Cyflwynir adroddiadau ar weithgareddau pellach mewn ymateb i'r cam gweithredu hwn fel rhan o ddiweddariadau yn erbyn argymhellion Cadernid Meddwl.

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
	<p>hunanladdiad a hunan-niweidio, i chwalu'r syniad y bydd unrhyw drafodaeth yn arwain at ymateb 'heintus';</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ i roi blaenoriaeth i ddarparu canllawiau i ysgolion lle bu hunanladdiad neu amheuaeth o hunanladdiad; ac ▪ yn sicrhau bod hyfforddiant iechyd meddwl sylfaenol, gan gynnwys sut i siarad am hunanladdiad, yn rhan o hyfforddiant cychwynnol athrawon a datblygiad proffesiynol parhaus, fel bod yr holl athrawon yn gallu siarad am hynny 	<p>eisoes wedi cytuno i adolygu aelodaeth ac ehangu cwrpas y Grŵp Gorchwyl a Gorffen Cyd-Weinidogol ar Ddull Ysgol Gyfan o Ymdrin ag Iechyd Meddwl a Llesiant Emosiynol er mwyn creu Grŵp Gorchwyl a Gorffen Gweinidogol 'System Gyfan' i lywio cynnydd yn ystod gweddill tymor y Senedd hon. Er y bydd y ffocws ar blant oedran ysgol o hyd, mae'r dull system gyfan yn adlewyrchu gwaith cyfredol y grŵp yn well ac yn ei alluogi i ddarparu arweinyddiaeth ac i ehangu ar draws y meysydd perthnasol ychwanegol. Yn arbennig, camau gweithredu o dan arweiniad iechyd a gwasanaethau cymdeithasol. Mae'r grŵp wedi bod yn cyfarfod bob mis ers dechrau'r flwyddyn, a chynhelir y cyfarfod olaf ar 22 Mawrth cyn etholiadau'r Senedd.</p> <p>Mewn perthynas â chanllawiau i ysgolion ar hunanladdiad a hunan-niweidio, gall pobl sy'n gweithio gyda phlant a phobl ifanc bellach gyfeirio at y canllawiau ‘Ymateb i Faterion Hunan-niweidio a Theimladau Hunanladdol ymhlith Pobl Ifanc’ a gyhoeddwyd ar 10 Medi 2019. Mae'r ddogfen ar gael ar-lein ac mae copïau caled ar gael i ysgolion a gwasanaethau ieuenctid. Nod y canllawiau yw helpu pobl sy'n dod i gysylltiad uniongyrchol â phlant a phobl ifanc, gan roi cyngor ymarferol iddynt o ran beth i'w wneud os bydd ganddynt bryderon neu os byddant yn wynebu achos o hunan-niwed neu hunanladdiad. Mae Llywodraeth Cymru wedi comisiynu gweithgarwch pellach, a ddatblygwyd gan Brifysgol Abertawe ac a gydgyhyrchwyd â phobl ifanc. Mae'r gweithgarwch hwn yn anelu at ymdrin â'r cysylltiad rhwng bwlio ar-lein ac ymddygiad hunanladdol a hunananafol a bydd</p>	

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
		<p>yn meithrin gwell dealltwriaeth o'r hyn y dylid ei wneud pan fyddant yn dod ar draws achosion o'r fath.</p> <p>Fel rhan o'n dull ysgol gyfan, rydym hefyd wedi datblygu canllawiau fframwaith newydd i ysgolion. Cynlluniwyd y canllawiau er mwyn helpu ysgolion i ddatblygu a chreu dulliau ysgol gyfan cyson a theg er mwyn diwallu anghenion llesiant eu dysgwyr. Rydym wedi neilltuo £9m yn ein cyllideb ar gyfer 2021-22 i gefnogi'r gwaith hwn.</p>	
26	<p>Rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn nodi'r asiantaeth fwyaf priodol i adnabod lleoliadau hunanladdiad hysbys ac yn gosod arwyddion yn yr ardaloedd hynny i annog pobl i ofyn am help</p>	<p>Ers cyhoeddi'r ymchwiliad hwn, rydym wedi buddsoddi yn y seilwaith cenedlaethol a'r seilwaith rhanbarthol. Rydym bellach yn sefydlu fforymau ar lefel ranbarthol ac mae grwpiau amlasiantaeth lleol yn ymateb i themâu a nodir. Mae'r gwaith hwn wedi dangos na fyddai bob amser yn briodol i un asiantaeth ymateb gan fod angen i ni sicrhau y gallwn ymateb mewn ffordd hyblyg.</p>	<p>Mae gwaith yn mynd rhagddo drwy'r cydgysylltwyr rhanbarthol a'r Grŵp Trawslywodraethol ar Atal Hunanladdiad i nodi safleoedd allweddol, ac maent yn gweithio gyda chydweithwyr perthnasol y maes trafnidiaeth, y Samariaid, Network Rail, yr Awdurdod Camlesi, yr heddlu ac ymatebwyr cyntaf eraill fel y bo angen ar sail safleoedd unigol.</p> <p>Bydd y System Goruchwyliaeth Amser Real newydd hefyd yn darparu mynediad mwy amserol i wybodaeth, gan gynnwys gwybodaeth leol am y digwyddiad er mwyn llywio gweithgareddau ataliol yn y dyfodol.</p> <p>Bydd y gwaith hwn yn parhau fel rhan o drefn 'busnes fel arfer' a chaiff gweithgareddau pellach eu cynnwys fel rhan o'r diweddariadau rheolaidd i Gydgyssylltwyr Cenedlaethol sydd ar gael i randdeiliaid.</p>

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
			Felly, ystyrir bod yr argymhelliad hwn bellach wedi'i gwblhau.
27	Rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn archwilio pa drefniadau ffurfiol y gellid eu rhoi ar waith i hyrwyddo a monitro dilyn y canllawiau, o ystyried yr effaith negyddol y mae adroddiadau anghyfrifol am hunanladdiad yn gallu ei chael. Dylai hyn gynnwys ystyried trefniadau sydd ar waith mewn mannau eraill, gan gynnwys Gweriniaeth Iwerddon	Mae'r Samariaid a Sefydliad Annibynnol Safonau'r Wasg (IPSO) yn parhau i ddatblygu a chyhoeddi canllawiau i'r cyfryngau, ac mae Llywodraeth Cymru yn parhau i weithio gyda'r ddau fel rhanddeiliaid allweddol.	<p>Mae Cydgysylltwyr Rhanbarthol yn anfon adroddiadau am bryderon at swyddog y wasg y Samariaid yng Nghymru ac at yr Athro Ann John, er mwyn sicrhau y gellir ymateb mewn ffordd gydgysylltiedig a phriodol.</p> <p>Bydd y gwaith hwn yn parhau fel rhan o drefn 'busnes fel arfer' a chaiff gweithgareddau pellach eu cynnwys fel rhan o'r diweddariadau rheolaidd i Gydgysylltwyr Cenedlaethol sydd ar gael i randdeiliaid.</p> <p>Felly, ystyrir bod yr argymhelliad hwn bellach wedi'i gwblhau.</p>
28	Rydym yn argymhell y dylai Llywodraeth Cymru ymgysylltu â phrifysgolion, y Samariaid a phartïon perthnasol eraill megis Undeb Cenedlaethol y Newyddiadurwyr a chyhoeddwy i archwilio sut y gallai hyfforddiant i newyddiadurwyr yn y brifysgol, drwy ddatblygiad proffesiynol parhaus neu hyfforddiant yn y swydd gynnwys pwysigrwydd dilyn y canllawiau		<p>Mae'r canllawiau profedigaeth cenedlaethol newydd yn cynnwys gwybodaeth benodol ar gyfer asiantaethau 'mannau cyswllt' a all effeithio ar daith brofedigaeth unigolyn. Mae hyn yn cynnwys sylw yn y cyfryngau ac mae gwaith yn mynd rhagddo i ymgysylltu â phrifysgolion fel rhan o'r broses o roi'r canllawiau ar waith.</p> <p>Felly, ystyrir bod yr argymhelliad hwn wedi'i gwblhau.</p>

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
	ar adrodd am hunanladdiad a hybu dealltwriaeth o effaith negyddol adroddiadau anghyfrifol		
29	Rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn ymgysylltu â Llywodraeth y DU ar ei Phapur Gwyrdd ar Strategaeth Diogelwch y Rhyngwlad i sicrhau bod camau gweithredu yn cael eu cymryd i ddiogelu plant a phobl ifanc ar-lein. Hefyd, rydym yn awyddus i weld y potensial i'r cyfryngau cymdeithasol gael effaith gadarnhaol ar iechyd a lles meddyliol pobl yn cael ei gynyddu i'r eithaf. Credwn y dylid ymchwilio i'r holl gyfleoedd i hybu iechyd meddwl da drwy safleoedd y cyfryngau cymdeithasol/gwefannau, er enghraifft drwy fynd ati'n fwy gweithredol i hyrwyddo ffynonellau cymorth	<p>Cydgysylltodd Llywodraeth Cymru â Llywodraeth y DU mewn perthynas â chyhoeddi'r Papur Gwyrdd.</p> <p>Rydym yn parhau i edrych ar gyfleoedd i ddefnyddio'r cyfryngau cymdeithasol a chyfryngau digidol i godi ymwybyddiaeth o gymorth a rhoddwyd sylw penodol i hyn yn ystod COVID-19, ac rydym yn gweithio gydag Iechyd Cyhoeddus Cymru ar yr ymgyrch <i>Sut wyt ti?</i> i hyrwyddo iechyd meddwl cadarnhaol ac i gyfeirio at gymorth.</p>	<p>Bydd y Grŵp Trawslywodraethol ar Atal Hunanladdiad yn cynnwys diogelwch digidol ac ar-lein fel elfen o'r rhaglen waith ehangach gan gynnwys nodi cyfleoedd sy'n deillio o'r Bil Diogelwch Ar-lein. Mae swyddogion Llywodraeth Cymru yn ystyried effaith lawn y Bil yng Nghymru ac ym mhob maes polisi y gall y Bil ddylanwadu arno ar hyn o bryd.</p> <p>Bydd y gwaith hwn yn parhau fel rhan o drefn 'busnes fel arfer' a chaiff gweithgareddau pellach eu cynnwys fel rhan o'r diweddariadau rheolaidd i Gydgysylltwyr Cenedlaethol sydd ar gael i randdeiliaid.</p> <p>Felly, ystyrir bod yr argymhelliad hwn bellach wedi'i gwblhau.</p>
30	Rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru / y Grŵp Cynghori Cenedlaethol yn rhoi arweiniad clir i'r fforymau rhanbarthol i sicrhau dull cyson o ran eu haelodaeth, eu strwythur a'u trefniadau adrodd. Dylai Llywodraeth Cymru fonitro	Nawr bod y Cydgysylltwyr Cenedlaethol a Rhanbarthol wedi'u penodi, byddwn yn adolygu'r fforymau rhanbarthol, gan gynnwys aelodaeth a strwythurau llywodraethu. Gwneir y gwaith hwn yng nghyd-destun y Bwrdd Cyflawni a Goruchwyllo Gweinidogol Law yn Llaw at Iechyd Meddwl i Gymru yr wyf newydd ei sefydlu. Un o swyddogaethau allweddol y bwrdd yw sicrhau bod y ffrydiau gwaith allweddol sy'n rhan o'r	Cafodd y tri fforwm rhanbarthol eu cefnogi a'u hatgyfnerthu drwy benodi'r cydgysylltwyr rhanbarthol. Mae gan ddau o'r tri fforwm Gadeirydd newydd, a threfnwyd gweithdai datblygedig yn ystod Ch4 (2021/22) er mwyn helpu'r fforymau i adolygu eu strategaethau a'u cynlluniau gweithredu presennol.

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
	<p>effeithiolrwydd y fforymau rhanbarthol i sicrhau eu bod yn cyflawni canlyniadau cynaliadwy a chyson ledled Cymru, a darparu diweddariadau rheolaidd i'r Pwyllgor</p>	<p>rhaglen waith iechyd meddwl yn atebol a rhoi sicrwydd y byddant yn cyflawni. Mae'r rhaglen hunanladdiad a hunan-niweidio yn un o'r ffrydiau gwaith a fydd yn adrodd i'r bwrdd. Cyfarfu'r bwrdd am y tro cyntaf ym mis Chwefror a bydd yn cyfarfod eto ar 24 Mawrth.</p>	<p>Mae'r fforymau hyn bellach yn rhannu templed cyffredin ar gyfer eu cylchoedd gorchwyl a byddant yn derbyn lefelau priodol o ddata o'r system goruchwyliaeth amser real ar gyfer eu cyfarfodydd chwarterol.</p> <p>Bydd y gwaith hwn yn parhau fel rhan o drefn 'busnes fel arfer' a chaiff gweithgareddau pellach eu cynnwys fel rhan o'r diweddariadau rheolaidd i Gydgysylltwyr Cenedlaethol sydd ar gael i randdeiliaid. Bydd y Grŵp Trawslywodraethol ar Atal Hunanladdiad hefyd yn cael gwybodaeth reolaidd am y gwaith hwn.</p> <p>Felly, ystyrir bod yr argymhelliad hwn bellach wedi'i gwblhau.</p>
31	<p>Rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru / cyrff cyhoeddus eraill (BILlau / ALLau) yn trefnu bod cyllid penodol ar gael ar gyfer atal hunanladdiad i sicrhau ei fod yn gynaliadwy yn yr hirdymor. Dylai Llywodraeth Cymru weithio gyda'r Grŵp Cyngori Cenedlaethol i ganfod faint o gyllid sydd ei angen i sicrhau'r cynaliadwyedd hwn, a chlustnodi'r swm priodol</p>	<p>Mae'r Cydgysylltydd Cenedlaethol a'r tîm cydgysylltwyr yn ystyried sut y gellir integreiddio dulliau atal hunanladdiad yn well a'u cynnwys wrth ddarparu gwasanaethau cyhoeddus ar draws adrannau'r bwrdd/llywodraeth; sut y gellir nodi hyn yn fwy amlwg mewn polisiau/strategaethau.</p> <p>Yn y cyfamser, rydym wedi darparu cyllid sbarduno i fforymau rhanbarthol er mwyn rhoi dulliau gweithredu lleol ar waith yn eu hardaloedd, ond ni ddylid ystyried y cyllid hwn ar ei ben ei hun, fel y nodwyd yn y llythyr esboniadol.</p>	<p>Sefydlwyd Grŵp Strategol Trawslywodraethol newydd ar Atal Hunanladdiad er mwyn atgyfnerthu trefniadau rheoli rhaglen y rhaglen waith atal hunanladdiad. Bydd hyn yn cynnwys annog gwaith ym mhob rhan o'r Llywodraeth a blaenoriaethu buddsoddiadau er mwyn cefnogi'r dull gweithredu hwn.</p> <p>Dyrannwyd cyllid cylchol ychwanegol i'r rhaglen waith atal hunanladdiad yn 2022/23. Yn arbennig, bydd y cyllid newydd yn cefnogi'r System Goruchwyliaeth Hunanladdiad Amser Real newydd yng Nghymru a lanswyd ym mis Ebrill 2022 ac</p>

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
			<p>yn gwella cymorth profedigaeth o ganlyniad i hunanladdiad.</p> <p>Yn ogystal, mae'r broses ehangach o drawsnewid gwasanaethau yn canolbwyntio ar atal hunanladdiad – er enghraifft, y gwaith i wella gofal argyfwng a'r trefniadau ar gyfer sefydlu pwyntiau cyswllt unigol ar gyfer iechyd meddwl fel rhan o'r gwasanaeth 111.</p> <p>Mae gwerthusiad allanol yn cael ei gynnal o Beth am Siarad â Fi ar hyn o bryd a bydd canfyddiadau'r gwerthusiad hwnnw yn llywio unrhyw gamau nesaf priodol.</p>

Argymhellion yr ystyrir eu bod wedi'u cwblhau

3	Rydym yn argymhell bod Comisiwn y Cynulliad yn cynnig hyfforddiant ar atal hunanladdiad i Aelodau'r Cynulliad, Staff Cymorth Aelodau'r Cynulliad, staff y Comisiwn a chontractwyr.	<p>Bydd angen i Gomisiwn y Cynulliad roi diweddariad ar wahân ar weithredu'r argymhelliad.</p> <p>Mae Cyfarwyddiaeth Adnoddau Dynol (Adran y Gweithlu) Llywodraeth Cymru wedi adolygu'r darpariaethau sydd ar gael i staff mewn perthynas â</p>	Argymhelliad wedi'i gwblhau.
---	--	---	------------------------------

	<p>Yn ogystal â pharatoi Aelodau a staff y Cynulliad i ymateb yn briodol, rydym yn gobeithio y bydd hyn yn dangos esiampl i gyflogwyr eraill, a byddem yn erfyn ar Lywodraeth Cymru i hyrwyddo hyfforddiant ar atal hunanladdiad ymhlith ei holl staff</p>	<p>chymorth ac wedi atgyfnerthu'r hyn a gynigir. Yn ehangach, mae gan Lywodraeth Cymru Strategaeth Iechyd a Lles weithredol sy'n cynnwys iechyd meddwl a lles. Mae ar gael ar fewnwyd y staff. Mae'r Strategaeth Iechyd a Lles, y Pecyn Cymorth, y Polisi Addasiadau Rhesymol a'r hyfforddiant yn ymdrin ag iechyd meddwl. Ymdrinnir ag iechyd meddwl hefyd yn yr hyfforddiant Hyderus o ran Anabledd i'r Uwch Wasanaeth Sifil a rheolwyr llinell. Mae proses rheoli perfformiad 'Dewch i Draffod' yn cynnwys sgysiau am iechyd meddwl a lles. Atgyfnerthwyd deunyddiau cymorth ac adnoddau drwy gydol 2020-21, gan gynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hyfforddiant a ddarperir gan Able Futures sy'n ymdrin â galluogrwydd rheolwyr canol i gynnal sgysiau sensitif ac i roi cymorth i staff sy'n dioddef salwch meddwl; cymorth gan gymheiriaid; a sut y gallwn ofalu am ein hiechyd meddwl ein hunain; • Rhestr chwarae o adnoddau helaeth ar gael ar Lab Dysgu Llywodraeth Cymru; • Disgwylir i'r broses o recriwtio carfanau o Gynghreiriaid Iechyd Meddwl a Mentoriaid Parch ddechrau diwedd mis Mawrth 2021; • Caiff cymorth iechyd meddwl wedi'i deilwra'n arbennig ei roi i feysydd busnes penodol gan ddarparwr y Rhaglen Cymorth i Weithwyr a'r adran Adnoddau Dynol. <p>Ystyrir bod y cam gweithredu hwn bellach wedi'i gwblhau.</p>	
7	<p>Rydym yn argymhell y dylid gwerthuso effeithiolrwydd y llwybr atgyfeirio brys ar gyfer</p>	<p>Fel y nodwyd yn ein hymateb gwreiddiol, mae safonau eisoes ar waith sy'n ei gwneud yn ofynnol i fyrddau iechyd gyflawni amseroedd targed o'r adeg atgyfeirio i'r</p>	<p>Argymhelliad wedi'i gwblhau.</p>

	<p>Meddygon Teulu a roddwyd ar waith gan Fwrdd Iechyd Hywel Dda gyda'r bwriad o gyflwyno'r dull hwn ar draws yr holl fyrddau iechyd yng Nghymru</p>	<p>adeg asesu. Mae Canllawiau Llywodraeth Cymru 'The Role of Community Mental Health Teams in Delivering Community Mental Health Services: Interim Policy Implementation Guidance and Standards (2010)' yn cynnwys y disgwyliad y caiff pobl a gaiff eu hatgyfeirio fel argyfwng eu hasesu o fewn 2-4 awr, atgyfeiriadau brys o fewn 48 awr, ac atgyfeiriadau cyffredin o fewn 28 diwrnod yn unol â Mesur Iechyd Meddwl Cymru (2010). Mae Bwrdd Iechyd Hywel Dda wedi cadarnhau nad oes ganddo brotocol sy'n wahanol i'r disgwyliadau sy'n bodoli eisoes ynghylch atgyfeiriadau gan feddygon teulu i Dimau Iechyd Meddwl Cymunedol ledled Cymru ac felly, ystyrir bod yr argymhelliad hwn wedi'i gwblhau. Fodd bynnag, dylid nodi bod trefniadau i ddiweddarau'r canllawiau hyn wedi'u cynnwys yn rhaglen waith y Rhwydwaith Iechyd Meddwl yn 2021/22.</p> <p>Ystyrir bod y cam gweithredu hwn bellach wedi'i gau.</p>	
20	<p>Rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn sicrhau bod ei strategaeth unigrwydd arfaethedig yn atgyfnerthu'r neges y dylai unigrwydd ac unigedd fod yn ystyriaethau canolog pan wneir penderfyniadau ynghylch cyllidebau a pholisïau</p>	<p>Cyhoeddwyd y strategaeth ym mis Chwefror 2020. Ceir adran yn y ddogfen sy'n ymdrin yn benodol ag iechyd meddwl ac atal hunanladdiad a cheir nifer o gyfeiriadau drwy gydol y ddogfen at sicrhau yr ystyrir unigrwydd mewn penderfyniadau ar bolisi a chyllid. Ystyrir bod yr argymhelliad hwn wedi'i gwblhau.</p>	<p>Argymhelliad wedi'i gwblhau.</p>
25	<p>Rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn ysgrifennu at bob awdurdod cynllunio yng Nghymru i bwysleisio pwysigrwydd sicrhau bod yr holl strwythurau newydd yn cynnwys mesurau i'w hatal</p>	<p>Llythyr a gyhoeddwyd ar LLYW.CYMRU mesurau atal hunanladdiad wrth ddyfunio a chynllunio adeiladau (Ebrill 2019).</p> <p>Felly ystyrir bod yr argymhelliad hwn wedi'i gwblhau.</p>	<p>Argymhelliad wedi'i gwblhau</p>

	rhag cael eu defnyddio i gyflawni hunanladdiad		
--	--	--	--

Jeremy Miles AS/MS
Gweinidog y Gymraeg ac Addysg
Minister for Education and Welsh Language

Eich cyf/Your ref
Ein cyf/Our ref MA/JMEWL/1800/22

Jayne Bryant AS
Cadeirydd
Y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg

SeneddPlant@senedd.cymru

Annwyl Jayne

Diolch am eich llythyr pellach, dyddiedig 30 Mehefin 2022, ynglŷn a chefnogaeth Llywodraeth Cymru i blant y Lluoedd Arfog yng Nghymru.

Casglu data

Fel y nodwyd yn fy llythyr blaenorol dyddiedig 24 Mai, mae gwaith yn parhau i gasglu data, fodd bynnag oherwydd yr heriau diweddar y soniwyd amdanynt yn eich llythyr, ar hyn o bryd mae diffyg lle yn y Rhaglen Ddeddfwriaethol ar gyfer 2022-23 ar gyfer y gwaith angenrheidiol i wneud newidiadau i Reoliadau er mwyn gallu casglu'r data yma. Nid wyf felly'n gallu darparu dyddiad ar gyfer gweithredu casglu data ar hyn o bryd.

Byddaf yn rhoi diweddariad pellach wrth i'r gwaith hwn fynd rhagddo.

Cymorth i Blant y Lluoedd Arfog

Mae addysg wedi ei ddatganoli, a dydy Cymru erioed wedi rhoi arian i gefnogi plant y Lluoedd Arfog yn yr un ffordd â Lloegr. Mae'r ddarpariaeth yng Nghymru wedi ei deilwra ac mae'n cyd-fynd yn agos ag ysgolion ac anghenion dysgwyr unigol. Nid yw'n bosib darparu cronfa arddull 'Service Pupil Premium' ar hyn o bryd gan nad ydym eto'n casglu data ar nifer a lleoliad plant y Lluoedd Arfog yng Nghymru.

Mae'r data a gasglwyd gan brosiect SSCE Cymru yn dangos bod nifer a demograffeg plant y Lluoedd Arfog Cymru y tu allan i ambell ardal yn brin iawn, gyda llawer o ysgolion ag un neu ddau o blant o'r teuluoedd yma'n unig. Mae hyn yn golygu y byddai 'Service Pupil Premium' o tua £300 o fudd cyfyngedig i ysgol neu blentyn unigol. Trwy ariannu prosiect SSCE Cymru, mae'r gefnogaeth rydyn ni'n ei ddarparu yn cael ei wneud mewn ffordd fwy holistig ac mae ganddo fudd ehangach i'r plant, y bobl ifanc a'u teuluoedd.

Does dim Asesiad Effaith ar Hawliau Plant (AEHP) wedi ei gwblhau ar gyllid yng Nghymru yn erbyn Lloegr, gan na fu 'Service Pupil Premium' yng Nghymru erioed. Fodd bynnag, cynhaliwyd AEHP fel rhan o Asesiad Effaith llawn ar gyfer creu cronfa Cefnogi Plant mewn Addysg Cymru.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

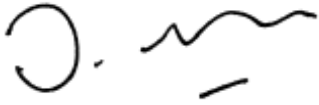
Gohebiaeth.Jeremy.Miles@llyw.cymru
Correspondence.Jeremy.Miles@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Yn gywir,

A handwritten signature in black ink, consisting of a circular initial followed by a series of wavy lines and a short horizontal stroke.

Jeremy Miles AS/MS

Gweinidog y Gymraeg ac Addysg

Minister for Education and Welsh Language

CYPE(6)-17-22 - Papur i'w nodi 17

Jeremy Miles AS/MS
Gweinidog y Gymraeg ac Addysg
Minister for Education and Welsh Language

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Eich cyf: Absenoldeb disgyblion
Ein cyf: CYPE – Absenoldeb disgyblion

6 Medi 2022

Annwyl Jayne

Diolch am eich llythyr dyddiedig 6 Gorffennaf ynghylch ymholiad y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg i absenoldeb disgyblion.

Isod mae'r wybodaeth ychwanegol y gofynnwyd amdani.

A yw data absenoldeb o'r ysgol yn cael eu defnyddio i helpu i nodi cymorth iechyd meddwl yn gynnar, a sut y caiff ei ddefnyddio?

Gwyddom fod ysgolion yn defnyddio data presenoldeb i dynnu sylw'r Gwasanaeth Lles Addysg at bryderon, a gallai hyn yn ei dro arwain at atgyfeiriad CAMHS. Er hynny, rwy'n awyddus i wybod beth arall y gallwn ei wneud i ddefnyddio data presenoldeb i helpu i nodi'n gynnar mewn perthynas â chymorth iechyd meddwl. Bwriadwn gomisiynu ymchwil i edrych ar hyn, gan adeiladu ar yr ymchwil bresennol (a gyhoeddwyd ym mis Tachwedd 2021) gan yr Athro Ann John et al, a oedd yn ystyried y cysylltiad rhwng absenoldeb mewn ysgolion, achosion o wahardd ac iechyd meddwl disgyblion.

Rhoddaf ddiweddariad am y cynnydd i'r Pwyllgor.

Pryd y bydd y data ar addysg ddewisol yn y cartref ar gael?

Rydym wedi cael adroddiad gan Data Cymru yn cynnwys data ar blant a addysgwyd yn y cartref ar gyfer 2021-22. Bwriedir defnyddio'r adroddiad, a luniwyd gan Data Cymru ar ran awdurdodau lleol, at ddibenion gweithredu a rheoli ac ni chaiff ei gyhoeddi. Bydd fy swyddogion yn gweithio gyda'r perchnogion data i ystyried a oes modd sicrhau bod fersiwn addasedig ar gael i'w rhannu. Bydd y data swyddogol, yn seiliedig ar ddatganiadau PLASC, yn cael eu cyhoeddi yn yr hydref.

Gwerthusiad, pan fydd ar gael, o'r cyllid a ddarperir i awdurdodau lleol i ddarparu cymorth emosiynol, iechyd meddwl a llesiant ychwanegol i bobl ifanc.

Mae awdurdodau lleol yn darparu targedau a gwybodaeth ynghylch sut maent yn bwriadu monitro a gwerthuso gweithgarwch fel rhan o'u cynigion i ddefnyddio'u dyraniadau cyllid, y cytunwyd arnynt yn haf 2022. Tua diwedd 2022-23 byddwn yn cysylltu ag awdurdodau lleol i roi gwybodaeth alldro terfynol yn erbyn eu cynigion cytunedig a fydd yn cael eu defnyddio i asesu effaith y cyllid.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Jeremy.Miles@llyw.cymru
Correspondence.Jeremy.Miles@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Yna bydd hyn yn bwydo i weithgarwch ehangach i werthuso effeithiolrwydd ein dull ysgol gyfan. Defnyddir yr ymchwil y gwnaethom ei chomisiynu gan Brifysgol Caerdydd ac a gyhoeddwyd ym mis Ionawr 2022 ar ddatblygu damcaniaeth newid ac asesu gwerthusadwyedd ar gyfer y rhaglen.

Mae ein dull ysgol gyfan yn seiliedig ar sicrhau bod lles plant a phobl ifanc yn cael ei werthfawrogi yn yr un modd â'u cynnydd a'u cyrhaeddiad. Mae dros £12 miliwn o gyllid wedi ei ddarparu yn y flwyddyn bresennol, fel rhan o becyn gwerth dros £43 miliwn dros y tair blynedd nesaf. Bydd y cyllid yn cael ei ddefnyddio i feithrin gwydnwch drwy gyflwyno ymyriadau cyffredinol a rhai wedi'u targedu mewn ysgolion; hyfforddi staff ysgol mewn perthynas â lles; a sicrhau bod y system ehangach yn gallu cefnogi plant a phobl ifanc drwy wneud yn siŵr eu bod yn cael ymyriadau amserol sy'n briodol i'w hanghenion.

Darparwyd cyllid ychwanegol yn 2021-22 i roi cymorth penodol yn canolbwyntio ar yr unigolyn i ddysgwyr Blwyddyn 11 nad ydynt yn mynychu'r ysgol ac nad ydynt yn debygol o gwblhau cymwysterau TGAU.

Bydd gwerthusiad ffurfiol yn digwydd ddiwedd mis Medi pan fydd data yn cael eu cyflwyno gan awdurdodau lleol. Mae adborth anffurfiol gan un awdurdod lleol yn cynnwys penodi 4 gweithiwr cymorth addysg i gefnogi ysgolion uwchradd. Mae'r gweithwyr cymorth addysg yn gweithio gyda phlant a'u teuluoedd i fynd i'r afael â'r rhwystrau sy'n atal addysg ac yn hybu cyflawniad addysgol a phresenoldeb yn yr ysgol, gan integreiddio'r plant hyn i leoliadau addysg ffurfiol. Mae penodi'r 4 gweithiwr cymorth addysg wedi galluogi'r awdurdod lleol hwn i ateb y galw ychwanegol am y gwasanaeth a'u galluogi nhw i ddarparu cefnogaeth a chynghor mwy effeithiol i deuluoedd a chefnogi mwy o weithio amlasiantaeth.

Fel y trafodwyd yn y pwyllgor, byddaf yn rhoi diweddariad pellach ar sut defnyddiwyd yr arian i gefnogi presenoldeb dysgwyr a lefel llwyddiant y dulliau hyn ar ôl cwblhau ein gwerthusiad.

A yw'r cyllid ar gyfer Swyddogion Cyswllt Teulu wedi'i neilltuo ar lefel awdurdod lleol ac ar lefel ysgol? Os nad yw, pa gamau sy'n cael eu cymryd i sicrhau bod y cyllid hwn yn cael ei ddefnyddio ar gyfer Swyddogion Cyswllt Teulu, ac nad yw'n cael ei gynnwys mewn gwariant mwy cyffredinol ar ysgolion?

Mae'r arian ar gyfer swyddogion cyswllt teulu wedi ei roi i awdurdodau lleol drwy'r Grant Awdurdod Addysg Lleol. Mae'r arian yn cael ei glustnodi er mwyn ehangu darpariaeth swyddogion cyswllt teulu mewn ysgolion sy'n gwasanaethu cymunedau difreintiedig a lle mae problemau presenoldeb yn arbennig o heriol.

Mae gan awdurdodau lleol rywfaint o ddisgresiwn o ran sut mae'r cyllid yn cael ei ddosrannu er mwyn ymateb i'r angen lleol. Rydym wedi rhoi meini prawf hanfodol a meini prawf dymunol i awdurdodau lleol er mwyn targedu'r cymorth hwn.

Rydym hefyd wedi nodi gofynion monitro ac adrodd clir ar gyfer y cyllid, gan gynnwys: adroddiad diweddar byr ar ddiwedd tymor yr haf; a chwblhau ffurflen fonitro ar ddiwedd y cyfnod ariannu.

Bydd angen i'r ysgolion sy'n elwa ar y cyllid gydweithio ag ymchwilwyr er mwyn ein helpu i ddeall effaith y cyllid a chreu sylfaen dystiolaeth ar gyfer cefnogaeth yn y dyfodol. Bydd rhai astudiaethau achos yn cael eu datblygu i gefnogi hyn.

A yw'r cyllid ar gyfer gwasanaethau cwnsela, a drafodwyd yn ystod y Pwyllgor, yn mynd yn uniongyrchol i wasanaethau cwnsela?

Mae gan awdurdodau lleol gyfrifoldeb statudol i ddarparu gwasanaethau cwnsela. Mae rhai yn darparu'r gwasanaethau hyn yn fewnol ac eraill yn comisiynu gwasanaethau cwnsela gan ddarparwyr trydydd parti. Eleni rydym yn darparu £2.3 miliwn arall i awdurdodau lleol er mwyn cefnogi gwelliannau yn y ddarpariaeth gwnsela a'i hehangu, gan gynnwys estyn cymorth priodol i blant o dan y trothwy Blwyddyn 6 presennol. Cyflwynodd awdurdodau lleol gynigion yn gynharach yn y flwyddyn a oedd yn cynnwys targedau a gwybodaeth er mwyn inni allu monitro a gwerthuso'r ddarpariaeth. Tua diwedd 2022-23 rydym yn disgwyl i awdurdodau lleol ddarparu gwybodaeth bellach inni a fydd yn ein galluogi ni i sicrhau bod y cyllid yn cael yr effaith ddisgwyliedig.

Rydym yn ymwybodol, yn anecdotaidd, o'r pwysau sy'n cael ei roi ar rai plant a phobl ifanc o ganlyniad i absenoldeb parhaus athrawon arbenigol mewn ysgolion uwchradd. Er enghraifft, pan mae arbenigwr pwnc wedi bod i ffwrdd am gyfnod hir, ac nad oes darpariaeth arbenigol ddigonol ar gael. Yn ystod y gwersi hyn, gofynnir i blant roi cymorth i'w cyfoedion, sy'n achosi straen a phryder. A ydych yn ymwybodol o'r mater hwn, a beth y gellir ei wneud, yn eich barn chi, i fynd i'r afael â'r mater?

O dan drefniadau rheoli ysgolion lleol a Rheoliadau Staffio Ysgolion a Gynhelir (Cymru) 2006, mae'n ofynnol i benaethiaid a chyrff llywodraethu sicrhau bod gweithlu priodol ac effeithiol ar waith. Mae hyn yn cynnwys cael gafael ar staff cyflenwi sy'n addas ar gyfer anghenion y dysgwyr.

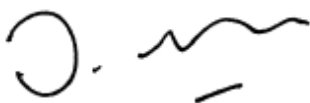
Mae tua 12,000 o staff cymorth ac athrawon wedi'u cofrestru yn y categori cyflenwi gyda Chyngor y Gweithlu Addysg. Ar y cyfan, nid yw niferoedd a chyfraddau recriwtio a chadw staff cyflenwi sydd wedi'u cofrestru ledled Cymru yn destun pryder mawr. Fodd bynnag, gwyddom am dystiolaeth anecdotaidd sy'n dangos bod clystyrau o anawsterau wrth recriwtio staff i bynciau uwchradd penodol mewn rhai ardaloedd yng Nghymru, ac i ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg mewn pynciau penodol.

Caiff y problemau recriwtio hyn ar gyfer pynciau blaenoriaeth eu targedu drwy raglenni polisi a chymhellion ariannol amrywiol. Er enghraifft, gall ysgolion dalu bonws recriwtio os oes angen ac mae bwrsariaeth ar gael i'r rhai sy'n hyfforddi mewn pynciau blaenoriaeth. Hefyd, mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwmo yn ei Rhaglen Lywodraethu ac yn y Cytundeb Cydweithio i ddatblygu model newydd ar gyfer cyflogi athrawon cyflenwi.

Mae'r gwaith cynllunio ar gyfer y model newydd wedi dechrau ac mae disgwyl iddo gael ei weithredu yn ystod blwyddyn academiaidd 2023/24. Mae'r model yn canolbwyntio ar welliannau i gyflogau ac amodau i staff cyflenwi ond ystyrir hefyd sut y gall y model gasglu data ar staff cyflenwi a sut mae ysgolion yn ymdrin â swyddi gwag ac absenoldebau. Bydd gwell data yn llywio polisi ac yn sicrhau bod modd mynd i'r afael ag unrhyw fylchau a nodwyd mewn darpariaeth gyflenwi arbenigol.

Gobeithio bod yr wybodaeth uchod yn ddefnyddiol ac edrychaf ymlaen at dderbyn adroddiad y Pwyllgor.

Yn gywir

Jeremy Miles AS

Gweinidog y Gymraeg ac Addysg

Eitem 6

Yn rhinwedd paragraff(au) vi o Reol Sefydlog 17.42

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Eitem 7

Yn rhinwedd paragraff(au) vi o Reol Sefydlog 17.42

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon